

Børnerådet

Social- og Indenrigsministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København

24.11.2016
J.nr. 3.7.27/amc

Høring over vejledning nr. 3 til serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier.

Børnerådet henviser til tidligere høringssvar på de ændringer, der vedrører tidligere lovforslag¹.

Indhold i de forskellige kapitler:

Hvad angår børns ret til en bisidder, finder Børnerådet det afgørende, at den enkelte socialrådgiver oplyser om denne ret, også inden barnet inddrages. Derfor bør en kopi af afsnittet i punkt 455 ff også placeres i kapitel 14 om sagsbehandling i sager om børn og unge med særlige behov for støtte. Det er misvisende, at afsnittet om bisidder på nuværende tidspunkt udelukkende er placeret under kapitel 18, som omhandler tvangsmæssige foranstaltninger.

I lyset af Folketingets Ombudsmands udtalelse af 7. oktober 2016 om, at kommunerne i 5 konkrete tilfælde ikke havde vejledt børn og unge om deres klageadgang, anbefaler Børnerådet, at klageadgang skrives yderligere frem i vejledningen. Det er helt centralt for børns retssikkerhed, at de bliver oplyst om retten til at klage. Derfor bør det som minimum i kapitel 31 fremgå, at kommunen har vejledningspligt om klagemulighederne ifm. en afgørelse.

De enkelte punkter

Punkt 16, afsnit 12-14 om børn med ulovligt ophold:

Børnerådet mener, at disse afsnit skal tilpasses forpligtelserne efter Børnekonventionen. Det gør de ikke i tilstrækkelig grad, som de er formuleret i forslaget.

Et barn uden lovligt ophold i Danmark bør ikke kun i "særlige tilfælde" "hvor der er en åbenbar risiko for, at et barns sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge eller på grund af overgreb, som barnet eller den unge har været udsat for²" være berettiget til hjælp efter serviceloven. De brugte udtryk kan medføre, at særlig støtte bliver iværksat undtagelsesvist og/eller for sent.

Formålsparagraffen i servicelovens § 46 tilkendegiver et udgangspunkt meget lig

¹ Børnerådets høringssvar kan findes her: <http://www.boerneraadet.dk/hoeringssvar>

² De i citationstegn angivne sætninger er ekstrakt af vejledningens ordlyd.

Børnekonventionens bestemmelser, og Børnerådet finder det bekymrende, hvis børn med ulovligt ophold stilles meget ringere end børn med lovligt ophold, som er omfattet af servicelovens § 46. Børnerådet anbefaler derfor, at ordene "særlige" og "åbenbar" og "alvorlig" bliver slettet.

Punkt 39 generelt og særligt afsnit 6 om servicelovens samspil med forældreansvarsloven, når det drejer sig om børn med skilte forældre:

Børnerådet er bekymret for den udtrykte prioritering af de to overlappende lovgivninger forældreansvarsloven og serviceloven. Vi vil derfor bede om en konkret stillingtagen til hvilken af disse love, der må anses som den mest specialiserede lovgivning jf. Lex Specialis princippet, samt hvordan prioriteringen harmonerer med Børnekonventionens artikel 3 om hensynet til barnets bedste i beslutninger, der vedrører barnet.

Rådet er klar over, at der er tale om vejledningsniveau, men det bliver i denne forbindelse så meget desto mere indlysende, at en tydeliggørelse af reglerne overfor de, der forvalter reglerne i praksis, er nødvendig. Som det er angivet i forslaget, vil kommunen først kunne gribe ind i og afbryde det enkelte samvær, når det finder sted. Dette kan være tilfældet i meget komplicerede skilsmissesager. Men som vejledningen er formuleret, betyder det, at kommunen efter at have grebet ind i det konkrete samvær må afvente Statsforvaltningens sagsbehandling. Det betyder, at kommunen, indtil ny afgørelse fra Statsforvaltningen foreligger, må gribe ind, hver gang der er samvær med den pågældende forælder, eller alternativt anbringe barnet udenfor hjemmet for at få hjemmel til at afgøre omfanget af og formen for samvær med forældrene. Dette er ikke hensigtsmæssigt for barnet, og for det første kan det medføre, at barnet må leve i uvished om, hvorvidt der skal gennemføres samvær eller at barnet må gennemføre samvær med en forælder med deraf følgende mistro og risiko for sin udvikling. For det andet vil en anbringelse i mange tilfælde være en *for* indgribende foranstaltning.

Børnerådet er af den opfattelse, at proportionalitetsprincippet's betydning skal inddrages sammen med Børnekonventionens artikel 3, om at hensynet til barnets bedste skal inddrages i alle beslutninger, der vedrører barnet. I den forbindelse, må man formode, at når kommunen har vurderet, at det drejer sig om et barn med behov for særlig støtte, har kommunen langt større indsigt i barnets behov og er derfor den rette til at vurdere, om samvær skal suspenderes indtil Statsforvaltningen kan træffe en ny afgørelse. At en kommune skal gribe ind hver gang, der er samvær, mens der afventes en ny afgørelse, hvilket må forventes at kunne være op til flere gange om ugen, er ikke hensigtsmæssigt. Hensynet til barnets bedste må altid være den primære overvejelse.

Punkt 373, 1. afsnit, 4 linje om at kende til kommunens overvejelser:

Børnerådet vil foreslå, at sætningen rettes til "For **børn, unge og** forældre er det vigtigt at kende resultatet af disse overvejelser", da det ikke kun er forældrene, der oplever det som vigtigt, at kende til den forventede varighed.

Med venlig hilsen

Per Larsen
Formand for Børnerådet

Annette Juul Lund
Sekretariatschef

Til: Charlotte Aastrup Poole (cap@sim.dk)
Fra: 'bf@boernesagen.dk' (bf@boernesagen.dk)
Titel: SV: Høring over udkast til vejledning 3 til serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier
Sendt: 25-11-2016 09:40:46

Børnesagens Fællesråd har ikke bemærkninger til udkast til vejledning 3 til serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier.

Venlige hilsener

Inge Marie Nielsen
Sekretariatschef

Husk 6. december 2016:

<http://boernesagen.dk/boerne-og-ungepolitisk-hoering-paa-christiansborg/>

BØRNESAGENS FÆLLESRÅD
JOINT COUNCIL FOR CHILD ISSUES IN DENMARK

Dronningensvej 4, 1.

2000 Frederiksberg

Tlf. 24626229

bf@boernesagen.dk

www.boernesagen.dk

[Mød os på Facebook](#) og følg os på <https://twitter.com/Boernesagen/>

BØRNE-
KONVENTIONEN
25
ÅR

Børn
har
altid
ret

Social- og Indenrigsministeriet
Att.: cap@sm.dk

Børns Vilkår
Trekronergade 126 F
DK – 2500 Valby

M +45 3555 5559
@ bv@bornsvilkar.dk

www.bornsvilkar.dk

24. november 2016

Hørings svar vedr.: 'Udkast til vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier' (vejledning nr. 3 til serviceloven)

Børns Vilkår takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. ovennævnte vejledning.

Børns Vilkår glade for præciseringen af kommunernes opgave ifm. flygtningebørn i pkt. 16. Herunder særligt for at formulering om at kommunen alene har en rolle, såfremt der er tale om problemer, der ikke kan løses i udlændingemyndighedernes regi er taget ud, idet denne formulering i praksis har givet anledning til en del forvirring om kommunernes opgave på dette område.

Børns Vilkår er imidlertid bekymret for formuleringen af kommunernes ansvar fsva. børn og unge, der ikke har lovligt ophold. Det fremgår at *"I særlige tilfælde må det dog antages, at kommunen og kommunens børn og unge-udvalg med henvisning til principperne i serviceloven kan træffe afgørelse om og iværksætte sociale foranstaltninger, hjælp eller støtte over for en udlænding, der på grund af sit ulovlige ophold ikke direkte er omfattet af serviceloven. Det gælder bl.a. i tilfælde, hvor der er en åbenbar risiko for, at et barns sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge eller på grund af overgreb, som barnet eller den unge har været udsat for.."*

Børns Vilkår mener, at samme målestok bør anvendes overfor alle børn, der opholder sig i Danmark – uanset opholdsgrundlag. Børns Vilkår mener således ikke at der skal være tale om 'særlige tilfælde', hvor der er 'åbenbar risiko for, at et barns sundhed eller udvikling lider alvorlig skade', men at der skal anvendes samme målestok overfor alle børn.

Børns Vilkår har endvidere med glæde bemærket, at samarbejdet mellem Statsforvaltning og kommuner er uddybet i nærværende vejledning. Det er Børns Vilkårs erfaring fra bl.a. de sager vi bisidder i, at netop dette samarbejde har afgørende betydning for sikringen af trivsel og udvikling hos de børn, der er involveret i en kompliceret skilsmisse.

Læs mere om os på:
bornsvilkar.dk

Børns Vilkår har hæftet sig ved, at det af afsnittet om 'det særlige spor' i pkt. 37 fremgår, at der bør indledes et tværsektorielt samarbejde, såfremt Statsforvaltningen finder det hensigtsmæssigt at fastsætte samvær, som forventes at aktivere et behov for støtte efter serviceloven.

Børns Vilkår er enige i behovet for samarbejde i disse tilfælde, men havde gerne set det uddybet, hvordan sagerne skal behandles, såfremt de to implicerede myndigheder er uenige om behovet for iværksættelse af foranstaltninger – herunder det tidsmæssige perspektiv ifm. afgørelserne.

Kan Statsforvaltningen fx fastsætte et samvær på betingelse af en foranstaltning? Er Statsforvaltningen eller kommunen ansvarlig for at opretholde kontakt mellem forælder og barn, hvis der er ventetid ifm. iværksættelse af en foranstaltning?

Der er meget konfliktpotentialer i dette – både for forældrene og i samarbejdet myndighederne imellem. Børns Vilkår så derfor gerne, at vejledningen i endnu højere grad italesatte løsningsmodeller ift. de konkrete udfordringer i disse sager.

Børns Vilkår så endvidere gerne, at det i afsnittet om 'Oplysninger og undersøgelser' fremgik, hvem der skal afholde udgiften, såfremt Statsforvaltningen fx beder kommunen udvide en undersøgelse. Børns Vilkår er bange for at muligheden for fælles undersøgelsestema ikke anvendes, såfremt der ikke er taget stilling til en fleksibel fordeling af udgiften hertil.

Endelig skal Børns Vilkår anbefale, at pkt. 455-460 flyttes frem, således at de sættes ind som pkt. 315ff., idet retten til bisidder ikke er begrænset til sager vedr. foranstaltninger, der kan gennemføres tvangsmæssigt og derfor heller ikke bør stå som sådan.

Dette vil understrege, at barnets ret til bisidder ikke alene gælder de alvorlige tvangsmæssige sager, men også de mindre indgribende sager, og på alle tidspunkter af sagens behandling. Det er Børns Vilkårs erfaring, at ikke alle kommuner respekterer at et barn fx kan have behov for kontakt med bisidder også på tidspunkter, hvor der ikke er planlagt møde med sagsbehandler.

Med venlig hilsen

Ingrid Hartelius Dall
Juridisk seniorrådgiver

|

Til Social- og Indenrigsministeriet

DANSK FLYGTNINGEHJÆLP
Borgergade 10, 3.sal
DK-1300 København K
Tlf: 3373 5000
www.flygtning.dk

24.11.2016

Hørings svar vedrørende udkast til vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (vejledning nr. 3 til serviceloven)

Social- og Indenrigsministeriet har den 14. oktober 2016 fremsendt udkast til vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (vejledning nr. 3 til serviceloven) med høringsfrist den 24. november 2016.

Dansk Flygtningehjælps bemærkninger fokuserer på de dele af vejledningen, der berører asylsøgende børn og unge; afsnit 16 og 101.

Dansk Flygtningehjælp sætter stor pris på ministeriets forudgående indsats for at præcisere forholdet mellem serviceloven og udlændingeloven og er glade for, at der med en ny vejledning kan skabes større klarhed over, hvordan kommuner og aktører på asylområdet skal forholde sig til den relevante lovgivning.

I Dansk Flygtningehjælps optik er der imidlertid med det fremsendte udkast til vejledning fortsat en række forhold, der er uklare, ligesom Dansk Flygtningehjælp finder nogle af ministeriets konklusioner vedrørende forholdet mellem udlændingeloven og serviceloven bekymrende i forhold til at sikre asylsøgende børns trivsel og retssikkerhed i lyset af Børnekonventionen.

Vedrørende børn og unge med processuelt ophold

Dansk Flygtningehjælp er særdeles glad for, at det fremgår tydeligt af udkastet til vejledningen, at asylsøgende børn og unge med processuelt ophold er omfattet af serviceloven, ligesom vi sætter pris på, at en standardiseret procedure for iværksættelse af foranstaltninger for denne gruppe børn og unge nu fremgår tydeligt af vejledningen. Dansk Flygtningehjælp finder det endeligt meget betryggende, at det med udkastet til vejledningen bliver slået fast, at Udlændingestyrelsen i praksis aldrig vil tilsidesætte kommunens faglige vurdering, således at

den socialfaglige vurderings- og beslutningskompetence ligger hos de børnefaglige kommunale myndigheder, og Udlændingestyrelsens godkendelse har karakter af en økonomisk godkendelse af foranstaltningerne.

Det fremgår imidlertid også af udkastet til vejledningen, at *"(u)dlændingeloven betragtes i den sammenhæng som en særlov. Serviceloven finder således ikke anvendelse i det omfang, udlændingemyndighederne inden for asylsystemet kan imødekomme eventuelle behov"*.

Dansk Flygtningehjælp ønsker at bemærke, at anvendelsen af udlændingeloven som en særlov, der kan træde i stedet for serviceloven, rejser nogle spørgsmål, som vejledningen ikke ses at besvare, og som dermed fortsat skaber uklarhed.

Det fremstår således uklart i hvilket omfang, udlændingeloven betragtes som en særlov. Dansk Flygtningehjælp antager, at udlændingeloven alene betragtes som en særlov i forhold til Udlændingestyrelsens forsørgelsespligt, jf. udlændingelovens § 42a, stk. 1, i den forstand, at det udelukkende er vedrørende godkendelse og afholdelse af udgifter til foranstaltninger, at udlændingeloven træder i stedet for serviceloven for asylsøgende børn og unge med processuelt ophold.

Dansk Flygtningehjælp foreslår derfor, at rækkevidden af udlændingeloven som særlov præciseres, således at det fremgår tydeligt af vejledningen, at f.eks. formålet med servicelovens kapitel 11, jf. § 46, også er gældende for asylsøgende børn og unge med processuelt ophold, således at kommunen ved vurderingen af, hvorvidt eventuelle behov for støtte kan imødekommes inden for asylsystemet, tager udgangspunkt i, at *"formålet med at yde støtte til børn og unge, der har et særligt behov herfor, er at sikre, at disse børn og unge kan opnå de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende. Støtten skal ydes med henblik på at sikre barnets eller den unges bedste [...]"*, jf. § 46.

Dansk Flygtningehjælps erfaring er, at der i øjeblikket eksisterer en uens og til tider mangelfuld praksis i kommunerne i forhold til proceduren for iværksættelse af foranstaltninger og imødekommelse af dokumentationskravet fra Udlændingestyrelsen, ligesom der iværksættes foranstaltninger uden, at der afholdes børnesamtaler med de involverede børn og unge. For at formuleringen om udlændingeloven som særlov ikke skal bidrage yderligere til en sådan praksis, foreslår Dansk Flygtningehjælp, at det fremgår tydeligere af vejledningen, at servicelovens § 48 og § 50 (børnefaglig undersøgelse og børnesamtaler) også finder anvendelse for børn og unge med processuelt ophold med

henblik på at sikre barnets ret til at blive hørt, ikke mindst for de uledsagede mindreårige asylansøgere, jf. Børnekonventions artikel 12 og servicelovens § 46, stk. 3.

Endelig finder Dansk Flygtningehjælp det uklart i praksis såvel som i vejledningen, hvilken betydning forholdet mellem serviceloven og udlændingeloven som særlov har for reguleringen af anvendelse og indberetning af magtanvendelser på børneasylcentre. Børnecentrenes drift reguleres under udlændingeloven, men udlændingeloven har ingen bestemmelser for anvendelse og indberetning af magtanvendelser på asylcentre. Det har serviceloven derimod, men kun vedrørende børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet under serviceloven. Flygtningehjælpens erfaring er, at der er meget uens og i nogle tilfælde kritisabel praksis på asylcentre i forhold til anvendelse og indberetning af magtanvendelser og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

Dansk Flygtningehjælp skal derfor opfordre til, at der skabes absolut klarhed omkring retningslinjer for anvendelse og indberetning af magtanvendelse på børnecentre, således at uledsagede børn sikres, at brug af magtanvendelser finder sted efter professionelle standarder og efter mindsteindgrebsprincippet, samt at eventuelle beføjelser til magtanvendelser på asylcentre er ledsaget af en standardiseret indberetnings- og tilsynsordning.

Vedrørende børn og unge med ulovligt ophold

Børn og unge, der har fået afslag på asyl og dermed har ulovligt ophold i Danmark, udgør en særlig udsat og sårbar gruppe. De vil ofte være stærkt ventetidsbelastede som følge af et langt ophold i det danske asylsystem. De børn og unge, der har søgt asyl sammen med deres familie, vil ofte opleve, at opholdet i asylsystemet og afslaget på opholdstilladelse har belastet deres forældres psykiske helbred og forældreevne. Mange afviste børn og unge opholder sig i Danmark i ganske lang tid, ofte flere år, grundet vanskeligheder ved at udsende dem til hjemlandet og lever under stor uvished om deres fremtid.

Asylsøgende børn og unge med ulovligt ophold udgør således i udpræget grad en gruppe børn i Danmark, der kan have behov for særlig støtte for at sikre deres trivsel og udvikling. Dansk Flygtningehjælp finder det derfor særdeles bekymrende, at netop denne gruppe børn og unge ifølge udkastet til vejledningen som udgangspunkt ikke er omfattet af serviceloven, og at kommunen således ikke kan træffe afgørelse om og iværksætte foranstaltninger, hjælp eller støtte overfor denne gruppe.

Af udkastet til vejledningen fremgår det således, at der sammenlignet med alle andre børn på dansk territorium gælder andre og lavere standarder for, hvornår myndighederne har pligt til og mulighed for at sikre børn og unges trivsel, idet de har fået afslag på asyl, upåagtet at de forsat befinder sig under de danske myndigheders ansvar. Det er således kun i særlige tilfælde, hvor der eksisterer en åbenbar risiko for vanrøgt og overgreb, at foranstaltninger efter serviceloven kan finde anvendelse.

Dansk Flygtningehjælp ønsker at henvise til Børnekonventions artikel 3, hvoraf det fremgår, at i alle foranstaltninger vedrørende børn, skal barnets tarv komme i første række, jf., i øvrigt FN's børnekomité's *General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interest taken as a primary consideration*.

Dansk Flygtningehjælp finder det i strid med Børnekonventionen artikel 3, at asylsøgende børn og unge med ulovligt ophold, ikke har adgang til samme sikring af deres tarv og trivsel som de øvrige børn i Danmark, herunder de øvrige børn i asylsystemet. Det foreliggende udkast til vejledning ses således ikke at leve op til kravene i afsnit 14 i *General comment No. 14*, hvoraf det fremgår, at staterne har "(t)he obligation to ensure, that the child's best interests are appropriately integrated and consistently applied in every action taken by a public institution, especially in all implementation measures, administrative and judicial proceedings which directly or indirectly impact on children"

Dansk Flygtningehjælp er klar over, at også migrationspolitiske hensyn kan og må indgå i myndighedernes afvejning af barnets tarv. I lyset af at myndighedernes mulighed for at udsende børn (og deres familier) uden lovligt ophold ikke forringes af, at disse børn omfattes af serviceloven på linje med børn med processuelt ophold¹ ses der imidlertid ikke at være rimelig grund til at tilsidesætte hensynet til en særdeles udsat og sårbar gruppe børns tarv.

Dansk Flygtningehjælp skal i øvrigt bemærke, at alle asylsøgende børn er omfattet af sygesikringen, og at det i det lys fremstår mærkeligt, at ikke også børnenes sociale trivsel og udvikling sikres fuldt ud.

Flygtningehjælpen finder det i øvrigt betænkeligt, at asylsøgende børns adgang til hjælp og støtte efter serviceloven ændres under opholdet i det danske asylsystem. I praksis kan et barn således være omfattet af foranstaltninger efter serviceloven, f.eks. støtte i hjemmet grundet bekymring for barnets udvikling, og idet familien så modtager

¹ Udkastet til vejledningen muliggør kun anbringelse som foranstaltning for børn uden lovligt ophold, og netop kun anbringelse kan under særlige omstændigheder give adgang til ophold efter udlændingelovens §9c. At lade børn og unge uden lovligt ophold være omfattet af serviceloven på linje med børn og unge med processuelt ophold ændrer således ikke ved adgangen til opholdstilladelse eller politiets mulighed for udsendelse.

afslag på asyl, bortfalder foranstaltningen, upåagt at familien muligvis fortsat skal opholde sig i asylsystemet i en betragtelig periode, mens udsendelse planlægges og effektueres. Bortfaldet af støtteforanstaltningen kan tænkes at medføre så alvorlige konsekvenser for barnets udvikling og trivsel, at det kan medføre, at tvangsanbringelse kan blive nødvendig, hvor så serviceloven alligevel kan finde anvendelse trods ulovligt ophold.

Et sådant forløb, hvor barnets udvikling trues grundet bortfald af støttemuligheder, er åbenlyst ikke i overensstemmelse med barnets tarv. Det forhold, at barnets forældre eventuelt ikke ønsker at udrejse frivilligt, bør ikke lægges barnet til last og bør dermed heller ikke påvirke kommunernes mulighed for at sikre barnets trivsel og udvikling.

Uklarheder i forhold til relateret lovgivning

Dansk Flygtningehjælp er bekymret for, at asylansøgende børns uklare status under serviceloven medfører, at det derudover bliver uklart, hvorvidt de er omfattet af den lovgivning, der relaterer sig til serviceloven, særligt til retssikkerhedsloven.

I medfør af retssikkerhedslovens § 8 skal kommunerne, når de underrettes om, at en person under 18 år skal afhøres hos politiet i forbindelse med strafferetlige sager, sende en repræsentant (jf. bekendtgørelse nr. 572 af 30. april 2015). Retssikkerhedsloven sikrer altså, at børn og unge ikke afhøres alene. Dette er fundamentalt for børns retssikkerhed, ikke mindst for uledsagede mindreårige asylansøgere, der opholder sig i Danmark uden deres familie.

Retssikkerhedsloven § 8 finder imidlertid kun anvendelse, når kommunerne træffer afgørelse efter (bl.a.) serviceloven, jf. retssikkerhedslovens § 1. Asylsøgende børn og unges uklare status i forhold til serviceloven risikerer dermed at stille dem i en situation, hvor de kan afhøres hos politiet uden en repræsentant. Dansk Flygtningehjælp kender til flere tilfælde, hvor denne klarhed allerede har medført, at uledsagede børn og unge er blevet afhørt hos politiet uden repræsentant, hvilket Dansk Flygtningehjælp finder særdeles bekymrende.²

Dansk Flygtningehjælp skal derfor anmode ministeriet om afklaring på, hvorvidt at

² De repræsentanter, der udpeges til uledsagede mindreårige asylansøgere i medfør af udlændingeloven, har til formål at bistå den unge under asylprocedurens møder med udlændingemyndighederne, og ikke i strafferetlig sammenhæng. Desuden vil store geografiske afstande mellem asylcenterets beliggenhed og repræsentantens bopæl eller arbejdssted oftest umuliggøre, at repræsentanten eller bisiddere fra Røde Kors kan nå frem til politiets afhøring.

- 1) børn og unge med processuelt ophold er omfattet af retssikkerhedslovens § 8, selvom udlændingeloven finder anvendelse som særlov?
- 2) børn og unge uden lovligt ophold er omfattet af retssikkerhedslovens § 8, selvom kommunerne som udgangspunkt ikke ifølge udkastet til vejledningen kan træffe afgørelse efter serviceloven for disse børn og unge?

Såfremt asylsøgende børn og unge ikke er omfattet af retssikkerhedsloven grundet deres særlige status under serviceloven, skal Dansk Flygtningehjælp opfordre til, at der udvikles tilsvarende vejledning om kommunernes forpligtigelse til at sende en repræsentant, således at intet barn i Danmark skal afhøres alene hos politiet.

Med venlig hilsen

Andreas Kamm
Generalsekretær
Dansk Flygtningehjælp

Høringsvar til vejledning om særlig støtte til børn, unge og deres forældre (Vejledning nr. 3)

Dansk Socialrådgiverforening takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til vejledning om særlig støtte til børn, unge og deres familier (vejledning nr. 3 til serviceloven).

Overordnet mener DS, at vejledningen på flere punkter er ude af trit med en ønskeværdig udvikling – som mange kommuner faktisk er i gang med – og at den bør gennemgå en mere grundlæggende revision end den foreliggende. Vejledningen bør således langt mere offensivt forholde sig til den store omstilling til en tidlig, fremskudt og sammenhængende forebyggelse med et tæt tværsektorielt samarbejde og helt andre arbejdsformer, som mange kommuner har taget op inspireret af Herning kommune. Vejledningen er i sin nuværende form ikke hjælpsom ift. denne meget ønskværdige udvikling. Vejledningen ignorerer også helt problemerne knyttet til den stigende fattigdom, selvom vi kan se, at fattigdom vil få alvorlige følger for mange familier og for de børn, som lever i dem. Endelig mener DS, at vejledningen bør medvirke til at reducere bureaukratiet i arbejdet med børnesagerne. Et tungt bureaukрати er et stigende problem, og vi mener, at det er en indlysende opgave at vejlede kommunerne i, hvordan det kan formindskes. Men det sker desværre ikke. Derfor mener vi, at den aktuelle revision af vejledningen er utilstrækkelig, og at den bør revideres mere grundlæggende.

Fattigdom nævnes ikke i vejledningen

Som nævnt overser vejledningen de problemer, fattigdommen skaber. Faktisk nævnes ordet fattigdom slet ikke i den 616 sider lange tekst. Det gør ordene fattige børn heller ikke. DS mener, at det er en urimelig indskrænkning af fokus, som lukker for en nødvendig faglig vurdering af de problemer, som fattigdom rejser for udsatte familier og børn. Det virker som en politisk tabuisering af et centralt socialfagligt og socialpolitisk problem. Ydermere et problem, der vokser hastigt lige nu, efter at vi har fået de meget lave forsørgelsesydelse med kontanthjælpsloft, 225-timers reglen og integrationsydelse.

Vi ved fra en årelang erfaring med børnesagerne og fra en omfattende forskning, at fattigdom har alvorlige konsekvenser for børnene socialt og med hensyn til ud-

dannelse, helbred og udvikling. DS forventer, at den stigende fattigdom vil få stor betydning for de opgaver, som børne- og familieafdelingerne skal tage sig af i de kommende år. Socialrådgiverne ser det allerede nu ude i kommunerne, hvor familier havner i gæld og får problemer med at betale de mest nødvendige udgifter i hverdagen eller tvinges til at flytte hovedkuld i værste fald til andre egne af landet. Vi ser også familier, der er nødt til at undlade at betale regninger, men som så kan se frem til flere og højere gebyrer senere. Alt sammen til stor skade for børnene, der generelt udsættes for et alvorligt pres på grund af familiens problemer, og som måske skal skifte hjem, skole, institutioner, kammerater osv.

En kommune, som har henvendt sig til DS, fortæller, at alle socialrådgiverne i familieafdelingen har et antal familier, som har frasagt sig samarbejdet med familieafdelingen, fordi de bekymrer sig om, hvor og hvordan de skal skaffe penge til mad. Det forekommer dem derfor meningsløst at arbejde med deres forældrerolle og relationerne til børnene sammen med forvaltningen. Børnene lider selvfølgelig under det, og vi kan risikere at de tager ansvar og føler skyld for problemerne, og at de får det tiltagende dårligere og vil have svært ved at fungere i skole og dagtilbud. Det vil være familier som vi før kunne have hjulpet ved at arbejde i familien og ved at arbejde med deres tilgang, relation og forældreskab.

På den baggrund bør en vejledning om særlig indsats over for udsatte børn og familier selvfølgelig forholde sig til problemer relateret til fattigdom. Når det ikke er tilfældet, så får kommunerne en dårligere vejledning om den indsats, de skal yde i børnesagerne.

Æresrelaterede konflikter og indsats mod radikaliserings og ekstremisme

Denne udeladelse bliver endnu mere iøjnefaldende, når man ser, at der er fundet plads til to kapitler, der særskilt fokuserer på forhold i de etniske minoriteter. Det er kapitel 2 om æresrelaterede konflikter og kapitel 3 om forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme.

Begge problemkomplekser er vigtige, men man er nødt til at spørge, om de er så store, at de kræver to selvstændige kapitler, der både beskriver problemstillinger, indsatsmuligheder og faglige emner. Der er intet i vejledningen, der modsvarer det i relation til fx misrøgt af børn eller som nævnt fattigdommens konsekvenser, selvom disse forhold forekommer vigtigere og berører langt flere børn og unge.

Det skal i øvrig nævnes, at begge kapitler er offensive for så vidt, at de opridses problemstillingerne og giver kommunerne ret bred inspiration og konkrete tilgange til at tage dem op. De nøjes ikke med at redegøre for tolkningen af konkrete paragraffer i serviceloven men lægger op til, at kommunerne bredere forholder sig til de nye problemstillinger. Det er en god tilgang, som DS gerne ser anvendt i andre sammenhænge i vejledningen, jævnfør de øvrige punkter i høringssvaret.

Vejledning i at minimere bureaukrati

DS mener, at det er problematisk, at vejledningen ikke forholder sig til det voksende bureaukrati i børnesagsbehandlingen. Der er ingen opfordringer til eller vejledning i at minimere bureaukratiet. Det er fx tydeligt i punkterne 84-86 om registrering og administration af underretninger, der helt udelader sådanne overvejelser. Vi ved fra mange tilbagemeldinger fra socialrådgiverne i praksis, at netop reglerne om underretning er bureaukratiske og tidsrøvende, og det ville være relevant, hvis vejledningen forholdt sig til, hvordan man kan reducere det.

Bureaukratiet er ikke skabt af vejledningen, som afspejler loven og centralt fastsatte regler, men i vejledningen til kommunerne bør man ikke desto mindre fremhæve eksplicit, at reduktion af bureaukratiet er vigtigt, og man bør give anvisninger på, hvordan de vil kunne adressere det i praksis.

Generelt bør vejledningen gennemarbejdes ud fra en målsætning om, at socialrådgiverne skal kunne skabe forandring med familien i stedet for at stirre på regeloverholdelse. Vejledningen bør være med til at mindske bureaukratiet og bør i stedet skabe et fagligt råde- og handlingsrum, som koncentrerer sig om, hvad der kommer ud af indsatsen.

Vejledningen letter ikke vejen til et tværsektorielt og tværfagligt samarbejde

DS mener, at det er en generel og alvorlig anke, at vejledningen ikke forsøger at fremme et helhedsorienteret arbejde ift. familierne og børnene. Lægger en offensiv linje ift. dette emne. Den fremmer ikke et tværsektorielt og tværfagligt samarbejde, selvom det er af stor betydning, og kommunerne er i gang med at udvikle det og derfor kunne have glæde af, at vejledningen aktivt gav anvisninger på, hvordan man kan gå den vej. Det gør vejledningen ikke, og dermed halter den bagefter de mange kommuner, der netop er ved at udvikle en stærk forebyggelsesindsats med en fremskudt og tværsektoriel indsats i skoler, daginstitutioner osv. og i selve familierne. Kommunerne arbejder på at udvikle teams, der sammen kan sætte ind ift. alle familiens problemer, og de inddrager løsningsfokuserede metoder, herunder Signs of Safety og mentalisering. Det er den omstilling, der er udgangspunktet for Socialstyrelsens 'Partnerskabsprojekt', og som bygger på 'Herningmodellen'.

Vejledningen er således meget lidt hjælpsom ift. den dybtgående omstilling, kommunerne selv har prioriteret. Denne begrænsning viser sig mange steder.

Det ses fx i punkt 64 og 68 om samarbejdet mod radikaliserings, hvor det stort set kun er politiet, der nævnes. Indsatsen mod radikaliserings er i vejledningen pri-

mært beskrevet som indsatser efter serviceloven med enkelte bidrag fra politiet. Der er ingen overvejelser om at få fx jobcenter, fritidstilbud eller voksenforvaltningen (misbrug, socialpsykiatri osv.) med. Men hvis man vil modgå radikalisering og religiøs ekstremisme, så kræver det et bredt samarbejde omkring familierne og i lokalmiljøet. Herunder med skoler, jobcentre og Ungdommens Uddannelsesvejledning, fordi det er centralt, at de unge kommer i uddannelse og arbejde.

Et andet eksempel er i punkt 308, hvor der meget relevant nævnes en række rådgivningsmuligheder, som man kan være opmærksom på i tilknytning til den rådgivning, der gives efter servicelovens § 11: PPR, Ungdommens Uddannelsesvejledning, statsforvaltningen, rådgivning efter sundhedslovens § 122 mv. Men der nævnes ikke noget om at koordinere med den rådgivning og indsats, der ydes efter serviceloven ift. udsatte børn og familier. Det beskrives alene som parallelle indsatser uden overvejelse om, hvordan det kan kobles til det, der ydes efter fx § 11, så man kan skabe en helhedsorienteret indsats, der kan hjælpe familierne og børnene med alle de problemstillinger, de slås med.

Tilsvarende er der i punkt 359 en meget svag beskrivelse af samarbejdet mellem de forskellige fagfolk om 50-undersøgelsen. Det kunne også være et punkt, hvor man kunne beskrive et koordineret tværsektorielt og tværfagligt arbejde. Fx som en del af det netværksarbejde, som kommunerne er i gang med at opbygge som led i deres omstilling. Vejledningen bør gøre en sammenhængende indsats forståelig og nærværende og dermed lette kommunernes skridt i den retning.

Vejledningen kunne bl.a. henvise til og trække på Socialstyrelsens Partnerskabsprojekt, der netop støtter kommunerne i omstillingen. Og tilsvarende kan man henvise til det projekt - Helhedsindsats for udsatte familier - som Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) har igangsat i ti kommuner for at udvikle en vidtgående integration af indsatserne i børne- og familieafdelingerne med indsatsen i jobcentret.

Det er i den forbindelse tankevækkende, at vejledningen kun én gang nævner jobcentre, og det sker ikke i en overvejelse om samordning eller koordinering men i en bemærkning om registrering af timer, der udbetales for tabt arbejdsfortjeneste. Tilsvarende er ordene beskæftigelsesrettet indsats kun nævnt en enkelt gang, og ordet beskæftigelsesindsats et par gange bl.a. i forbindelse med erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Så selvom mange udsatte familier har markante problemer med beskæftigelse og uddannelse, så figurerer de centrale instanser og begreber i den forbindelse stort set ikke i vejledningen. Det er ikke en tilgang, der fremmer det nødvendige tværsektorielle samarbejde omkring disse familier. Selvom ordet tværsektorielt er i øvrigt kun nævnt én gang, og det i relation til samarbejdet mellem kommunerne og statsforvaltningen.

I punkt 281 er der faktisk skrevet noget om et bredere samarbejde i relation til det forebyggende arbejde. Der beskrives behovet for samarbejde i højere grad så bredt og forpligtende, som der er behov for. Disse formuleringer bygger tilsyneladende

dende på en ret vidtgående tolkning af teksten i § 11.1, men uanset det, så præsenterer vejledningen på dette punkt noget af det, der bør være en gennemgående linje i den.

Samarbejde vedr. udsatte unge

Et af de områder, hvor den sammenhængende indsats er mest nødvendig, er ift. udsatte unge. Det bør vejledningen adressere tydeligt og offensivt. Der er et stærkt behov for, at kommunerne får vejledning i, hvordan indsatserne til disse unge samles og koordineres, fordi de i mange tilfælde i dag falder mellem stolene pga. forvaltninger, der ikke arbejder sammen eller som ikke er gearet til de problemer, som netop disse unge har. Desværre mangler en sådan fokusering i vejledningen. Det vil også være relevant, fordi kommunerne faktisk arbejder meget med at skabe en sådan indsats i erkendelse af, at de udsatte unge har behov for en bedre indsats end den, de traditionelt har fået.

Vejledningen bør følge det op med en beskrivelse af opgavens karakter og af de muligheder, som kommunerne har for at løfte den. I den forbindelse vil det være naturligt at nævne de muligheder, der ligger i § 6.2 i lov om organisering af beskæftigelsesindsatsen. Den åbner for, at kommunen kan etablere en særskilt, tværgående forvaltning, som kan samle alle indsats over for unge under 30 år uden uddannelse. De kommuner, der nu arbejder med denne mulighed kan etablere den meget tiltrængte sammenhængende indsats, som omfatter både bidrag fra Ungdommens Uddannelsesvejledning, PPR, folkeskolen, børne- og familieforvaltningen, socialforvaltningen, jobcentret og om nødvendigt andre kommunale forvaltninger med relevans for målgruppen. Det forekommer oplagt, at vejledningen på et passende sted i de 616 sider vejleder kommunerne om de muligheder, det åbner for.

Punkterne 528-533 omhandler efterværnet til tidligere anbragte. Det ville være yderst relevant at beskrive, hvordan man kan etablere en tæt, koordineret indsats for denne gruppe, som har så store problemer med at komme godt ind i og igennem uddannelse og ind på arbejdsmarkedet. Ideelt burde vejledningen beskrive en sammenhængende indsats for disse unge som en logisk fortsættelse af den måske omfattende indsats fra børne- og ungdomsårene. Det gør den desværre ikke, idet beskrivelsen forholder sig snævert til de eksplicitte muligheder, der ligger i efterværnsparagrafferne.

Samarbejde vedr. indsatsen over for kriminelle unge

Samarbejdet er også meget svagt beskrevet i forbindelse med indsatsen over for kriminelle unge. Det kan ses flere steder, og det medvirker dermed ikke til den yderst nødvendige koordinering netop for denne gruppe. Hvis man vil hjælpe unge

fri af en kriminel løbebane, så skal der netop samarbejdes meget tæt mellem mange instanser, der hver for sig kan være med til at løfte de unge og til at holde dem fast i en god udvikling.

I punkt 696 beskrives samarbejdet i netværkssamråd, men helt forbløffende uden at nævne fx jobcenter og Ungdommens Uddannelsesvejledning. Uanset deres indlysende betydning, som mange kommuner faktisk også forsøger at inddrage.

Punkt 698 om udarbejdelse af handleplan for kriminelle unge fokuseres der alene på servicelovens repertoire, selvom mange indsatser skal komme fra anden lovgivning og andre forvaltninger. Uddannelseslovgivning, beskæftigelseslovgivning mv.

Punkt 702: Ved afslutning af unges afsoning i Kriminalforsorgen tales der alene om det lovpligtige samarbejde mellem børne- og familieafdelingerne og Kriminalforsorgen, mens alle de andre instanser, der er så afgørende for, om en ung kan blive resocialiseret, mangler: boligkontor, misbrugsbehandling, jobcenter, uddannelsesrådgivning osv.

Nøjagtig samme kritik kan rettes mod vejledningen i beskrivelsen i punkt 721 af indsatsen, når unge afslutter en ungdomssanktion.

Og i den generelle beskrivelse af samarbejdet i punkt 730 nævnes kun politiet som samarbejdspartner. Det er også alt, alt for snævert.

Det er først i beskrivelsen af SSP-samarbejdet i punkterne 733-737, at der kommer et bredere fokus på samarbejdet og noget konkret vejledning til kommunerne om det. Det er godt, men det står isoleret i relation til SSP-samarbejdet, og det dukker først op allersidst i omtalen af indsatserne over for kriminelle unge, og det fylder ikke overvældende meget. Denne beskrivelse af et bredt og velkoordineret samarbejde bør stå klart ift. den vejledning, der gives kommunerne om hjælpen til unge kriminelle.

Afgrænsning af målgruppen til § 11

Erfaringen viser, at der er stor forskel på, hvordan og til hvilke problemstillinger, kommunerne anvender § 11, og der er også usikkerhed om, hvilke børn og familier, der skal have en indsats efter § 11 og efter § 52.2 og 3. Denne usikkerhed afhjælpes ikke af vejledningens beskrivelse af målgrupper og indsatser efter § 11. Beskrivelsen i punkterne 293 og 295 af målgruppen for § 11.3 er således ikke afklarende, og det bliver ikke mere klart, når man ser på de indsatser efter § 11.3.1, der beskrives i punkterne 298-99 samt den meget kortfattede men brede beskrivelse af indsatsen efter § 11.3.4 i punkt 303.

Denne uklarhed bliver kun større, når man læser målgruppeafklaringen til § 11.3.7 i punkt 307 og ser på, hvordan indsatsen er beskrevet ift. indsats efter § 52.3.3. Det er meget svært at se, hvordan der kan skelnes mellem indsatser efter disse to paragraffer, selvom de jo har meget forskellige forudsætninger og implikationer mht. undersøgelse, handleplan mv.

Det er muligt, at vejledningen ikke vil kunne klargøre målgrupper og indsatser for henholdsvis § 11 og §§ 50 og 52.3, simpelthen fordi selve lovteksten ikke rummer en klar afgrænsning eller er direkte overlappende. Men konsekvensen vil så blive, at det (fortsat) vil blive meget forskelligt, hvordan kommunerne administrerer afgrænsningen mellem de forskellige paragraffer.

Beskrivelse af arbejdet for at opnå samtykke

Vejledningen har et generelt problem i beskrivelsen af samtykke. Det bør fremgå helt klart, at det er af stor betydning at få samtykke fra forældre og børn til både videregivelse af informationer og til forskellige skridt i sagsbehandlingen eller til konkret indsats. Og det må især understreges, at det er et mål, der i de allerfleste tilfælde kan nås ved en god dialog med forældrene og børnene. Det er sjældent, at man ikke kan nå samtykke, og det bør være helt klart i vejledningen, at det skal være målet. Det bør også understreges, at både selve samtykket og måske især den dialog, der skaber det, i sig selv er et vigtigt led i det sociale arbejde ift. disse mennesker. Det er med til at skabe en fælles forståelse af, hvad der skal ske, og en dialog om samtykke viser en respekt for de pågældende mennesker og for deres integritet, og det understreger, at man er opmærksom på at inddrage dem ordentligt i forløbet. Det kan åbne for, at forældrene og børnene faktisk engagerer sig i det

Trods det, så bruges der flere steder i vejledningen langt mere plads på at beskrive, hvordan man kan videregive uden samtykke, end på at vejlede om at opnå samtykke, og om hvordan man kan få det.

Det kan man fx se i punkt 347-348 om samtykke til indhentning af oplysninger til § 50-undersøgelsen, i punkt 387 om samtykke til foranstaltninger efter § 52.3, i punkt 624 om ændring af anbringelsessted samt i punkt 697 om samtykke i forbindelse med netværkssamråd til kriminelle unge.

Omvendt nævnes behovet for at opnå samtykke godt og klart i punkt 410 om tvangsmæssig undersøgelse og behandling, hvor behovet for samtykke fremhæves trods bestemmelsens tvangsmæssige karakter, samt i punkt 733 om SSP-samarbejdet.

Detaljer i enkelte punkter

Ud over ovenstående mere generelle bemærkninger er der i enkelte punkter i vejledningen nogle detaljer, som DS vil påpege.

I **punkt 62** omtales ekstremistiske miljøer, og der nævnes "højreekstremisme, venstreekstremisme og ekstremistiske islamistiske miljøer". Der bør vel snarere stå "ekstremistiske religiøse" miljøer i stedet for specifikt islamistiske.

I **punkt 92** er der slettet et afsnit, der præciserer, at det kun er informationer, der er relevante for tilflytterkommunens forvaltning af den tilkomne sag, der skal overføres mellem de to kommuner. Afsnittet bør bevares, fordi det netop præciserer denne vigtige begrænsning i overførelsen af informationer mellem kommunerne.

I **punkt 128** beskrives, hvordan kommunerne skal fordele ansvaret ift. kvinder og børn, der kommer på kvindekrisecenter. En hurtig og sikker fordeling af dette ansvar er vigtig, fordi der erfaringsmæssigt kan være store problemer med at få det fastlagt, og det kan være en særskilt belastning for kvinderne og deres børn, at kommunerne strides om det. Desværre tror vi ikke, at beskrivelsen er tilstrækkelig klar nok til at løse problemet.

I **punkt 284** nævnes især "vanskeligheder hos unge med en anden etnisk baggrund end dansk" i relation til det opsøgende rådgivningsarbejde. DS mener, at det er mere rimeligt i den forbindelse at pege generelt på alle børn og unge i en udsat position.

I **punkt 523** beskrives, hvordan politiets medvirken til at fuldbyrde et ungepålæg kan være, men der er ingen afklaring af, hvordan det meningsfuldt og realistisk kan ske. Formuleringen understreger blot, at politiets medvirken kan være et slag i luften, når de unge gennemskuer, at det ikke har konsekvenser at afvise at fuldbyrde pålægget. Der er i stedet behov for, at vejledningen redegør for, hvordan man kan arbejde med politiets deltagelse på en måde, som giver mening for de unge, selvom de direkte konsekvenser ikke er særligt alvorlige.

Punkterne 554 og 557 slår fast, at "en plejefamilie kun kan have én type godkendelse ad gangen" og at "der ikke kan gives en godkendelse som konkret egnet til familier, der allerede har en godkendelse som generelt egnet." Det strider tilsyneladende mod formuleringen i punkt 561, hvor det nævnes, at "en familie godt vil kunne være godkendt som både netværksplejefamilie og almindelig eller kommunal plejefamilie på samme tid." Det er en forvirrende vejledning.

Opsætning af Ankestyrelsens afgørelser

Endelig vil vi nævne, at det er godt, at Ankestyrelsens afgørelser er taget ind i vejledningen så mange steder, og at de præsenteres synligt indrammet. Men opsætningen bør fastholdes konsekvent, det vil lette tilgængeligheden. Det er ikke helt tilfældet. En del steder er Ankestyrelsens afgørelser bare skrevet ind i teksten på en måde, der er uoverskuelig. Det ses fx i punkterne 498, 500, 528, 592, 623-25, 632 og 720. Enkelte steder er eksempler, som ikke har noget med Ankestyrelsen at gøre, også sat i ramme, fx i punkterne 352 og 500. Det bør ikke ske, da det forvirrer opsætningen.

Med venlig hilsen

Niels Christian Barkholt
Næstformand
Dansk Socialrådgiverforening

Til Social- og Indenrigsministeriet
Att.: Charlotte Aastrup Poole
E-mail: cap@sim.dk

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
Fax: +45 3675 1403
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Taastrup, den 23. november 2016

Sag 16-2016-00697 – Dok. 276745/mmh_dh

Danske Handicaporganisationers (DH) hørings svar til udkast til vejledning 3 til serviceloven

DH vil gerne takke for muligheden for at komme med bemærkninger til vejledning 3 til serviceloven om særlig støtte til børn og unge.

DH har afgivet hørings svar i december 2014 og april 2015 til den del af vejledningen, der handler om dækning af merudgifter efter § 41 og som ikke med nærværende vejledning er ændret yderligere. En del af de ændringsforslag som DH tidligere har fremført er derfor gentaget.

Punkt 165 - Generelt om merudgiftsydelsen

DH mener, at det bør præciseres hvordan forældrenes retsstilling er, hvis de foretrækker, at der afregnes direkte med leverandør, men kommunen ikke vil imødekomme ønsket, samt om kommunen med henvisning til sit serviceniveau kan afvise at afregne direkte med leverandør.

Punkt 170 - Børn under medicinsk behandling

Det fremgår af vejledningen, at kommunens vurdering af barnets funktionsevne skal ske med brug af medicin. Dog gælder det at: ”*Barnets funktionsevne skal dog vurderes uden medicin, hvis ophøret med medicin vil være akut livstruende eller medføre umiddelbar risiko for varig eller væsentlig funktionsnedsættelse.*”

DH har flere eksempler på, at denne formulering skaber megen usikkerhed omkring, hvornår et barn skal vurderes med eller uden medicin ift. forskellige funktionsnedsættelser som ADHD og leddegigt. Eksempelvis vil et barn med børneleddegigt ofte få betragtelige ledødelæggelser, der er uoprettelige og medføre betydelig nedsat bevægelighed og smerter i leddene og dermed den samlede funktionsevne, hvis den medicinske behandling ophører. For nogle børn vil dette ske inden for meget kort tid (få dage), mens det for andre vil tage

længere tid. Det er derfor for den behandlende læge nærmest umuligt at vurdere barnet uden medicin, da man simpelthen ikke kan forudsige den ”umiddelbare” risiko i det konkrete tilfælde.

DH ser fra praksis, at kommunerne tolker disse begreber meget forskelligt, således at et barn i den ene kommune vil vurderes at tilhøre personkredsen, mens barnet i den anden kommune vil stå udenfor. DH finder dette meget uhensigtsmæssigt og derfor bør det skærpes i vejledningen, hvad der særligt forstås med ”umiddelbar” og ”væsentlig” i denne henseende.

DH mener at det er problematisk, at der i vejledningen henvises til principafgørelse 55-11. DH mener, at denne principafgørelse er utidssvarende. Det skyldes, at principafgørelsen omhandler dækning af merudgifter til et barn med ADHD, som afvises bl.a. med den begrundelse at barnet er inkluderet i folkeskolen og dermed ikke kan betragtes som havende en væsentlig funktionsnedsættelse. Siden principafgørelsen blev truffet har Folketinget ændret lovgivningen om specialundervisning, hvilket betyder at langt de fleste børn inkluderes i folkeskolen. DH har flere eksempler på at kommuner er begyndt at udelukke børn med ADHD fra målgruppen for § 41, netop med udgangspunkt i denne principafgørelse. DH mener ikke at en ændring af Folkeskoleloven bør lede til en ændring af målgruppen for § 41, ligesom DH vil understrege at netop medicin eller det at en forælder til et barn med ADHD kan skabe ro omkring barnets skolegang, netop er forudsætningen for at barnet kan være inkluderet i folkeskolen.

DH vil endvidere henvise til ministerens svar af 20. september 2013 på spørgsmål nr. 334 (SOU Alm. del), hvor det fremgår, at:

”Det vil ikke være i overensstemmelse med lovgivningen, hvis der som begrundelse for at standse hjælp til dækning af merudgifter til medicin efter servicelovens § 41 alene henvises til, at barnet er inkluderet i en normalklasse. Derimod vil kriteriet kunne inddrages som et af elementerne i vægtningen af, om barnet opfylder betingelsen om varig funktionsnedsættelse, som fremgår af servicelovens § 41, og som er en af forudsætningerne for at få hjælp til dækning af merudgifter.”

DH mener ikke, at der i vejledningen skal henvises til principafgørelse 55-11. Såfremt det fastholdes at medtage principafgørelsen i vejledningen, bør der som minimum refereres til ovenstående del af ministerens besvarelse.

Punkt 186 - Befordring

DH mener, at det bør præciseres, om afstanden til eksempelvis behandling er afgørende for dækning af de udgifter til behandling, som ikke dækkes efter andre bestemmelser.

Punkt 212 (ingen overskrift)

DH finder det uklart, hvad der regnes for *'uventede og høje udgifter'* i forbindelse med, at kommunen i tilfælde af at sådanne opstår, bør revidere aftalen snarest. Hvad er eksempler på uventede og høje udgifter?

Kapitel 13 - Den tidlige og forebyggende indsats

Punkt 281 - Sammenhæng mellem det generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for børn og unge med behov for særlig støtte

DH mener, at sidste afsnit kunne være tydeligere ift. at den særlige støtte der iværksættes for børn og unge med særlige behov, netop bidrager til og understøtter at barnet eller den unge, i videst muligt omfang, kan deltage og være inkluderet i almene tilbud. Afsnittet er formuleret på en sådan måde, at det skaber tvivl om hvorvidt det er de almene tilbud der skal understøtte den særlige indsats eller omvendt. Fra DH's synsvinkel, bør der være tale om at et barn eller unge med særlige behov får den nødvendige støtte til at kunne deltage og være inkluderet i almene tilbud.

Punkt 285 - Placering af rådgivning

DH mener, at de kommunale rådgivningstilbud skal være fysisk og kommunikativt tilgængeligt for børn og unge med nedsat funktionsevne – ikke kun 'bør være'. Ellers lever kommunen ikke op til forpligtelsen om rådgivning i § 11 stk. 2.

Punkt 298-299 - Konsulentbistand

DH mener, at der med fordel kan nævnes at familier hvor den ene forælder pludseligt har fået et handicap, er i målgruppen for både at modtage konsulentbistand. Flere af DH's medlemsorganisationer oplever, at børnene kan blive overset når den ene forælder rammes, særligt hvis barnets eller den unges reaktion først kommer en del senere end selve hændelsen.

Punkt 309 – VISO

DH erfarer, at kommunerne ikke i tilstrækkeligt omfang henvender sig til VISO når de har behov for specialiseret rådgivning eller udredning. I den forbindelse skal det nævnes at kommunerne er meget forskellige, både i størrelse og i forhold til specifik viden om forskellige former for handicap. En stor kommune kan have behov for rådgivning på et særligt område, hvor en lille kommune måske har ekspertisen grundet særlige medarbejdere og omvendt.

DH mener, at formuleringen: ”... og for så vidt angår udredning, kan ske i de få mest sjældent forekommende specielle og komplicerede enkeltsager”, kan afholde mange kommuner fra at efterspørge udredning hos VISO, selvom der kan være behov for det. DH mener, at det må være tilstrækkeligt med formuleringen: ” ... og for så vidt angår udredning, kan ske i de mest specielle og komplicerede enkeltsager”, for at forstå at henvendelse til VISO kun kan ske i særlige tilfælde.

Punkt 444 - Anbringelse uden genbehandling i en treårig periode

DH mener, at det i punktet bør tilføjes, at det i overvejelserne om bortadoption indledningsvist bør indgå en vurdering af, om kommunen har stillet den rette handicapkompenserende støtte til rådighed for forældre med handicap, således at forældrene eksempelvis kan deltage i samvær med barnet. Dette fordi forældrenes støtte til samvær kan have en afgørende betydning for om en bortadoption overhovedet kan komme på tale.

Punkt 537 - Målgruppen for opretholdt anbringelse

DH mener, at følgende formulering bør ændres: ”... at den unge vil være afhængig af massiv støtte i sin voksentilværelse og ikke forventes at kunne bo i selvstændig bolig, gennemføre en uddannelse eller opnå selvforsørgelse gennem et arbejde”, idet STU'en ud fra DH's synspunkt må betragtes som en uddannelse og at personer i beskyttet beskæftigelse eller anden form for støttet beskæftigelse opfatter sig selv som havende et arbejde.

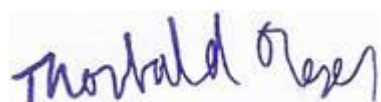
Formuleringen bør i stedet lyde: ”... at den unge vil være afhængig af massiv støtte i sin voksentilværelse og ikke forventes at kunne bo i selvstændig bolig uden støtte, gennemføre en kompetencegivende uddannelse eller blive selvforsørgende”. Derudover kan gentagelsen af sætningen umiddelbart efter med fordel slettes.

Punkt 498 n - Handleplaner og opretholdt anbringelse

DH foreslår, at ordet 'foranstaltning' erstattes med ordet 'tilbud' eller 'indsats'.

For yderligere bemærkninger kontakt chefkonsulent Maria Holsaae på e-mail mmh@handicap.dk eller tlf.nr: 24451557.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Thorkild Olesen". The signature is written in a cursive style.

Thorkild Olesen
formand

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Dato. 16. november 2016

Sendt pr mail til cap@sim.dk

Social- og Indenrigsministeriet har ved mail af 14. oktober 2016 (sagsnr. 2016 - 6078) anmodet Dommerforeningen om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til vejledning 3 til serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier.

I den anledning skal jeg meddele, at forslaget ikke giver Dommerforeningen anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Med venlig hilsen

Mikael Sjöberg

FBU ForældreLANDSforeningen
Bernstorffsvej 20 B, 1
2900 Hellerup
Tlf. 70 27 00 27
Mobil 51 80 24 58
sek@fbu.dk
www.fbu.dk

Til

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att. cap@sm.dk

Hellerup, den 21. november 2016

FBU ForældreLANDSforeningens høringsvar til ”Udkast til vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier” (vejledning nr. 3 til serviceloven).

J.nr. 2016 – 6078 – dok.nr. 400270

Tak for muligheden for at afgive høringsvar vedrørende udkast til revision af hele vejledningen.

I høringsvaret har vi fokus på forældres og børns perspektiv og (som vi kan forestille os det) den kommunale socialrådgivers perspektiv på områder, hvor der kan være behov for særlig opmærksomhed, og hvor vi vurderer, at vores kommentarer vil kunne være med til at tydeliggøre kommunens opgaver og forpligtelser.

Vi har en enkelt generel bemærkning og har herudover valgt at komme med vores bemærkninger i kronologisk rækkefølge – med stort og småt imellem hinanden.

Generel kommentar

Det er rigtig godt for læsernes mulighed for overblik over bestemmelserne samt ankepraksis, at der igennem vejledningen er henvisning til Ankestyrelsens praksis.

Det ser ud til, at omtalen af Ankestyrelsens praksis sker på forskellig vis gennem vejledningen. Det vil blive mere læsevenligt og genkendeligt for læseren, hvis Ankestyrelsens praksis gengives på samme måde gennem hele vejledningen.

Vi vil foreslå, at den måde det gøres på, er den, som f.eks. anvendes i kapitel 8, se f.eks. side 119.

Kommentarer til vejledningens enkelte punkter

Samarbejde mellem statsforvaltning og kommuner

Pkt. 38

FBU har erfaring for, at både kommuner og statsforvaltning kan have brug for retningslinjer for, hvori deres samarbejde kan / skal bestå. For ingen tvivl om, at det er og kan være betydningsfuldt, bl.a. i forbindelse med sagens oplysning hos begge myndigheder.

Vi har bemærket, at vejledningen sidste revision i 2015 er blevet meget tydeligere end tidligere.

Vi **foreslår**, at der - ud over den foreliggende tydeliggørelse - formuleres nogle linjer om kommunens rolle i sådanne sager. Hvad er kommunens kompetence ?

Den aktuelle tekst skriver f.eks.: *Hvis statsforvaltningen beder om en vurdering af en families forhold, er kommunen forpligtet til at videregive relevante oplysninger.*

FBU finder – ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt i forbindelse med disse ofte komplicerede sager, at det er vigtigt, at kommunens opgave et tydeligt beskrevet.

Vores anmodning er med baggrund i konkrete eksempler, hvor forældre har oplevet, at kommunernes medarbejdere er kommet med konkrete vurderinger og anbefalinger.

Der er i vores perspektiv stor forskel på at **videregive oplysninger** eller at **give en vurdering**.

Ingen tvivl om, at kommunen skal kunne videregive oplysninger. Men vi må spørge, om det samtidig er hensigten, at kommunen skal komme med en vurdering af forældrene i forbindelse med den beslutning, der f.eks. skal træffes vedrørende forældremyndighed ? Og i givet fald på hvilket grundlag ?

Bistand til udpegning af forældremyndighedsindehaver

Pkt. 40 Ca. midt i punktet omtales: *Hvis Statsforvaltningen anmoder om det, er kommunen forpligtet til at afgive en **udtalelse** om barnet og evt. ansøgere....*

Forslag: Også her finder FBU, at der af retssikkerhedsmæssige grunde er behov for en præcisering af, hvad det er Statsforvaltningen kan bede kommunen om. Er en udtalelse en sammenskrivning af foreliggende oplysninger ? eller har kommunen her adgang til at komme med direkte vurderinger og anbefalinger ?

Pkt. 42 Sidste afsnit: *Hvis det er nødvendigt at anbringe barnet,....*
FBU undrer sig over, at valg af anbringelsessted omtales konkret og på denne måde i dette punkt i vejledningsteksten. Formuleringerne her bør ikke være anderledes end

den måde, valg af anbringelsessted ellers omtales. Her er kun omtale af de 3 former for plejefamilie – med netværksplejefamilie som sidst nævnte.... Og der er ingen omtale af andre anbringelsesmuligheder, døgninstitution eller opholdssted.

Forslag: FBU finder det mest korrekt, at der under dette punkt blot står, at kommunen efter de gældende regler i serviceloven skal vurdere, hvilket anbringelsessted, der i den aktuelle situation vil være bedst egnet til at dække barnets behov for omsorg, støtte og evt. behandling.

Æresrelaterede konflikter

Pkt. 62, ff **Forslag:** Det er selvfølgelig en lille ting, men sprogligt vil det være godt, hvis vejledningen skrives på en måde, så der er samstemmende brug af ordene. Enkelte steder under denne overskrift nævnes, at det også kan være børn – men mest gennemgående er, at æresrelaterede konflikter sker mellem unge og deres familier.

Hvornår er man barn og hvornår er man ung ? Mon I har en fast ”norm” for brug af de to ord ?

Tværkommunal underretningspligt

Pkt. 92 i den nederste del af punkt 92 foreslås den med rødt markerede skrift slettet. Hvad mon baggrunden er for det ?

Forslag: Igen – af retssikkerhedsmæssige grunde – finder FBU det meget væsentligt, at formuleringen fastholdes, således at det her skriftligt fastholdes, at fraflytningskommunen (i første omgang) kun fremsender de oplysninger, som underretningen skal indeholde, for at tilflytningskommunen kan vurdere familiens støttebehov.

Generelt om orientering af forældremyndighedens indehaver og den unge

Pkt. 315 ff
Høring m.v. af barnet eller den unge

FBU **anbefaler**, at bestemmelsen i § 48 a om barnets ret til bisidder flyttes frem til dette punkt i vejledningen – d.v.s. at punkterne 455 – 460 overføres hertil som den helt generelle bestemmelse, den er. Retten til bisidder gælder jo hele området og dermed langt fra kun i sager, hvor der træffes beslutninger uden samtykke.

Vi foreslår, at der indsættes følgende overskrift med efterfølgende tekster:

Børn og unge, hvis sag behandles efter servicelovens kap. 11 har ret til en bisidder

FBU´s begrundelser er nærmere beskrevet under punkterne **455 ff.**
Pkt. 317 Rigtig, rigtig godt, at der nederst i punktet er indsat linjer om, at der ud over de

fastlagte situationer efter en konkret vurdering kan være behov for at afholde en børnesamtale for altid at få sagen tilstrækkeligt belyst.

Det tværfaglige samarbejde

Pkt. 325 I de sidste 5 linjer er beskrevet, at det er vigtigt at være opmærksom på, at der sker inddragelse af de berørte forældre i forbindelse med det tværfaglige samarbejde.

FBU **forslår**, at det i formuleringen understreges ved at der kommer til at stå: *skal ske inddragelse.....*

Inddragelse af forældrene

Pkt. 331 Punktets sidste afsnit omhandler, at reglerne om inddragelse af forældrene og den unge, der er fyldt 15 år, træder i kraft, hvis der bliver tale om en underretning og om en efterfølgende børnefaglig undersøgelse efter § 50.

Det omtales, at reglerne efter § 50, stk. 1 træder i kraft.

Forslag: at der ligeledes henvises til reglerne i § 50, stk. 3, som beskriver, at børn og unge skal inddrages gennem en børnesamtale.

Der kunne f.eks, stå: *....servicelovens § 50, træder reglerne om inddragelse af forældre, børn og unge i kraft, jfr. servicelovens § 50, stk. 1 og 3.*

Kommunens undersøgelse af barnets eller den unges forhold

Pkt. 336 Kommentar til den ”gule tekst”

Det er FBU’s erfaring, at kommuner nogle gange indhenter oplysninger for at afklare behovet for en § 50 – undersøgelse, uden at forældrene er informeret om det, eller er blevet bedt om at give samtykke hertil.

For nogle familier – også familier, som ellers ville være helt indstillet på samarbejde med kommunen om barnets eller familiens situation – kan det medføre en utryghed / manglende tillid til kommunen. Hvorfor informerede de os også, hvorfor spurgte de os ikke ?

Forslag: kan denne problemstilling på en eller anden måde fremhæves ? så det understreges, at grundlaget for samarbejde og samspil mellem familie og myndighed lægges i denne tidlige fase, før ”børnesagens” begyndelse.

”Lukkede familier” og nomadefamilier

Pkt. 337 FBU er igen nødt til at udtrykke stor betænkelighed ved, at disse to meget stærke og stigmatiserende betegnelser anvendes om familier, hvor børn og unge måske har behov for særlig støtte. Det er stigmatiserende for forældrene og stigmatiserende for børnene og de unge.

Det er familier, hvor myndighederne har en forforståelse af, hvordan denne familie er og hvordan den lever, uden at have tilstrækkelig viden om dem og deres situation, der berettiger til brug af de to begreber.

Og det er familier, hvor myndighederne ikke altid har kunnet finde veje til at yde støtte til børn og unge. Familier, hvor kommunerne med deres ”håndtering” også har et ansvar for den situation, der måtte være opstået med stor grad af utryghed og mistillid fra familiernes side til følge.

Der er **ingen** andre udsatte familier, som i serviceloven og i tilhørende vejledninger omtales med en stigmatiserende fællesbetegnelse.

FBU finder det urimeligt, at nogen familier overhovedet skal udsættes for sådanne ”etiketter.”

Desværre var der ikke ved lovforslaget om det særlige regelsæt for ”lukkede familier” lydhørhed for FBU’s synspunkter. Så nu er det ligesom slået fast – også gennem Ankestyrelsens guide til sagsbehandlere.

FBU må stærkt **anbefale**, at der arbejdes på at få disse stigmatiserende betegnelser ud af lovgivning og vejledninger, således at alle familier beskrives ud fra vanskeligheder og uden af navngive dem på denne måde.

Vi er klar over, at det nok ikke sker for nuværende og vil derfor **foreslå**, at også begrebet nomadefamilier sættes i citationstegn ligesom ”lukkede familier” – det vil være et tegn på, at man er opmærksom på, at formuleringen måske ikke er den endelige.

Nødvendigt for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade.....

Pkt. 342 2. afsnit, linie 9: I det foreliggende udkast foreslås teksten rettet til følgende:
eksempelvis utilstrækkelig behandling af barnet eller den unge, eller vold eller andre alvorlige overgreb.

FBU undrer sig over, at ordene *omsorg for* foreslås slettet. Manglende omsorg kan også føre til at et barn bliver alvorligt skadet. Faktisk er det vores erfaring, at særligt mindre børn ofte anbringes uden samtykke med henvisning til netop manglende omsorg – og ikke manglende behandling.

Forslag: at ordene *omsorg for* bibeholdes, således at sætningen bliver:

eksempelvis utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge, eller vold eller andre alvorlige overgreb.

Hvordan gennemføres undersøgelsen.....

Pkt. 359 3. afsnit, sidste linje. **Forslag:** at ordet *blot* slettes, for hvad mon hensigten har været med det?

Pkt. 360 2. afsnit, 4. linje. **Forslag:** at formuleringen *prøve at afdække* erstattes med *søge at afdække*.

Angivelse af foranstaltningens forventede varighed.....

Pkt. 373 1. afsnit, 4. linje. **Forslag:** at sætningen: *For forældrene er det vigtigt at kende resultatet af disse overvejelser* udvides med børn og unge. Det er ligeså vigtigt for børn og unge at kende kommunens overvejelser om forventet varighed, generelt, og ikke mindst ved anbringelser. Sætningen ville så lyde således: *For forældrene og for børnene og de unge er det vigtigt at kende resultatet af disse overvejelser....*

Stadig 1. afsnit, 11. linje. **Forslag:** at der indsættes en linje her – lige før *En fælles forståelse...*, som beskriver, at det for anbringelsessteder også er vigtigt at kende kommunens overvejelser, således at der hele vejen rundt søges skabt en fælles forståelse for – eller i hvert fald kendskab til – tidsperspektivet.

Baggrunden for FBU's forslag om denne lille tilføjelse i teksten er, at vi alt for ofte støder på, at der hos forældre og f.eks. plejefamilie ikke er en fælles viden om kommunens forventede tidsperspektiv, hvilket kan være med til at komplicere forløbet og dermed barnets udbytte af anbringelsen.

Konkret forslag: Der kunne f.eks. stå: *For anbringelsessteder er det også vigtigt at kende til anbringelsens forventede varighed.* Og måske skal fortsættelsen så ændres til: *En fælles viden (i stedet for forståelse) om tidsperspektivet.....*

Samarbejdet om handleplanen

Pkt. 375 1. afsnit, linje 10 og 11 og 9. Med den blå tekst foreslås følgende sætning taget ud af vejledningen: *selvom forældremyndighedens indehaver ikke vil give samtykke hertil.*

Forslag: FBU finder det meget vigtigt, at formuleringen fastholdes.

Ellers sender formuleringen et signal om, at forventningen er / kan være, at det kan være vanskeligt at få forældrenes samtykke til handleplanen, hvor der er sandsynlighed for, at der vil blive truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet.

Det er på ingen måde vores erfaring – forældre vil generelt meget gerne være med til at udarbejde handleplanen for barnet under anbringelsen.

Det er efter vores erfaring, at det kun er i forbindelse med anbringelser uden samtykke, at forældre – i hvertfald i chock-fasen – ikke kan indgå i den samarbejdsproces, som udarbejdelse af handleplanen skal være.

FBU finder tillige, at der er brug for en ændring i teksten i linje 9, hvor der står, at det *kan være svært at få forældrenes samtykke til handleplanen i sager, hvor....*

Som det fremgår i teksten ovenfor stiller serviceloven **ikke krav** om forældrenes samtykke til handleplanen – men handleplanen skal så vidt muligt udarbejdes i samarbejde med forældrene, barnet og den unge.

Konkret forslag: Teksten kunne være sådan:

Det kan eksempelvis være svært at få forældrenes medvirken ved udarbejdelse af handleplanen i sager, hvor der er sandsynlighed for, at børn og unge-udvalget vil træffe afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren.

Gennemførelse af undersøgelse.....

Pkt. 388 Sidst i punktet.
Rigtig godt med den med gult tilføjede tekst, således at det bliver tydeligt, at det, at kommunen ikke – efter forældres anmodning – vil iværksætte foreløbig akut støtte, er en beslutning, der skal begrundes, og som der kan klages over.

Samtykke til anbringelsen

Pkt. 410 § 53 er meget, meget central i forbindelse med anbringelser. Dels med sit krav om samtykke og dels med sit krav om, at samtykket skal gælde **formålet med anbringelsen**.

Forslag: FBU anbefaler meget at dette punkt i vejledningen om muligt gøres endnu tydeligere end nu, således at kommunerne ikke kan være i tvivl om, at et samtykke **kun** er et samtykke, hvis det indbefatter samtykke til formålet med anbringelsen.

FBU har i skrivende stund ikke forslag til ændret formulering – men vil i givet fald gerne arbejde på det.

Baggrund

FBU har erfaring for, at kommunens arbejde med denne bestemmelse i mange situationer fungerer efter hensigten.

Men det er desværre langt fra altid, særligt ikke, når der er tale om anbringelser af små børn. Her er det vores erfaring, at det for nogle kommuner / socialrådgivere er en særlig udfordring at nå en fælles forståelse med forældrene om behovet for barnets

anbringelse.

Der er muligt, at forældre her og nu af sig selv – eller fordi de føler sig presset / ”lokket” til det - giver samtykke, men det sker alt for ofte, at kommunens hensigt / formål med anbringelsen ikke er det, forældre har givet samtykke til.

De har ikke givet samtykke til formålet med anbringelsen, måske fordi de ikke er enige i eller har erkendt, at de ikke selv har tilstrækkelige kompetencer til at tage vare på deres lille barn.

Når vi skriver ”lokket til” er det de situationer, hvor forældre fortsat i kommuner kan blive mødt af, at de har flere rettigheder og at de vil få mere samvær, hvis de giver samtykke. I disse situationer kan man få det indtryk, at en sags indstilling til børn og unge-udvalget bruges som en trussel med fratagelse af rettigheder og muligheder.

Dette er helt paradoksalt, set i lyset af, at en sags indstilling til børn og unge-udvalget netop er en retssikkerhedsbestemmelse, der giver forældre i dyb tvivl om anbringelsen mulighed for at få prøvet kommunens vurdering af sagen i børn og unge-udvalget og i klagesystemet.

Og dette samtidig set i lyset af, at forældres rettigheder og muligheder i forbindelse med inddragelse og medvirken ikke har nogen sammenhæng med om det er tale om en anbringelse med eller uden samtykke.

Og at børns ret til samvær og kontakt heller ikke berøres af, om der er tale om en anbringelse med eller uden samtykke.

Set ud fra det perspektiv, som FBU har fra kontakt med og bisidning til en del forældre i disse situationer, ofte gennem flere år, er det vores opfattelse, at barnets udbytte af anbringelsen bliver påvirket af, at anbringelsen er sket uden at forældre har givet samtykke til formålet med anbringelsen.

Selve ”sagsforløbet” bliver ligeledes særligt kompliceret – det er ikke muligt at lave en ordentlig ”forventningsafstemning” - og den situation, at forældre måske forventer en kortere anbringelse, og at kommune og plejefamilie måske forventer en langvarig anbringelse, forplumrer i den grad forløbet.

Kommunens formulerede forventninger til foranstaltningens tidsperspektiv er også i dette perspektiv meget afgørende.

Der er ikke i alle tilfælde ”klare linjer” og det skal der være – i hvert fald fra myndighedens side, ligesom loven siger og vejledningen anbefaler.

Tilbud om støtteperson

Pkt. 414 Aller sidst i punktet – den blå tilføjelse:

Forslag: Det er FBU’s erfaring – stadig med denne formulering fra Ankestyrelsen – at

det er uklart, hvordan kommunens *generelle pligt* skal forstås. FBU foreslår derfor, at det præciseres, hvordan det skal forstås.

Der kunne f.eks. stå:

*Der er ikke i serviceloven fastsat bestemmelse om opfølgning på støtte i form af støtteperson efter servicelovens § 54, stk. 1. Opfølgning på støtte..... skal **derfor** ske på baggrund af kommunens.....*

Anden støtte til forældrene

Pkt. 415 Det er FBU's erfaring, at det er en udfordring for mange kommuner indbyrdes at finde ud af, hvilken kommune, der kan / skal træffe beslutninger om at iværksætte foranstaltninger og andre indsatser som følge af en afgørelse om anden støtte efter § 54,stk. 2, hvis det anbragte barn og barnets forældre ikke har samme opholdskommune.

I pkt. 414, 2. afsnit, er det omtalt, at *"Det er forældremyndighedsindehaverens opholdskommune, der skal bevilge støttepersonen og dække udgifterne, der er forbundet dermed.*

Forslag: at der ligeledes indsættes en tekst under pkt. 415, som vejleder kommunerne om, hvem der skal beslutte og iværksætte.

Det kunne f.eks. ske ved at indsætte nedenstående tekst - som 2. afsnit i punktet - fra retssikkerhedslovens § 9 a, stk. 4. En meget klart tekst:

"Barnets eller den unges selvstændige opholdskommune samarbejder med forældremyndighedens indehavers opholdskommune om at løse familiens problemer og hører forældremyndighedsindehaveren samt barnet eller den unge, inden der træffes afgørelse efter kapitel 11 i lov om social service. Barnets eller den unges selvstændige opholdskommune træffer afgørelser vedrørende barnets eller den unges forhold. Afgørelser, der er målrettet forældremyndighedsindehaveren, træffes af forældremyndighedsindehaverens opholdskommune."

Opfølgning senest 3 måneder efter iværksættelse af en foranstaltning....

Pkt. 418 Det er rigtig godt, at der både i overskriften og i selve vejledningens tekst er indsat ordet *senest*.

Det understreger, at der skal følges op efter behov – og at fristerne på 3 og 6 måneder er maksimumsfrister for opfølgning.

Pkt. 442 FBU kunne ønske sig en indledning til dette punkt, som beskriver mere konkret, hvad genbehandlingsfrist er, og hvordan den adskiller sig fra kommunens handleplan efter § 140, forventet varighed af anbringelsen.
FBU støder jævnligt på socialrådgivere, som overfor forældre sætter lighedstegn

mellem genbehandlingsfristen og forventet varighed af foranstaltningen. ”så må vi se..”

Det giver en uklar kontekst og slør i retssikkerheden, når denne forskel ikke fremstår tydeligt for forældre, børn og unge.

FBU oplever også socialrådgivere opfatte bestemmelsen om genbehandlingsfrist som en ufravigelig frist og ”glemme” bestemmelserne om, at en foranstaltning skal ophøre, når formålet er nået, eller der ikke længere er behov for den, samt at forældre kan tage sagen op og anmode om hjemgivelse i perioden frem mod genbehandlingsfristen.

Forslag: at teksten uddybes med formuleringer, der dækker disse to problemstillinger.

Det vil til dels kunne løses med, at det allersidste afsnit i **pkt. 443**, som beskriver formålet med genbehandlingsfristen, rykkes helt frem og måske har sit eget punkt før pkt. 442 eller sin egen overskrift, så temaet fremhæves.

Og det kunne så uddybes med en kort omtale af handleplanens ”forventede varigheds – angivelse” samt med bestemmelsen om, at forældre og den unge kan anmode om hjemgivelse i perioden, hvor genbehandlingsfristen løber – med henvisning til det punkt i vejledningen, hvor det er nærmere uddybet.

Ændring af fristen for genbehandling

Pkt. 443 I den lange gule tekst, side 317

forældrene er meget dårligt begavede (-sinkeniveau)

Forslag: til overvejelse om det fortsat er den fagligt rigtige måde at beskrive denne gruppe borgere på ?? eller om der i dag bruges andre betegnelser ?

Samt sidste afsnit, side 318 – foreslås rykket frem til starten af pkt. 442 – se ovenfor.

Anbringelse uden genbehandling i en treårig periode

Pkt. 445 2. afsnit, 1. linje: *Forskning viser, at forældrene til anbragte børn over en årrække...*

Forslag: vil det ikke være mere korrekt at sætte *forældre* i ubestemt form og dermed slette *-ne* ?

Den, der er part i en sag om tvangsmæssige foranstaltninger, har ret til.....

Pkt. 453 Allersidst i punktet henvises til Ankestyrelsen praksis. Der er vores indtryk, at praksishenvisningerne gennem materialet anvendes til at understrege vejledningens tekst.

Forslag: Hvis det er korrekt forstået, vil FBU foreslå, at den problemstilling, der omtales under de to sidste afsnit i praksis”rammen” også beskrives i selve vejledningsteksten. Ud fra vores erfaringer, vil der være rigtig god grund til på denne måde at understrege kommunens forpligtelse til at overholde de fastsatte regler og tidsfrister i forbindelse med børn og unges ret til samvær med forældre og netværk.

Børn og unge, hvis sag behandles efter servicelovens kap. 11 har ret til en bisidder

Pkt. 455 ff FBU finder det uhensigtsmæssigt, at punkterne 455 – 460, som er en generel bestemmelse om børn og unges ret til bisidder under deres sags behandling efter kap. 11, herunder undersøgelse og forebyggende foranstaltninger, er placeret inde i reglerne i kapitel 18 om **Foranstaltninger m.v., der kan gennemføres tvangsmæssigt**.

Forslag: FBU finder omtalen af § 48a meget mere relevant placeret i kapitel 14 sammen med de andre regler for **sagsbehandling i sager om børn og unge med særlige behov for støtte**, og så kan der her – under dette kapitel – formuleres en påmindelse om barnets ret til bisidder med henvisning de ovenstående punkter i lov og vejledning.

Ved at flytte omtalen frem til kapitel 14, sammen med de øvrige sagsbehandlingsregler, fremhæves det kraftigt, at børn og unges ret til bisidder, og at kommunens forpligtelser i den forbindelse ikke kun gælder de alvorligt indgribende ”sager”, men i alle sager efter kapitel 11.

Fuldbyrdelse af børn og ungeudvalgets afgørelser

Pkt. 470 *Fuldbyrdelse af en anbringelse skal ske så skånsomt som muligt.....*

Og

En afgørelse truffet af børn og unge-udvalget skal iværksættes i umiddelbar tilknytning til afgørelsen vedtagelse for at kunne bevare sin retsvirkning.

Forslag: FBU kunne ønske sig, hvis det var muligt at formulere lidt mere konkret om de to hensyn, som skal tages her.

FBU har eksempler på, hvor anbringelserne ikke er blevet så skånsomme for børnene og de unge, som det burde have været muligt. FBU kunne ønske sig, at der kommer nærmere vejledning til kommunerne, hvis det er muligt.

Mon der er nogen praksis fra Ankestyrelsen ? eller kan Ministeriet bevæge sig ud i nærmere retningslinier ?

FBU tænker i denne forbindelse, at kun i de situationer, hvor der træffes en formandsbeslutning p.g.a. barnets helt akutte og umiddelbare behov, skal der helt selvfølgelig handles meget hurtigt.

Men der, hvor anbringelsen skal ske efter et planlagt børn og unge-udvalgsmøde er der som udgangspunkt ikke tale om akutte situationer. Der er tale om situationer, som barnet har været i gennem en periode. Der bør derfor i udgangspunktet ikke ske meget hurtigt (ganske få timer) gennemførte anbringelser.

Det er vigtigt, at anbringelsen i sig selv ikke bliver traumatisk for hverken børn, unge og forældre. Det vil efter FBU's erfaring kunne planlægges i langt de fleste situationer.

Forslag: At der i teksten også tilføjes noget om støtte til forældre i situationen.

FBU har god erfaring med, at der i forbindelse med gennemførelse af anbringelsen tilbydes forældre støtte til det, som de skal.

Det kan f.eks. være i form af, at kommunen har tilbudt forældrene en støtteperson efter § 54, som evt. vil kunne være en støtte for forældre direkte i forbindelse med anbringelsen eller umiddelbart efter.

Praktiske forhold ved foreløbige afgørelser

Pkt. 473 **OBS** linie 6 – 12, teksten som begynder med *Det kan for eksempel være tilfælde, hvor politiet skal afhøre.....*

Denne tekst hører vist ikke hjemme her. Det skal selvfølgelig være en del af kommunens beredskab – men her er overskriften om foreløbige afgørelser.

Den unges forsørgelse og betaling i forbindelse med anbringelsen

Pkt. 534 Det er FBU's erfaring, at forsørgelsen af den unge, der som led i efterværn fortsat er anbragt uden for hjemmet, ofte volder kommunerne vanskeligheder.

Punktet indledes med, hvilke ydelser til unge, som de som udgangspunkt ikke er berettiget til – eller kun er berettiget til, såfremt de står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Det er FBU's erfaring, at nogle af de unge i denne form for efterværn fortsat er i gang med skolegang / ungdomsuddannelse.

Forslag: Det er derfor meget vigtigt, at vejledningen netop her indeholder beskrivelse af, hvilke ydelse de unge i sådanne uddannelsessituationer **er berettiget til** og vil anbefale den med rødt stregede tekst bibeholdt – eller erstattet af noget andet, hvis disse regler ikke fortsat er være gældende.

Anbringelse hos biologisk forældre

Pkt. 559 **Forslag:** FBU kunne ønske sig en mere præcis beskrivelse af dette komplekse felt.

Særligt på to punkter:

Linie 3: *denne forældre er bedre egnet til at varetage omsorgen.....*

Det er ikke, det, der er i spil i disse situationer. Det er ikke nok, at den anden forældre er *bedre egnet*.

Det, der er i spil, er valg af anbringelsessted – når der er truffet beslutning om anbringelse. Så kan kommunen beslutte, at barnet kan anbringes hos den anden forældre, hvis denne ikke har del i forældre myndigheden, og **når** denne vurderes at kunne imødekomme barnets behov gennem en netværksanbringelse.

Linie 4: *og hvis det ikke er muligt at få overført forældremyndigheden til den anden forældre.....*

Den måde at formulere vejledningen på peger på, at kommunen kan arbejde på at forældremyndigheden overføres. Det er ikke kommunens opgave ! – men det er selvfølgelig kommunens opgave at rådgive forældrene om denne mulighed. Det bør formuleres på en sådan måde, at kommunens rolle er klar og tydelig som rådgivende instans i forhold til forældre om disse regler og muligheder.

Og det er forældrene selv, hver for sig eller sammen, der kan tage initiativ hertil overfor Statsforvaltningen.

Det er dog samtidig – økonomisk set - en problematisk løsning, da man som forældre har forsørgelsespligt – men p.g.a. anbringelsen ikke er berettiget til børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. De penge vil en stor del forældre ikke kunne undvære. Derfor rigtig fint med den fremhævelse her af de regler.

Plejeforældre får tillagt forældremyndigheden.....

Pkt. 560 2. afsnit, 1. linje: **Forslag:** ordet *dog* slettes.

Anbringelse i netværksplejefamilier

Pkt. 561 1. afsnit, 9. linie: *...men har i stedet ret til at få dækket de omkostninger.....*

Det er ikke korrekt at sætte *vederlag* og *omkostninger* på denne måde. *Vederlag* er en honorering / aflønning og *omkostninger* er omkostninger.

Forslag: *...i stedet....* slettes her.

Den samme problemstilling er i

Pkt. 563 Forslag: at de første linjer ændres og formuleres således at *i stedet for* slettes:

Der gælder særlige godtgørelsesregler for netværksplejefamilier i servicelovens § 66a, stk. 7. De får dækket de omkostninger, der er forbundet med at have barnet eller den unge boende, men de modtager ikke vederlag som andre typer plejefamilier.

Særligt om lommepege, beklædning, gaver m.v.

Pkt. 598 6. afsnit. Hvordan mon FBU kan have overset disse linjer tidligere, der her står om kostpege under barnets fravær fra anbringelsesstedet ?

Bemærkninger:

Her mangler omtale om kostpege vedrørende børn og unge, som er i plejefamilier, på skoler og andet.

Og der står, at det vil bero på en konkret vurdering af, om ansøgningen skal imødekommes.

Hvad mon der skal lægges vægt på i denne vurdering ? hvad skulle kunne gøre, at forældre (eller andre) ikke skulle kunne modtage dette tilskud til at dække udgifter til barnet under deres ophold hjemme ?

Formuleringerne er for os uforståelige ud fra praksis på området gennem mange, mange år.

KL har i sin vejledning om lommepege m.v. videreført denne mangeårige praksis, hvor hovedreglen er, at der udbetales kostpege under alle anbringelsesformer, hvis barnet er fraværende fra anbringelsesstedet i 3 døgn eller mere. Institutioner og opholdssteder udbetaler disse beløb – plejefamilier, hvem mon gør det?

Forslag: at KL's formuleringer i deres årlige vejledning finder plads også i herværende vejledning. Og at det formuleres til at dække alle typer anbringelsessteder.

Pkt. 628, sidste afsnit: og at teksten også kommer til at være i overensstemmelse med omtale her af kostpege.

Kommunens opgaver i forbindelse med anbringelsen

Pkt. 607-11 Her er tale om en meget lang tekst, hvor der ikke er nogen ”mellem-overskrifter” til at bryde teksten op og gøre den mere overskuelig og mere læsevenlig.

Det vil være rigtig vigtigt, da det efter FBU's vurdering er det område – samtidig med reglerne om kontakt og samvær – der volder mange komplekse problemstillinger ved og under anbringelsen i samspillet mellem forældre, anbringelsessted og kommune.

Punkterne 607 - 10 handler om *Valg af anbringelsessted.*

Forslag: at der indsættes overskuelig-gørende overskrifter igennem teksten.

Pkt. 611 handler om barnets eller den unges støtteperson. **Forslag:** Også her bør være en overskrift, der tydeligt viser, at her kan man læse mere om barnets støtteperson.

Inddragelse af forældrene og barnet eller den unge i valget af anbringelsessted

Pkt. 615 Sidste afsnit inden overskriften *Digital post*

Forslag: at indledningen til afsnittet *Til gengæld har både* slettes. I stedet skal bare stå: *Forældremyndighedsindehaveren og børn, der er fyldt 12 år, har adgang til.....*

Ændring af anbringelsessted

Pkt. 624 **Forslag:** at et afsnit fra **pkt. 625** flyttes frem her i den indledende præsentation af det følgende. Det er det afsnit på side 475, som indledes med *Ferieophold, indlæggelse af barnet eller den unge på sygehus.....*

Det er på nuværende tidspunkt placeret under hovedoverskriften *Ændring af anbringelsessted ved anbringelser uden samtykke.*

Det gælder vel også ved anbringelser med samtykke ? derfor foreslås det flyttet over og måske blive 2, afsnit i **pkt. 624.**

Samvær og kontakt med forældre og andre fra netværket

Generel bemærkning:

FBU finder, at vejledningens tekst og opbygning om samvær og kontakt naturligt nok bærer meget præg af, at der gennem de senest år er gennemført mange ændringer af bestemmelsen – og tilføjelserne og rettelserne er sat ind der, hvor det på daværende tidspunkt blev vurderet mest relevant.

Forslag: FBU foreslår derfor, at kapitel 25 ved denne gennemgribende ændring af vejledningen også bliver udsat for en gennemgribende ”nyfortælling” om reglerne, som de samlet ser ud nu.

FBU foreslår, at vejledningens tekst bygges op i den systematik, som selve § 71 indeholder. En systematik, der også vil gøre det mere sikkert, at kommunerne kan finde den relevante vejledningstekst til den situation, de har brug for at læse om.

Pkt. 627 **Forslag:** at dette punkt i sin introducerende tekst udvides til at omfatte alt det, som reglerne om samvær og kontakt nu indeholder for på denne måde at præsentere kapitlets indhold og den systematik, det er bygget op med.

Endvidere: 1. afsnit, linje 4: **Forslag:** her mangler vist et vigtigt meningsbetydende komma, således at der kommer til at stå*herunder om kommunens pligt til at sikre, at forældrene får information om barnets hverdag, (dette komma) samt om kommunens bidrag til....*

Forslag til systematik i rækkefølgen af teksterne:

At der som i lovtæksten først beskrives de generelle regler og efterfølgende ”undtagelserne”, d.v.s. mulighederne for at træffe beslutning om at regulere eller på anden måde gribe ind i forhold til hovedreglen om barnets ret til samvær med forældre, søskende, øvrig familie og netværk.

Samtidig vil det gøre den omfattende tekst mere tilgængelig og læsevenlig, hvis den brydes af ”mellem-overskrifter”.

En rækkefølge kunne være:

Samvær med forældrene (nu pkt. 628)

Samvær og kontakt med forældre uden del i forældremyndigheden (nu pkt. 631)

Samvær med søskende, øvrig familie og netværk (nu pkt. 640)

Information til forældrene og bidrag til et godt samarbejde mellem forældrene og anbringelsesstedet

(nu pkt. 629 med **forslag** om, at fokus i overskriften og evt. også i selve teksten, ændres til *at bidrage til et godt samarbejde* og ikke som nu på forebyggelse af konflikter).

Regulering af samvær og kontakt, servicelovens § 71, stk. 2 (nu pkt. 632)

Adgang til enkeltstående reguleringer i samvær og kontakt (nu pkt. 633)

Støtte under samværet, servicelovens § 71, stk. 2 (nu pkt. 630)

Afbrydelse af forbindelsen, overvågning m.v., servicelovens § 71, stk. 3 og 4
(nu pkt. 634 – 637)

Beslutninger om samvær i forbindelse med en børnefaglig undersøgelse under ophold på institution, indlæggelse på et sygehus eller ved benyttelse af børnehus, servicelovens § 71, stk. 5 (nu pkt. 639 – og det savner en overskrift)

Brev- og telefonkontrol (nu pkt. 642)

Procedurer i forbindelse med overvåget samvær, afbrydelse af kontakt m.v.
(nu pkt. 638).

Yderligere konkrete kommentarer og forslag:

Pkt. 628 2. på side 479, den med rødt indsatte tekst:

FBU er uforstående overfor den begrænsende formuleringen af, hvem netværket som udgangspunkt kan være.

Vi finder ikke, at formuleringen om, at det som udgangspunkt (**kun**) er alle personer, som barnet har tilknytning til på det tidspunkt, hvor afgørelsen træffes, der kan være barnets netværk.

Ingen tvivl om, at de gælder de personer – men det gælder samtidig andre – ud fra en vurdering om, hvem barnet på længere sigt skal have mulighed for at **skabe og bevare** nære relationer til – set i et livsperspektiv. Se selve lovteksten og nuværende formulering i pkt. 640.

De børn, som anbringes som meget små – evt. direkte i forbindelse med fødslen - kan have betydningsfulde mennesker i deres netværk, f.eks. søskende, bedsteforældre, tanter og onkler. Mennesker, som kan blive betydningsfulde – sammen med forældrene – under barnets opvækst, og når barnet bliver voksent.

Forslag: at den røde tekst udgår i dette punkt, og at indholdet – med en mindre begrænsende formulering indsættes i nuværende pkt. 640, sammen med den eksisterende tekst om at **skabe og bevare** nære relationer.

Pkt. 636 I punktet om overvåget samvær er der allersidst i beskrivelsen indsat den orange tekst.

Forslag: at den del af teksten, der lyder:

Ved støttet samvær vil forældrene kunne forlade samværet med barnet eller den unge, uden at støttepersonen vil kunne forhindre dette. Der skal ved støttet samvær ikke laves samværsbeskrivelser.

enten kommer til at stå både ved støttet og overvåget samvær eller overføres til punktet om støttet samvær (**pkt. 630**), så det indgår sammen med de øvrige vejledende retningslinjer i forbindelse med støttet samvær.

Fuldbyrdelse af hjemgivelsesperioden

Pkt. 648 **Forslag:** at de første 4,5 linje slettes. Formuleringen helt relevant, da bestemmelsen blev indført – men er måske ikke relevant mere.

Hjemgivelse ved tvangsmæssigt gennemførte anbringelser

Pkt. 652 Sidst i punktet står der, at det kan være hensigtsmæssigt at høre anbringelsesstedet.

Mon det er den korrekte formulering nu ? Vi mener, at anbringelsesstedet **skal** høres –

have mulighed for at udtale sig – inden beslutning om hjemgivelse af et barn eller en ung, **jfr. § 69, stk. 5.**

Ankestyrelsens egendriftskompetence

Pkt. 778 ca. 2 sider fremme, i nr. 3) på side 591
Ankestyrelsen kan træffe afgørelse i tvangssager....

Forslag: at ordet *tvangssager* erstattes af *uden samtykke*.

Med venlig hilsen

Alice Sørensen
Formand

Lene Jørgensen
Konsulent / socialrådgiver

Til: Charlotte Aastrup Poole (cap@sm.dk)
Cc: Marina Hansen (mhan@FOA.DK), Maia Lindstrøm (mlind@FOA.DK)
Fra: bist001@FOA.DK (bist001@foa.dk)
Titel: Høring over udkast til vejledning 3 til serviceloven - Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier
Sendt: 24-11-2016 16:18:12

Kære Charlotte Aastrup Poole

Hermed med FOAs høringssvar:

§6. Der er grund til bekymring, når hensynet til barnets bedste skal afvejes i forhold til økonomiske hensyn. Udsatte børn og unge er en meget svag gruppe, og indsatserne til dem er ofte meget omkostningstunge. Det er afgørende for barnets tarv, at det er tydeligt, at barnets bedste går forud for økonomiske hensyn i kommunen.

§13. Kommunerne skal sikre stabil voksenkontakt. Det forudsætter stabile og gode ansættelsesforhold for fx pædagogiske omsorgsmedhjælpere. Ligeledes kræves rimelige normeringer, for at sikre, at den stabile voksenkontakt kan tilbydes.

§18. Kommunerne er forpligtede til at levere en sammenhængende indsats. Her nævnes det at dagtilbud kan inddrages. Det bør ændres til at dagtilbud bør inddrages.

§20. Differentieret normering er en mulighed, det skal efterleves af kommunerne.

Kommunerne skal sikre overførsel af viden mellem tilbud til børn og unge. Det forudsætter, at kommunen sørger for tydelige retningslinjer og beskyttelse af pædagogisk personale i forhold til tavshedspligt og vurderinger.

§21, 30, 31, 32. Kommunerne skal sikre beredskab til tidlig opsporing. Det forudsætter, at pædagogisk personale rustes til opgaven.

§61ff. Kommunerne skal have beredskab mod radikaliserings. Det kræver, at pædagogisk personale rustes til opgaven.

§72ff. Underretningspligt. Det forudsætter, at kommunen sørger for tydelige retningslinjer og beskyttelse af pædagogisk personale i forhold til tavshedspligt og vurderinger.

Med venlig hilsen

Birgit Stechmann
Chefkonsulent

FOA FAGLIG

Stauings Plads 1-3, DK 1790 København V

Direkte: +45 46 97 25 06 - Mobil: +45 24 94 59 69

Mail: bist001@foa.dk

www.foa.dk

Att: Social- og Indenrigsministeriet

Vordingborg d. 23. november 2016

Hørings svar til forslag til udkast til vejledning 3 til Serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier.

Vejledninger til serviceloven er et vigtigt arbejdsredskab for sagsbehandlere i socialforvaltningerne.

Foreningen af Socialchefer i Danmark (FSD) finder med baggrund heri det afgørende, at vejledningen er i overensstemmelse med såvel praksis som lovgivning, herunder at gældende principafgørelser fra Ankestyrelsen er indarbejdet.

Der findes i udkast til vejledning 3 til Serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn, unge og deres familier en række tilfælde, hvor ovenstående ikke vurderes at være opfyldt.

I lyset af ovenstående finder FSD det formålstjenesteligt, at der foretages en fornyet revidering af den samlede vejledning. I det omfang dette måtte ønskes, indgår FSD gerne i dette arbejde.

I vedhæftede bilag 1 er angivet FSDs bemærkninger til de enkelte punkter i udkastet.

Bilag 1: Bemærkninger til udkast til vejledning 3 til Serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier.

Med venlig hilsen

Helle Linnet
Landsformand

Til: Social – og Indenrigsministeriet

Fra: Foreningen af Socialchefer i Danmark

Bilag 1: Bemærkninger til udkast til vejledning 3 til Serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier.

Nedenfor følger bemærkninger fra Foreningen af Socialchefer i Danmark.

- Pkt. 13: Punktet retter sig mod en snitflade mellem servicelovens og folkeskolelovens områder. Det vil være hensigtsmæssigt, hvis vejledningen forholder sig til, hvem der skal gøre hvad og servicelovens stilling i forhold til folkeskoleloven – er serviceloven subsidiær?
- Pkt. 16: Det foreslås præciseret, at kommunerne kun kan og skal træffe afgørelse om foranstaltninger eller anden hjælp til børn og unge uden lovligt ophold i Danmark i de særlige situationer, som omtales øverst på side 13. Kommunen kan som udgangspunkt alene udtale sig vejledende til brug for udlændingestyrelsens behandling af sagen. Udlændingestyrelsen kan anmode kommunen om at sætte foranstaltninger eller undersøgelser i værk over for forældremyndighedsindehaveren, et barn eller en ung, hvis ikke de inden for asylsystemet kan imødekomme behovet for særlig støtte mv. Det er Udlændingestyrelsen, der beslutter og afholder udgifterne til særlige støtteforanstaltninger. Kommunen har dog almindelig tilsynspligt efter servicelovens § 146, som også gælder mindreårige uden lovligt ophold i Danmark.
- Pkt. 38: Det foreslås, at kommunens adgang/begrænsninger i forhold til at videregive oplysninger ex officio til Statsforvaltningen uddybes nærmere. Det kan eksempelvis være relevant i særligt vanskelige sager, hvor kommunen har oplysninger som har relevans for Statsforvaltningens afgørelse om samvær mv.
- Pkt. 39: Det fremgår af vejledningen, at kommunen alene kan rådgive og støtte forældre og børn samt oplyse Statsforvaltningen om sin vurdering af forløbet af samværene. Det vurderes hensigtsmæssigt, at vejledningen uddyber kommunens adgang/begrænsninger i forhold til at videregive oplysninger ex officio til Statsforvaltningen, som kommunen har modtaget vedrørende samvær.
- Pkt. 40: Der er behov for at præcisere, hvilken myndighed der har det endelige ansvar for, at der rettidigt udpeges en midlertidig indehaver af forældremyndigheden. I sager om uledsagede flygtningebørn har det i praksis vist sig at være en udfordring for kommunerne at

finde frivillige, som vil påtage sig opgaven. Kommunerne har ikke hjemmel til at indstille professionelle eller andre for at påtage sig opgaven mod betaling, ligesom kommunen heller ikke selv kan varetage opgaven som midlertidig forældremyndighedsindehaver.

I disse type sager er der set uenighed mellem kommunerne og Statsforvaltningen i relation til hvilken myndighed der har ansvaret, når kommunen på trods af ihærdige forsøg ikke har fundet en person til opgaven. Konsekvensen er, at uledsagede flygtningebørn ikke får udpeget en midlertidig forældremyndighedsindehaver inden for rimelig tid. Det bemærkes, at serviceloven alene pålægger kommunen aktiv medvirken, mens Statsforvaltningen har afgørelseskompetencen. Hertil kommer, at Statsforvaltningen har mulighed for at indgå aftale med professionelle til at varetage opgaven, når kommunen ikke har frivillige til rådighed.

- Pkt. 41: Når kommunen modtager en underretning fra politiet om, at en forælder har forvoldt den anden forælders død, skal kommunen videresende underretningen til Statsforvaltningen. Det ses hensigtsmæssigt at anføres hjemmel til at videregive oplysninger uden samtykke.
- Pkt. 65: Det vil være hensigtsmæssigt at præcisere, at der er tale om en underretning i servicelovens forstand, når forældre kontakter kommunen med bekymring for deres barn eller unge, vedrørende den unges tilknytning til ekstremistiske miljøer eller er i risiko for radikalisering eller rekruttering.
- Pkt. 70: Kommunens muligheder/forpligtelse til at inddrage politiet kan med fordel præciseres.
- Pkt. 101: Det fremgår af afsnittet, at hvis der på asylcentre er børn eller unge, som har problemer af en sådan karakter, at udlændingemyndighederne vurderer, at de ikke kan håndteres i regi af asylcentrene, har udlændingemyndighederne mulighed for at kontakte beliggenhedskommunen, med henblik på at få en faglig vurdering af, hvilken form for støtte der eventuelt kunne være relevant i den konkrete sag. En underretning på grund af bekymring for et barn eller en ung skal således ske til den kommune, hvor centret ligger, og behandles af denne. Det bør præciseres, om der alene henvises til underretning fra udlændingemyndighederne til kommunerne og om der er tale om en orientering eller en underretning i servicelovens kap 27's forstand med de hertilhørende krav om behandling inden for 24 timer mv.

I afsnittet kan der med fordel henvises til det tidligere beskrevne om samspillet mellem kommunerne og Udlændingestyrelsen i disse sager, herunder at en kommune ikke kan træffe afgørelse om eller iværksætte sociale foranstaltninger, hjælp eller støtte over for asylansøgere, uden at kommunen forinden har forelagt sagen for Udlændingestyrelsen, og Udlændingestyrelsen forinden har godkendt betaling af foranstaltningen, hjælpen eller støtten. I helt akutte situationer, hvor kommunen er nødt til at handle straks, kan kommunen dog efterfølgende hurtigst muligt forelægge sagen for Udlændingestyrelsen.

- Pkt. 122: Den beskrevne fremgangsmåde er vanskelig at få til at fungere i praksis, navnlig hvis der er tale om en anbringelsesforanstaltning. Der ligger givet en bekymring for, om den kommune, der handler først også ender med regningen for anbringelsen og en anvisning på, hvorledes der fremadrettet forholdes med handleforpligtelsen, hvis kommune A har handlet, hvor det rettelig var kommune B. Overgår handleforpligtelsen efterfølgende til kommune B, eller handler kommune A fortsat med refusion fra kommune B? Gælder overvejselen om den stedlige kompetence også for Børn og unge-udvalget?
- Pkt. 123: En praktisk forekommende situation for anbragte børn er overvejselser om hjemgivelse, hvor forældrene har fælles forældremyndighed, men ikke (længere) bor sammen. Der kan opstå en situation, hvor der ikke er en bopælsforælder, fordi forældrene boede sammen ved anbringelsen, eller hvor kommunen ser det som muligt at hjemgive til en forælder, der ikke er bopælsforælder. Det bliver et alvorligt problem for hjemgivelsen, hvis forældrene ikke kan blive enige om bopælen, selv om forvaltningen tydeligt angiver, hvem man kan hjemgive barnet til. Det vil derfor være hensigtsmæssigt, hvis der også på dette punkt beskrives mulighed for samarbejde og udveksling af oplysninger mellem Statsforvaltningen og kommunen og understreges Statsforvaltningens mulighed for at træffe midlertidig afgørelse om bopælsforældremyndighed. Der kan henvises til pkt. 411, men som det fremgår ses det er være et ret stort problem i praksis, at få samspillet mellem Statsforvaltningen og kommunen på dette væsentlige område til at fungere.
- Pkt. 125: Det kan med fordel præciseres hvornår afgørelsen skal træffes samt præcisering af de formelle regler i den situation, hvor kommunen vurderer, at der ikke er grundlag for at opretholde anbringelsen (afgørelse, klage mv.).
- Pkt. 175: "*med afrunding til nærmeste antal ottendedele af standardbeløbet.*" Er ikke korrekt, idet det vedrører den gamle nu ikke længere gældende beregningsmetode vedr. merudgifter for børn § 41.
- Pkt. 177: Principafgørelse 192-10 er historisk nu.
- Pkt. 184: Brillor som merudgift. "*eller at barnet eller den unge lider af en alvorlig øjenssygdom, f.eks. grøn stær, der bevirker at synet ændres, så styrken i brilleglassene skal skiftes hyppigt.*"

Der ønskes ministeriets stillingtagen til, hvorvidt dette i stedet bør kunne dækkes som hjælpemiddel efter servicelovens § 112 via lovændring, da ovenstående tolkning bryder med princippet om, at der ikke på denne måde kompenseres for andre paragraffers serviceniveau. På samme måde som der ikke kan dækkes merudgifter ved egenbetaling af § 114-bil.

- Pkt. 187: Vedrørende eksempler på merudgifter i forbindelse med driftsudgifter ved kørsel. "Falck abonnement". Dette vurderes at være i strid med principafgørelse C-37-07, som netop fastslår at et sådant abonnement ikke er en nødvendig merudgift.

"Udgiften til reparationer og serviceeftersyn må vurderes forholdsmæssigt, idet der tages hensyn til, hvor meget af kørslen, der drejer sig om transport forbundet med barnets funktionsnedsættelse eller lidelse, som f.eks. til behandling". Dette vurderes ikke at være korrekt, idet reparationer som udgangspunkt ses at være indeholdt i statens laveste takst, og at det derfor kun er sandsynliggjorte nødvendige merudgifter, der er ud over dette beløb, der vil kunne dækkes. Tilsvarende strider det mod principafgørelse C-27-08 at udgifter til serviceeftersyn anses at være en nødvendig merudgift.

- Pkt. 195: *Der kan dog også være tale om ekstraordinært slid på ortopædisk fodtøj, hvor egenbetalingen på ekstra ortopædiske sko i givet fald kan dækkes som en merudgift.* Dette vurderes ikke at være korrekt, idet det antages, at § 41 ikke vil kunne dække egenbetaling på andre af servicelovens bestemmelser a la § 114-bil egenbetalingen. Så vidt vides er det kun egenbetalingen ved nødvendig medicin, der kan dækkes som merudgift.
- Pkt. 199: Bolig og boligskift. Det ville være ønskeligt, om ministeriet i vejledningen forholdt sig til principafgørelse 110-15 om hvorvidt og i hvilket omfang eller ikke, den kan fortolkes ind på børneområdet.
- Pkt. 204: Der ses behov for nærmere definition af begrebet "plejkrævende barn".
- Pkt. 211: "Hvis der ved siden af den løbende ydelse opstår behov for dækning af en enkeltstående merudgift, kan dette efter merudgiftsbekendtgørelsens § 5, stk. 3". Dette skal ændres til stk. 2.
- Pkt. 226: Om tabt arbejdsfortjeneste. *"hensynet til søskende kan også indgå, hvor behovet for forældrenes omsorg ikke kan tilgodeses på grund af ekstra opgaver i forhold til barnet med funktionsnedsættelsen eller den indgribende kroniske eller langvarige lidelse."* Et sådant hensyn vurderes hjemlet i § 44 jf. § 84, stk. 1 aflastning ikke som et hensyn der indgår i omfanget af bevilget tabt arbejdsfortjeneste.
- Pkt. 228: Her nævnes principafgørelserne C-38-06 og C-8-08, som begge er gjort historiske ved principafgørelse 69-16.
- Pkt. 231: *" eller hvis forsørgeren er nødt til at være omkring barnet eller den unge hele tiden, når det er hjemme, således at det er umuligt at få lavet selv de mest almindelige hus-*

lige gøremål.” Dette burde ligesom ved pkt. 226 bevilges som aflastning efter § 44 jf. § 84, stk.1 eller § 44 jf. § 83.

- Pkt. 232: Det ses gerne, at det almindelige socialretlige princip om, at der som hovedregel først kan bevilges fra ansøgningstidspunktet, indarbejdes i punktet. En løsning af problemet kan være, at sygehuspersonale er vidende om og effektuerer, at de med forældrenes samtykke kan søge på deres vegne, da forældrene jo i sagens natur i denne situation måske ikke kan overskue at ansøge.
- Pkt. 239: *”Ydelsen fastsættes på baggrund af den tidligere bruttoindtægt, jf. nedenfor i punkt 241, dog højst med et beløb på 28.870 kr. om måneden i 2015-priser (svarende til 46.440 kr. om året)”* Tallet i parentesens må være 346.440.
- Pkt. 265: Det bør fremgå, at ydelsen efter § 43 er betinget af, at der ikke forekommer dobbeltkompensation i form af at modtager i tremåneders-perioden får ny indtægt/arbejde.
- Pkt. 283: Der foreslås, at det udtrykkeligt præciseres hvornår der ikke er krav om notatpligt ved rådgivning omfattet af § 11. Rådgivning/tilbud efter § 11 stk. 2 er ikke omfattet af notatpligt. I praksis vil tilbud omfattet af § 11 stk. 3 derimod kunne være omfattet af notatpligt/journalisering, hvis der er tale om væsentlige sagsskridt, men ingen krav om afgørelse i forvaltningsretlig forstand og dermed heller ingen klageadgang.

Ankestyrelsen har i et svar på juridisk hotline til et spørgsmål om hvorvidt tilbud omfattet af § 11 stk. 3 er undtaget notatpligt henvist til pkt. 39 i vejledningen, hvoraf fremgår, at der ikke træffes afgørelse om konsulentbistand efter § 11, stk. 3, og derfor er der ifølge vejledningens punkt ikke adgang til at klage over tilbuddet. I svaret bemærker Ankestyrelsen i forlængelse heraf, at de ikke i en principafgørelse har taget stilling til, om iværksættelse af indsatser efter stk. 3 forudsætter en afgørelse, og at rækkevidden af vejledningens pkt. 39 er derfor uafklaret.

Der ses således et behov for en skarp sondring på dette område og en tydelig præcisering af hvilke bestemmelser/situationer i § 11 er undtaget notatpligten og krav om afgørelse.

- Pkt. 289: Det forslås, at et afsnit om de sociale myndigheders mulighed for at anvende en skolesocialrådgiver som led i § 11 indsatsen indarbejdes.
- Pkt. 303: Det foreslås, at der indsættes praktiske eksempler op hvilke tiltag kommunen kan tilbyde i henhold til § 11 stk. 3, nr. 4.
- Pkt. 304: Der er behov for uddybning af kommunens hjemmel til at yde støtte til prævention, herunder hvem modtageren af prævention (prævention til forældremyndigheden med henblik på at undgå at det udsatte barn utilsigtet får flere søskende, prævention til den un-

ge og/eller en ung, som allerede har et barn i forvejen) samt hvilke betingelser skal være opfyldt for at kommunen kan yde støtte hertil.

- Pkt. 305: Det foreslås, at der tilføjes eksempler.
- Pkt. 307: Der ses behov for at afgrænse bestemmelsens anvendelsesområde i forhold til § 11 stk. 3. I den forbindelse bør det endvidere præciseres, at § 11 stk. 4 ikke finder anvendelse, når rådgivning ydes efter stk. 7.
- Pkt. 319-320: Det ses ikke at være det helt store problem i praksis, men med stramningen opstår der behov for differentiering. Samtaler med børn, hvor forældrene ikke er inddraget opstår ofte i akutte situationer, hvor barnet i institution eller skole har fortalt om forhold, hvor kommunen er nødt til at handle samme dag i form af en børnesamtale. Denne finder om muligt sted i institution eller skole, og der tages en bisidder med i form af en voksen i institutionen eller skolen, som barnet er tryk ved. Det vil være fordelagtigt, om ministeriet kan beskrive, at det som udgangspunkt er tilstrækkeligt, men også at samtalen med barnet om bisidder skal afhænge af barnets alder og modenhed. Det giver næppe megen mening at vejlede en 4 årig om muligheden for bisidder. Der kan fx henvises til samme overvejelser som i pkt. 323, 2. afsnit.
- Pkt. 326: Det ses som værende relevant at nævne § 49a i den sammenhæng.
- Pkt. 332: § 49a er meget vanskeligt administrerbar for så vidt angår begrænsningen på, hvor mange gange der må udveksles oplysninger om samme bekymring. Kan der gives eksempler på, hvorledes de forskellige aktører rent faktisk kan holde styr på, om og hvor mange gange oplysninger er udvekslet.
- Punkterne omkring den børnefaglige undersøgelse efter § 50: Det er i praksis blevet en vanskelig konflikt med forældrene og deres advokater, hvem der skal foretage undersøgelse af forældrekompetencen. Udgangspunktet er, at det er faktisk forvaltningsvirksomhed som en procesledende beslutning i kommunens oplysning af sagen.

Det er også klart, at det er en undersøgelse, der går tæt på forældrene og derfor skal der ved valg af undersøger tages hensyn til forældrenes ønske. Imidlertid er det blevet en arena for strid, sandsynligvis fordi forældrenes advokater er præget af, at det i retssystemet er helt afgørende, hvilke sagkyndige, der foretager undersøgelsen og hvilke spørgsmål, der stilles.

Derfor bliver udpegningen af en undersøger ofte præget af en langvarig gensidig mistillid mellem forvaltningen og forældrene. Forældrene vil ikke acceptere en undersøger, der er ansat i kommunen, og forvaltningen har ofte skepsis i forhold til advokaternes forslag, som peger på nogle ganske få undersøgere, som er mere eller mindre kendt for personlige holdninger til anbringelse af børn uden for eget hjem.

Vejledningen kan derfor med fordel forsøge at give nogle bud på løsningen af disse konflikter, der altså tager lang tid og være vanskelige at agere i. Kunne man forestille sig en særlig autorisationsordning eller at psykolognævnet kan tage på sig at udpege en sagkyndig. Alternativt kan vejledningen understrege, at forvaltningen er berettiget og forpligtet til at træffe et valg ud fra saglige overvejelser, når forældrenes synspunkter er inddraget.

- Pkt. 392: Det kan med fordel præciseres i hvilket omfang kommunen kan afvise at ansætte en person, som borgeren har ønsket, herunder kravet til saglighed men også kommunens pligt til at inddrage faglige og økonomiske hensyn ved valg/afvisning af en konkret person.

I afsnittet anføres: "Valget af hvilken person, der skal udføre støtten, er faktisk forvaltningsvirksomhed. Ankestyrelsen kan dog efterprøve en afgørelse om, hvor eller hvordan opgaven skal udføres eller af hvem, hvis afgørelsen må anses for at have særlig indgribende karakter for den, afgørelsen træffes overfor." Formuleringen, herunder udtrykkene afgørelse og faktisk forvaltningsvirksomhed samt henvisningen til prøvelse giver anledning til tvivl om der skal træffes afgørelse i forvaltningslovens forstand med hertilhørende begrundelse og klagevejledning.

- Pkt. 441: Det er en fin præcisering, der er indsat.
- Pkt. 443: Ankestyrelsens praksis i konkrete afgørelser har været vanskelig at få en linje i det. Derfor er det meget velkomment, at vejledningen nu er mere dybdegående på dette punkt. Virkeligheden er, at der altid bliver procederet på nedsættelse af den sædvanlige genbehandlingsfrist. Det er dog også en realitet, at genbehandlingsfristen ikke giver barnet den fornødne ro, fordi der umiddelbart efter sagen er færdigbehandlet i klagesystemet bliver anmodet om hjemgivelse efter § 68. Der er brug for en regulering i form af en karensperiode eller fx at dommeren kan tage stilling til, at sagen ikke skal rejses inden for genbehandlingsfristen, hvis der ikke foreligger nye oplysninger af betydning for Børn og ungeudvalgets behandling.
- Pkt. 470: Det vil være hensigtsmæssigt, om vejledningen giver et bud på, hvor hurtigt Ankestyrelsens egen drifts afgørelser skal fuldbyrdes, da der er nogen tvivl herom.
- Pkt. 472: Det vil være en god idé i 3. afsnit at præcisere, at der skal være en tidsmæssig tæt sammenhæng mellem forsøget på at indhente samtykke fra forældremyndighedens indehavere og formandens afgørelse. Samtidig bør der sammen med forældremyndighedens indehavere vel stå, at det også gælder for unge, der er fyldt 15 år.
- Pkt.527: I ændringerne til vejledningen pkt. 527 anføres om § 68, stk. 12-14, at der skal træffes afgørelse både af den hidtidige opholdskommune og af den kommune som den unge efter det fyldte 18. år tager ophold i. Såfremt afgørelsen fra den hidtidige opholdskommune er påklaget, bør den ny opholdskommune afvente Ankestyrelsens afgørelse, før der træffes ny afgørelse om efterværn.

Hertil bemærkes, at den unge kan klage til Ankestyrelsen over en afgørelse om efterværn truffet af den hidtidige opholdskommune. Klagen har opsættende virkning. Afgørelse truffet af den hidtidige opholdskommune vil imidlertid ikke længere være gældende, når den unge fylder 18 år. Den omstændighed, at borgeren klager over afgørelsen truffet af den hidtidige opholdskommune fritager ikke den nye opholdskommune fra at træffe afgørelse, når borgeren fylder 18 år og dermed får en ny opholdskommune. Af denne grund giver det ingen mening at det i vejledningen anføres, at den nye opholdskommune bør afvente Ankestyrelsens afgørelse. Anvendelsen af ordet bør, forekommer tillige uhensigtsmæssigt.

Det bemærkes, at § 68, stk. 14 er en specialregel, hvoraf følger at der kun skal træffes afgørelse i den nye opholdskommune i den situation, hvor den unge får en ny opholdskommune ved det fyldte 18. år. Stk. 13 pålægger den anbringende kommune at oversende den reviderede handleplan til den nye opholdskommune, således at den nye opholdskommune kan træffe afgørelse om efterværn, jf. stk. 14.

En fortolkning, hvorefter det kun er den nye opholdskommune, der skal træffe afgørelse om efterværn, sikrer, at det undgås, at den anbringende kommune ikke træffer afgørelse, som den oprindelige kommune alligevel ikke er bundet af og som dermed aldrig får virkning. Hertil kommer, at det samtidig undgås, at Ankestyrelsen skal behandle en klage over den anbringende kommunes afgørelse om efterværn, som ikke får nogen betydning, idet den nye handlekommune har selvstændig kompetence til at træffe afgørelse om efterværn og dermed ikke er bundet af det endelige resultat i klagesagen vedrørende afgørelsen truffet af den anbringende kommune. Samtidig sikres den unge hurtigere og mere sikker afklaring af hvad der skal ske efter det fyldte 18. år.

- Pkt. 557: Det har været et problem i forståelsen af valget af konkret eller generel godkendelse, om plejefamilien kan vælge, hvilken godkendelse, den vil søge. Umiddelbart vil det være vanskeligt at forstå for en plejefamilie, der kun ønsker godkendelse til et ganske bestemt barn – altså konkret godkendelse – hvis plejefamilien skal søge godkendelse generelt og kun hvis det ikke kan lade sig gøre blive generelt godkendt. Derfor vil det være en lettelse, hvis dette spørgsmål står endnu klarere belyst, end det er tilfældet i afsnittet: "Det er således ikke et selvstændigt hensyn".
- Pkt. 561: I punktet slettes et afsnit, som gør det tydeligt, at en plejefamilie, der er omfattet af netværksbegrebet, ikke kan vælge at være generelt egnede i forhold til "netværksbarnet" og dermed bringe sig ind i honorering med vederlag. Det er også i overensstemmelse med konkrete afgørelser fra Ankestyrelsen. Et tilsvarende afsnit ses ikke at erstatte. Er der en særlig årsag til, at afsnittet slettes? Er retsstillingen efter ministeriets opfattelse ændret?
- En konkret problemstilling, som muligvis kan medtages. Kan en familie både være netværkspleje for et barn og generelt godkendt i forhold til andre børn. Mit bud er, at det må

kunne lade sig gøre, fordi man netop ikke kan vælge sin plejefamiliegodkendelse som netværk og derfor ikke skal afskæres fra at have andre i pleje.

- Pkt. 566: Det har flere gange været oppe at vende, at det for kommende plejefamilier virker noget urimeligt, at man ikke kompenseres, når man deltager i plejefamiliekurset før man er godkendt som plejefamilie. Det er et tilbagevendende diskussionspunkt. Det vil være godt, hvis ministeriet kan tage den problemstilling med i vejledningen.
- Punkt 594: Tegning af ansvarsforsikring for anbragte børn og unge har været en problemstilling. Det er oplyst på forespørgsel i Socialtilsynet, at der ikke på anbringelsesstedet kan afsættes budgetpost til betaling af en ansvarsforsikring til barnet. Begrundelsen er, at ikke alle børn har brug for en forsikring, hvorfor en kommune kan komme til at betale udgifter for en anden kommune. Flere kommuner har brugt en model, hvor ansvarsforsikringen har været lagt i anbringelsesstedet. Skal vejledningen forstås således, at anbringelsen giver kommunen hjemmel til at afholde udgiften til ansvarsforsikring på barnet?
- Pkt. 601: Der er behov for en praktisk anvendelig gennemgang af reglerne om egenbetaling i vejledningen, herunder præcisering af fritagelsesgrundene og gerne eksempler, der illustrerer og tydeliggør praktisering af reglerne herom.
- Pkt. 607: Ved matchningen af det konkrete anbringelsessted vil kommunen uundgåeligt – navnlig, hvis den unge og familien besøger anbringelsesstedet – komme til at videregive oplysninger om den unge og forældrene til det påtænkte anbringelsessted. Det er nødvendigt for at kunne matche bedst muligt, også hvis der ikke foreligger samtykke til videregivelse af oplysningerne. Det kunne være hensigtsmæssigt, at dette var medtaget i vejledningen, fx i form af at videregivelse uden samtykke kan ske med hjemmel i PDL § 8, stk. 3.
- Pkt. 623: Forholdene under anbringelsen og navnlig grænsen mellem hvornår der er tale om beslutninger i form af faktisk forvaltningsvirksomhed og afgørelser, som kan påklages er sparsomt behandlet i serviceloven. Omvendt ligger der i et anbringelsesforløb mange og væsentlige indgreb, hvor vejledningens og den sparsomme praksis anvisninger er de eneste, der giver retning på, om indgrebet er en afgørelse. Derfor ses der er stort behov for, at der er flere anvisninger på grænsesætningen, fx i form af flere eksempler.
- Pkt. 624: Det fremgår af lovens tekst, bemærkningerne og den foreslåede tekst i vejledningen, at der ikke ved Børn og unge-udvalgets afgørelse skal foreligge et konkret nyt anbringelsessted. Der efterlades derfor et skøn til forvaltningen om, hvorledes det anbringelsessted, man konkret finder frem til ligger inden for den beskrivelse, som Udvalget har taget stilling til. Endvidere ligger der et skøn på, hvornår udvalgets afgørelse skal fuldbyrdes. Tidsfristen til at fuldbyrde afgørelsen er med sikkerhed længere, end ved anbringelse, men hvor lang tid kan forvaltningens søgen efter et nyt anbringelsessted strække sig efter Børn og unge-udvalgets afgørelse? Er det muligt at kvalificere disse skøn i teksten?
- Pkt. 630: I praksis er der et ret betydeligt overlap mellem støttet og overvåget samvær. Selv om formålet er beskyttelse af barnet ses det ofte, at der vælges støttet samvær af

hensyn til samarbejdet med forældrene og for at undgå en behandling i Børn og unge-udvalget, som forekommer overflødig. Samtidig ses i afgørelser om overvåget samvær, at man kan bruge begrundelser om, at forældrene har behov for guidning under samværet. Der er eksempler på, at Ankestyrelsen i konkrete afgørelser har rejst kritik af, at der ikke må forelægges observationer fra et støtte samvær ved en senere behandling, fordi man i disse konkrete sager bliver meget rigide i tolkningen. Da der er nogen usikkerhed i praksis på, hvordan man kan agere i dette felt vil det være dejligt, hvis vejledningen kan have et bud på det.

- Pkt. 634: Det er dejligt, at der kommer flere ord med til forståelsen af § 71, stk. 4. Det kunne være hensigtsmæssigt, hvis vejledningen nævner, at det må være pligtmæssigt for kommunen at forelægge disse sager for Udvalget – også selv om forælderen giver samtykke til støtte samvær.

Endvidere vil det være godt, at vejledningen forholder sig til, om der kan være en subsidiær eller parallel indstilling efter § 71, stk. 3, 1. eller 2. pkt. – hvis Udvalget fx finder, at formodningen for overgreb ikke er til stede, men at betingelserne efter § 71, stk. 3 er opfyldte. Man må gå ud fra, at hvis Udvalget/Ankestyrelsen/Retten har afvist at bruge bestemmelsen, så skal der et nyt forhold til, før kommunen har pligt til igen at forelægge sagen igen? – men det kunne også være hensigtsmæssigt at få med.

Endvidere vil det være godt, hvis vejledningen anfører, om forvaltningen kan og skal indstille til en bestemt sanktion efter stk. 4 – fx at indstille til overvåget samvær frem for afbrydelse.

Det er et problem, at bestemmelsen ikke forholder sig til en tidsmæssig udstrækning. Skal man stadig køre på denne bestemmelse 10 år efter en forseelse er begået?

- Punkt 646: Det står klart, som anført i vejledningen, at en hjemgivelsesperiode ikke kan fastsættes ved en formandsafgørelse falder på mødet efter § 75, stk. 3. Det står også klart, at udgangspunktet er, at der skal træffes afgørelse om en hjemgivelsesperiode, hvis en indstilling om fortsat anbringelse falder på et ordinært møde. Men hvordan forholder det sig, hvis indstillingen om fortsat anbringelse falder på mødet efter § 75, stk. 4? Det er en uddybning, som vil være hensigtsmæssig at have med.

Endvidere rejser afklaringen af, at udgangspunktet er en afgørelse om udskudt hjemgivelse, hvis kommunens indstilling ikke følges på et ordnært møde, følgende problem: Hvis samtykket til frivillig anbringelse, jf. § 52, stk. 3, nr. 7 kaldes tilbage træffer kommunen afgørelse om en hjemgivelsesperiode i op til 6 måneder. Hvis kommunen faktisk har brugt hele denne periode og er endt med, at sagen umiddelbart inden udløbet af de 6 måneder forelægges Udvalget, som ikke følger indstillingen, hvad så? Har man ikke ramt maksimum, så der ikke kan fastsættes en ny periode?

- Pkt. 696: Det bør præciseres, at 7 dages fristen vedrører indkaldelse og ikke afholdelse af netværkssamråd. Afholdelsen sker i rimelig tid efter indkaldelsen.

Ankestyrelsen

Att.: Hannah Brandt

Veiledninger@ast.dk og cap@sm.dk

WILDERS PLADS 8K

1403 KØBENHAVN K

TELEFON 3269 8888

DIREKTE 3269 8905

MOBIL 3269 8905

MAF@HUMANRIGHTS.DK

MENNESKERET.DK

J. NR. 540.10/31743/MPED

20. APRIL 2015.

HØRING OVER VEJLEDNING OM SÆRLIG STØTTE TIL BØRN OG UNGE OG DERES FAMILIER (VEJLEDNING 3 TIL SERVICELOVEN)

Ankestyrelsen har ved brev af 20. marts 2015 anmodet om eventuelle bemærkninger til vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (vejledning 3 til serviceloven).

Instituttet har følgende bemærkninger, der vedrører 1) børn på udlændingeområdet, 2) støtte til børn og unge med særlige behov, 3) forældre med handicap og 4) børn på krisecentre. Instituttets samlede anbefalinger fremgår af afsnit 5.

1. BØRN PÅ UDLÆNDINGEOMRÅDET (VEDR. PKT. 17 OG 101)

Efter EMRK artikel 1 skal Danmark sikre, at de rettigheder og friheder, der er nævnt i konventionen, kan nydes af enhver person, der opholder sig i Danmark. Børnekonventionen indeholder en tilsvarende forpligtelse i artikel 2, der fastslår, at forpligtelsen gælder uden forskelsbehandling af nogen art. Forpligtelsen omfatter således også børn af asylansøgere og børn uden lovligt ophold i Danmark.

Efter instituttets opfattelse bør dette komme tydeligt til udtryk i vejledningen. Instituttet finder ikke, at det er tilfældet i det foreliggende udkast, der tværtimod kan virke vildledende, hvad angår beskyttelsen af de to nævnte børnegrupper.

I den forbindelse bør punkterne 17 og 101 efter instituttets opfattelse ændres. Det bør fremgå, at det som udgangspunkt kun er personer med lovligt ophold, der har krav på hjælp efter serviceloven, og at personer med processuelt ophold eller uden lovligt ophold som udgangspunkt hører under udlændingelovgivningen. Det bør imidlertid præciseres, at

der kun er tale om et udgangspunkt, og at børn med behov for særlig støtte efter omstændighederne kan have krav på hjælp efter serviceloven, lige som det bør præciseres, at offentligt ansatte og personer, der udøver offentlige hverv m.v., har underretningspligt til kommunen, hvis de har kendskab til børn med behov for særlig støtte, herunder også børn uden lovligt ophold, jf. servicelovens § 153 og bekendtgørelsen om underretningspligt. I sådanne sager skal kommunerne følge samme procedureregler og iværksætte de samme nødvendige foranstaltninger, herunder evt. sørge for, at et barn anbringes uden for hjemmet.

I pkt. 101 om tilsyn med børn og unge uden lovligt ophold bør det specifikt tilføjes, at selv om disse børn i princippet hører under lovgivningen på udlændingområdet, så gælder kommunens generelle tilsynspligt fortsat. Hvis kommunen bliver opmærksom på, at sådanne børn har behov for særlig støtte, må kommunen sikre sig, at de får denne støtte. Kan støtte ikke ydes af udlændingemyndighederne, er kommunen forpligtet til at træde til.

Det skal bemærkes, at det er af afgørende betydning, at kommunen, som har den socialfaglige viden og ekspertise, fremhæves som den ultimativt ansvarlige, således at udlændingemyndighederne altid inddrager kommunen.

2. STØTTE TIL BØRN OG UNGE MED SÆRLIGE BEHOV (VEDR. PKT. 274G)

Det er med forslaget til pkt. 274g præciseret, at adgangen og retten til rådgivning, herunder muligheden for anonym rådgivning, også omfatter børn og unge. Institutet har tidligere påpeget, at en del kommuner alene beskriver deres rådgivningstilbud som rettet mod voksne (Menneskerettigheder i Danmark, Status 2014-15, delrapport vedr. Børn, s. 18-19). I den forbindelse anbefaler Institutet, at det i vejledningen tydeliggøres, at kommunerne skal sikre, at information om muligheden for åben og anonym rådgivning gives i et sprog børn og unge forstår og er tilgængeligt i sammenhænge, hvor børn og unge har mulighed for at se dem, fx på skoler og uddannelsessteder samt på anbringelsessteder.

3. FORÆLDRE MED HANDICAP (SÆRLIGT VEDR. PKT. 320)

Institutet udgav i 2014 en rapport med navnet "Ret til at være forældre". Rapporten afdækkede bl.a. de praktiske og retlige problemer i forhold til at yde støtte til forældre med handicap med henblik på at undgå tvangsfjernelse af forældrenes børn. Rapporten anbefaler bl.a., at man i lovgivningen tydeliggør, at kommunen skal yde den

nødvendige kompensation og støtte til forældre med handicap, før kommunen udarbejder en forældrekompetenceundersøgelse med henblik på eventuel tvangsfjernelse. Ministeren har efterfølgende udtalt, at han ville undersøge, om vejledningerne til kommunerne er klare nok, og om hjælpemuligheder er beskrevet godt nok. Institutet opfatter nærværende forslag til ændring af vejledning 3 til serviceloven som en opfølgning på bl.a. dette. Institutet har i den forbindelse også ved brev af 26. marts 2015 kommenteret Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forholds forslag til ændringer af vejledning 2 til serviceloven (ministeriets sagsnr.: 2015-1123). Institutet skal henvise til dette høringssvar, idet følgende skal bemærkes:

Det fremgår ikke direkte af serviceloven, at en forælder har ret til hjælp til at varetage sin forælderrolle og/eller til at udvikle sine forældrekompetencer. Der er imidlertid en række af servicelovens konkrete bestemmelser, som giver en forælder med handicap ret til pasning af børn samt til socialpædagogisk bistand. Ordningen med borgerstyret personlig assistance (BPA) har ydermere til formål at sikre, at borgerens og dermed også en forælders samlede hjælpebehov dækkes.

Selvom lovgivningen i store træk giver mulighed for, at forældre med handicap kan få den nødvendige støtte og kompensation for at kunne varetage deres forælderrolle, viser Institutets rapport fra 2014, at der ikke altid foretages den nødvendige kompensationsundersøgelse og ydes den nødvendige støtte *inden* forældrenes kompetencer som forældre undersøges. Dette øger risikoen for, at forældre med handicap får tvangsfjernet deres børn i tilfælde, hvor tvangsfjernelse ikke ville have været nødvendig, hvis forældrene havde fået den nødvendige støtte.

Ankestyrelsens forslag til ændring af vejledning 3 til serviceloven lægger op til, at der i pkt. 320 vedrørende § 50, stk. 9, tilføjes sætningen: "Når der er tale om forældre med funktionsnedsættelser, bør der i forbindelse med undersøgelsen sikres en koordineret indsats i forhold til at afdække, om der er behov for at iværksætte eller justere handicapkompenserende foranstaltninger til de vordende forældre."

Institutet anser det for positivt, at Ankestyrelsen har indarbejdet en bemærkning om støtte til forældre med handicap i forhold til at varetage forælderrollen. Da ændringerne først og fremmest skal virke som et pædagogisk værktøj for kommunerne, er det imidlertid oplagt at gøre endnu mere for at tydeliggøre samspillet mellem

voksenbestemmelserne i serviceloven og reglerne om tvangsfjernelse, herunder reglerne om forældreevneundersøgelser.

For at sikre, at kommunerne i alle relevante tilfælde er opmærksomme på dette samspil, bør der oprettes et særskilt kapitel i vejledningen, der omhandler ”hjælp og støtte til forældre, der på grund af handicap har behov for hjælp eller særlig støtte til at være forældre”. Et samlet og selvstændigt kapitel om dette emne ville mindske risikoen for, at afgørelser om tvangsfjernelse foretages uden forudgående afklaring af forældrenes støttebehov. Det bemærkes, at Institutet har anbefalet Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold at oprette et tilsvarende kapitel i vejledning 2 til serviceloven.

Hvis der ikke oprettes et selvstændigt kapitel som beskrevet ovenfor, bør der i stedet knyttes bemærkninger til samtlige bestemmelser, der omhandler hjælp og støtte efter serviceloven og ikke alene § 50, stk. 9, ligesom der bør indsættes krydshenvisninger til disse bestemmelser i vejledningen.

4. BØRN PÅ KRISECENTRE (VEDR. PKT. 384 OG 385)

Det følger af Børnekonventionens artikel 3, at barnets tarv skal komme i første række i alle foranstaltninger, som vedrører børn.

Det følger endvidere af Børnekonventionens artikel 12, at et barn har ret til at udtale sig i alle sager, der vedrører barnet, og myndighederne skal i den forbindelse lægge passende vægt på barnets synspunkter i overensstemmelse med dets alder og modenhed. Barnet skal således have mulighed for at udtale sig både over for dømmende myndigheder og forvaltningsmyndigheder. Det skal kunne afgive sine udtalelser enten direkte eller gennem en repræsentant eller et passende organ.

Det følger desuden af Børnekonventionens artikel 19, at staten skal træffe alle nødvendige forholdsregler for at beskytte børn mod fysisk og psykisk vold, skade eller misbrug, vanrøgt eller forsømmelig behandling, mishandling eller udnyttelse, herunder seksuelt misbrug.

Det fremgår af forslaget til pkt. 384 og 385, at kommunen er forpligtet til at tilbyde indledende og koordinerende rådgivning til kvinder, herunder kvinder med børn, som tager ophold på krisecentre, samt tilbyde psykologbehandling til de børn og unge, som følger med deres mor på krisecenter. Det fremgår bl.a. også, at formålet med rådgivningen er at bidrage til, at kvinden og hendes eventuelle børn ikke falder tilbage i den uholdbare situation, de kom fra inden opholdet på krisecenteret.

Instituttet anbefaler, at det i pkt. 384 og 385 præciseres, at barnet skal høres om dets ønsker og behov i forbindelse med den indledende og koordinerende rådgivning, som ydes til moderen.

5. ANBEFALINGER

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder – at:

- det tydeliggøres, i vejledningens pkt. 17 og 101, at Danmark er forpligtet til at sikre konventionsrettighederne for enhver med ophold i Danmark
- det i pkt. 274g præciseres, at kommunerne skal sikre, at information om rådgivning gives i et sprog børn og unge forstår og er tilgængeligt i sammenhænge, hvor børn og unge har mulighed for at tage stilling til informationen.
- der oprettes et særskilt kapitel i vejledningen, der omhandler "hjælp og støtte til forældre, der på grund af handicap har behov for hjælp eller særlig støtte til at være forældre", alternativt at der knyttes bemærkninger herom til samtlige bestemmelser, der omhandler hjælp og støtte efter serviceloven.
- det i pkt. 384 og 385 præciseres, at barnet skal høres om dets ønsker og behov i forbindelse med den indledende og koordinerende rådgivning, som ydes til moderen.

Der henvises til j.nr.: 2014-0070-59883.

Venlig hilsen

Mads Pedersen

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Danmark

Att: cap@sim.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE +45 91325769

EMKI@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 16/02941-3

HØRING OVER UDKAST TIL VEJLEDNING 3 TIL SERVICELOVEN – VEJLEDNING OM SÆRLIG STØTTE TIL BØRN OG UNGE OG DERES FAMILIER

24. NOVEMBER 2016

Social- og Indenrigsministeriet har ved e-mail af 14. oktober 2016 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til høring over udkast til Vejledning 3 om særlig støtte til børn og unge og deres familier.

Som det fremgår af ministeriets høringsbrev sendte Ankestyrelsen i marts 2015 et udkast til revideret vejledning i høring. På baggrund af de indkommende høringer blev det besluttet at sætte revisionen af vejledningen i bero, da det blev vurderet, at der var behov for en gennemføre analyse af servicelovens anvendelsesområde. Det fremgår af ministeriets høringsbrev, at dette arbejde nu er afsluttet, og at revisionen af vejledningen nu er genoptaget.

Institut for Menneskerettigheder afgav den 20. april 2015 høringssvar i forbindelse med Ankestyrelsens høring af vejledningsudkastet i foråret 2015. Høringssvaret af 20. april 2015 vedlægges som bilag.

Instituttet har følgende bemærkninger og anbefalinger til det nuværende udkast:

VEDRØRENDE PKT. 15 OM BETYDNINGEN AF BØRNEKONVENTIONEN

Det fremgår af pkt. 15 i udkastet til vejledningen, at servicelovens § 46, stk. 3, hviler på principper i Børnekonventionen, herunder pligten til ved støtteforanstaltninger m.v. at inddrage børn og unge, høre dem og lægge vægt på deres synspunkter i forhold til deres alder og modenhed.

Efter instituttets opfattelse kunne der med fordel i pkt. 15 henvises til de relevante artikler i Børnekonventionen, herunder artikel 12 om høring og inddragelse. Ligeledes kunne der med fordel henvises til, at serviceloven (i overensstemmelse med artikel 12) indeholder en række

bestemmelser om inddragelse af børn på 12 eller 15 år, således at de skal give samtykke, har klageret og kan få advokatbistand m.v.

Instituttet finder i øvrigt ikke, at det, der anføres i vejledningen om inddragelse af børn og unge, er nemt overskueligt og heller ikke helt let at forstå. Eksempelvis indeholder vejledningens pkt. 316 retningslinjer for 'inddragelse' af bl.a. barnet eller den unge, og pkt. 317 indeholder regler om 'en samtale' med barnet eller den unge i forbindelse med en række afgørelser, der kan træffes efter opregnede paragraffer i serviceloven. Senere i vejledningens pkt. 331 om 'Inddragelse af forældrene' påpeges det, at det er vigtigt at indhente samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden og den unge, der er fyldt 15 år, før der udveksles oplysninger om barnet eller den unge, og når der er behov for at indlede et nærmere samarbejde, bør 'forældrene og barnet eller den unge som udgangspunkt inddrages i samarbejdet', uden at det her angives, at det gælder alle børn og unge. Derefter tilføjes det, at ved børnefaglige undersøgelser træder servicelovens § 50 om inddragelse af forældre og den unge i kraft.

I betragtning af den meget omfattende vejledning på over 600 sider kan det forekomme svært at bevare overblikket over, hvornår børn og unge skal 'inddrages', 'høres', 'have tilbudt en samtale' eller skal 'give samtykke' enten som 12- eller 15-årige.

- Instituttet anbefaler, at betydningen af Børnekonventionens artikel 12 tydeliggøres i vejledningen, herunder gennem en forklaring på, hvad der ligger i de forskellige begreber 'inddragelse', 'høring', 'samtale' og 'samtykkekompetence', og at det ligeledes af forståelsesmæssige grunde forklares, på hvilket grundlag aldersgrænserne på henholdsvis 12 og 15 år er valgt i forskellige sammenhænge.
- Instituttet anbefaler ligeledes, at pligten til inddragelse/høringspligten nævnes specifikt i forbindelse med vejledningens omtale af de forskellige afgørelser – selvom der herved sker gentagelser (eksempelvis ved omtalen af ungepålæg, jf. pkt. 508 ff.).

VEDRØRENDE PKT. 16 OM LOVLIGT OPHOLD

Instituttet tilkendegav i rapporten 'Uregistrerede migranternes sundhedsrettigheder – Fokus på gravide og børn'¹, at det ikke fremgik klart af den tidligere vejledning om særlig støtte til børn og unge og

¹ Institut for Menneskerettigheder, 'Uregistrerede migranternes sundhedsrettigheder – Fokus på gravide med børn', 2016, tilgængelig på: <http://menneskeret.dk/udgivelser/uregistreredes-migranternes-sundhedsrettigheder>.

deres familie, hvilken støtte der kunne ydes børn uden lovligt ophold i Danmark. Det fremsendte udkast til en ny vejledning retter op på de påpegede problemer med uklarheder m.v. og mindre hensigtsmæssige formuleringer (jf. instituttets rapport s. 68), hvilket instituttet finder meget positivt.

Instituttet henstillede i rapporten, at Social- og Indenrigsministeriet tydeliggjorde, at servicelovens regler og/eller principper om særlig støtte til børn og unge gælder i forhold til uregistrerede børn og unge (rapporten s. 77). Det er nu sket i vejledningsudkastet pkt. 16, idet det i 12. afsnit anføres, at kommunen i særlige tilfælde med henvisning til principperne i serviceloven kan yde støtte til udlændinge uden lovligt ophold, som ikke direkte er omfattet af serviceloven.

- Instituttet anbefaler, at der af klarhedshensyn allerede indledningsvis i pkt. 16 gøres en kort bemærkning herom, f.eks. ved at første afsnit formuleres således: "Det er alene personer med lovligt ophold her i landet, der har ret til hjælp efter serviceloven, jf. servicelovens § 2. I særlige tilfælde kan kommunen dog med henvisning til principperne i serviceloven yde støtte til en udlænding, som ikke direkte er omfattet af loven, jf. nedenfor."

VEDRØRENDE PKT. 32 OM BEREDSKABETS INDHOLD

Det fremgår af pkt. 30 i vejledningsudkastet, at kommunalbestyrelsen efter servicelovens § 19, stk. 5, skal udarbejde et beredskab til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge. Beredskabet bør indeholde klare procedurer for, hvordan der internt i kommunen skal arbejdes, samarbejdes og handles i tilfælde af viden eller mistanke om overgreb mod børn og unge.

I pkt. 32 i vejledningsudkastet er beredskabets indhold nærmere præciseret. Det fremgår blandt andet, at beredskabet skal omhandle kommunens initiativer vedrørende forebyggelse af overgreb mod børn og unge. Det er nærmere anført, at "dette omhandler primært initiativer til at forebygge, at der ikke sker overgreb mod børn og unge, mens de opholder sig i kommunens institutioner m.v."

Institut for Menneskerettigheder skal til dette bemærke, at det i lyset af menneskeretten ikke fremstår velbegrunderet, at vejledningen angiver det primære indhold i kommunernes obligatoriske overgrebsberedskab som "initiativer til at forebygge, at der ikke sker overgreb mod børn og unge, mens de opholder sig i kommunens institutioner m.v."

Der er således instituttets opfattelse, at beskyttelsen mod overgreb bør være formuleret bredt, og således ikke kun omfatte overgreb, der sker under ophold i kommunale institutioner. Dette skal ses i lyset af at artikel 19 i Børnekonventionen forpligter staten til at beskytte barnet mod enhver form for overgreb i hjemmet.

Børnekomitéen har i en såkaldt General Comment fra 2011² givet en detaljeret beskrivelse af, hvorledes artikel 19 i børnekonventionen bør sikres af staterne. Dette fokus på beskyttelse af børn mod vold i hjemmet modsvarer, at der er langt flere tilfælde af vold og overgreb mod børn i hjemmet sammenlignet med de offentlige institutioner.

- Instituttet anbefaler på denne baggrund, at sætningen ”Dette omhandler primært initiativer til at forebygge, at der ikke sker overgreb mod børn og unge, mens de opholder sig i kommunens institutioner m.v.” udgår af vejledningen, således at alle overgreb mod børn omfattes af kommunalbestyrelsens beredskab.

VEDRØRENDE KAPITEL 4 OM UNDERRETNINGSPLIGT OG KAPITEL 5 OM TILSYN

I rapporten om ’Uregistrerede migranternes sundhedsrettigheder – Fokus på gravide kvinder og børn’ anbefalede instituttet også, at Social- og Indenrigsministeriet tydeliggjorde, at kommunen har pligt til at føre tilsyn med uregistrerede børn og unge, og at den almindelige underretningspligt gælder i forhold til uregistrerede børn og unge.

Det er nu fremhævet i udkastet til den ny vejledning, kapitel 5 om tilsyn, at kommunens tilsynspligt gælder alle børn og unge under 18 år uanset deres opholdsgrundlag og uanset, om barnet eller den unge har lovligt ophold eller ej. I forlængelse heraf er det præciseret, at kommunens tilsynspligt således også omfatter børn og unge i kommunen, der ikke opholder sig lovligt her i landet i servicelovens forstand – og også når barnet eller den unge opholder sig på et asylcenter.

Instituttet finder det meget positivt, at omfanget af tilsynspligten er præciseret på den anførte måde.

- Instituttet anbefaler, at det i vejledningens kapitel 4 på tilsvarende vis præciseres, at underretningspligten gælder alle børn og unge uanset deres opholdsgrundlag og uanset om de har lovligt ophold eller ej.

VEDRØRENDE PKT. 97 OM TILSYNET MED DET ENKELTE BARN ELLER DEN ENKELTE UNGE

I pkt. 97, sidste afsnit anføres det, at hvis kommunen modtager ’en underretning om et barn eller en ung, som har ophold i kommunen, men som ikke har lovligt ophold i Danmark, skal kommunen kontakte udlændingemyndighederne, så der kan blive taget hånd om eventuelle

² Børnekomitéen, General Comment No. 13, ’The right of the child to freedom from all forms of violence’, 18. april 2011, CRC/C/GC/13.

problemer i regi af udlændingssystemet, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 2.'

Efter instituttets opfattelse er der grund til at omformulere denne passus, da den kan forstås således, at det første, der skal ske ved modtagelse af en underretning, er en henvendelse til udlændingemyndighederne. En sådan procedure vil efter instituttets opfattelse kunne bevirke, at evt. nødvendige sociale foranstaltninger ikke bliver iværksat med den fornødne hurtighed. Desuden kan det ikke udelukkes, at en sådan procedure også vil kunne afskære henvendelser fra personer, som er bekymrede for et barn eller en ungs trivsel, men måske også bekymrede for, at deres henvendelse i sig selv vil kunne føre til udvisning af den pågældendes familie.

Instituttet går ud fra, at kommunen – ligesom i sager vedrørende børn med lovligt ophold – jf. herved også det anførte i pkt. 16 – umiddelbart vil kunne iværksætte en faglig vurdering af, hvorvidt der er behov for at iværksætte sociale foranstaltninger, hjælp eller støtte. Hvis der *ikke* findes at være behov for hjælpeforanstaltninger (men evt. rådgivning af et barn eller en ung, jf. vejledningens pkt. 285), vil der næppe efter de almindelige tavsheds- og oplysningspligtsregler være pligt til at underrette udlændingemyndighederne, jf. herved også det der er anført i instituttets rapport om uregistrerede migranter, s. 73. Hvis der derimod konstateres at være behov for iværksættelse af sociale foranstaltninger m.v., vil den i pkt. 16 angivne procedure skulle følges. Herefter vil proceduren afhænge af, om situationen er akut eller ikke-akut.

- Instituttet anbefaler, at sidste afsnit i pkt. 97 omformuleres således, at det kommer til at fremgå, at kommunen også ved modtagelse af en underretning om et barn eller ung uden lovligt ophold straks skal foretage en faglig vurdering af behovet for hjælpeforanstaltninger og derefter følge den procedure, som der er redegjort for i pkt. 16.

VEDRØRENDE PKT. 98 OM SÆRLIGT TILSYN MED ET KONKRET BARN S ELLE R EN UNG PERSONS FORHOLD

I pkt. 98, 4. afsnit, anføres det, at hvis fogedretten underretter kommunen om, at en familie vil blive udsat af sit lejemål, skal kommunen vurdere, om der er behov for 'at sætte støtte i værk i forhold til familiens børn'.

Kommunerne har efter retssikkerhedslovens § 5 a en udvidet pligt til at vurdere lejeres behov for hjælp, når de underrettes om udsættelsestruede lejere af de almene boligorganisationer og af fogedretten. Når der er tale om børnefamilier med børn eller unge

under 18 år er kommunerne forpligtet til af egen drift straks at foretage en helhedsvurdering af behovet for hjælp. Ankestyrelsen udgav i november 2014 en undersøgelse af kommunernes støtte og rådgivning til udsættelsestruede lejere.³ Ankestyrelsen finder blandt andet, at sagerne om støtte til udsættelsestruede lejere kan være komplekse, da sagerne og støttemulighederne kan involvere flere forvaltninger i kommunen. Sagerne vil ofte involvere flere afdelinger, for eksempel børn- og familie, kontanthjælp, boligkontor eller enkeltydelser. Ankestyrelsen bemærker blandt andet, at udfordringerne i kommunerne kan opstå ved, at sagerne sendes mellem forskellige forvaltninger, samtidigt med at kommunen i mange sager har kort tid til at træffe afgørelse, og at der ikke altid bliver fulgt op på sagerne. Ankestyrelsen anbefaler derfor, at der sikres en fast procedure for denne interne koordinering i kommunen eventuelt ved at der etableres et særskilt tværgående team, som har ansvaret for at behandle sager efter retssikkerhedslovens § 5 a.

Efter instituttets opfattelse kan der være behov for uddybning af pkt. 98 med henvisning til retssikkerhedslovens bestemmelser om kommunernes særlige forpligtelser i forhold til udsættelsestruede lejere med børn under 18 år. Instituttet går ud fra, at der umiddelbart efter en underretning om en udsættelsestruet børnefamilie vil skulle træffes afgørelse om økonomisk støtte efter aktivlovens regler. Dette vil skulle ske på baggrund af en helhedsvurdering af børnefamiliens behov for hjælp. Instituttet bemærker derfor, at der kan være behov for en tilføjelse om, at kommunen også skal vurdere, om der af hensyn til børnene er behov for at hindre udsættelsen ved betaling af skyldig husleje, jf. artikel 3 i Børnekonventionen om varetagelse af barnets bedste interesse. En sådan afvejning vil blandt andet skulle indgå ved vurderingen af om lejeren (forældre) vil være berettiget til enkeltydelser efter aktivlovens § 81 og støtte til midlertidig huslejhjælp, jf. aktivlovens § 81 a.

Der bør i pkt. 98 fokuseres på at afklare kommunernes ansvar for at undersøge og vurdere, om der skal iværksættes støtte efter serviceloven til udsættelsestruede børn uanset om der i sidste ende sker udsættelse eller ej. Der bør ligeledes være fokus på kommunernes ansvar for, at viden om børnenes forhold og behov i tilstrækkelig grad inddrages i kommunens helhedsvurdering af behovet for hjælp til den udsættelsestruede familie.

- Instituttet anbefaler, at det pkt. 98 uddybes, hvorledes servicelovens bestemmelser om særlig støtte til børn og unge, skal

³ Ankestyrelsen, 'Undersøgelse af støtte og rådgivning til udsættelsestruede lejere', november 2014.

indgå i kommunernes udvidede forpligtelse til af egen drift straks at foretage en helhedsvurdering af behovet for hjælp i sager, hvor børnefamilier står over for en udsættelse af deres lejlighed.

VEDRØRENDE PKT. 101 OM TILSYN MED BØRN OG UNGE PÅ ASYLCENTRE

Pkt. 101 omhandler to børnegrupper: børn og unge på asylcentre og børn uden et lovligt opholdsgrundlag. De to børnegrupper er imidlertid i en vidt forskellig situation, fordi børn på asylcentre er kendte af myndighederne, medens dette normalt ikke vil være tilfældet for børn uden lovligt opholdsgrundlag.

Derfor er mulighederne for, at kommunen kan udøve sin generelle tilsynsforpligtelse over for de to forskellige børnegrupper også vidt forskellige. Børnene på asylcentre er først og fremmest kendte af udlændingemyndighederne, og derfor kan de almindelige procedurer for samarbejdet mellem kommunen og udlændingemyndighederne følges. Anderledes forholder det sig i sager om børn uden lovligt opholdsgrundlag, som udlændingemyndighederne normalt ikke har noget forhåndskundskab til, og som derfor ikke har så let adgang til hjælp, jf. herved at kendskab til familiens opholdssted efter udlændingelovens § 42a er en betingelse for at udgifter til familien kan dækkes.

Der er stor usikkerhed i praksis om, hvordan det kan sikres, at børn uden lovligt opholdsgrundlag kan få den nødvendige støtte i overensstemmelse med servicelovens principper, jf. herved det anførte i instituttets rapport om uregistrerede migranter s. 37 ff. og s. 68 ff.

- Instituttet anbefaler derfor, at vejledningens pkt. 101 om 'Tilsyn med børn og unge på asylcentre' splittes op i to selvstændige punkter således, at der i vejledningen indsættes et nyt selvstændigt punkt om 'Tilsyn med børn og unge uden lovligt opholdsgrundlag'.

Det nuværende pkt. 101 indeholder både oplysninger om kommunens tilsynspligt og – sammenblandet hermed – oplysninger om, hvem der har omsorgspligten over for børnene og de unge, og hvilke muligheder udlændingemyndighederne har for at få kommunens hjælp til iværksættelse af støtteforanstaltninger.

- Instituttet anbefaler, at det i to selvstændige punkter i vejledningen om kommunens tilsyn med henholdsvis børn på asylcentre og børn uden lovligt opholdsgrundlag først tydeliggøres, hvordan kommunen skal udøve sin tilsynsforpligtelse (i forhold til hver af de to grupper), og at det derefter (i hvert af punkterne) tydeliggøres,

hvordan proceduren skal være, hvis tilsynet fører til en antagelse om, at et barn eller en ung mistrives.

VEDRØRENDE PKT. 422 FF. OM RÅDGIVNING TIL KVINDER MED BØRN PÅ KRISECENTRE OG PSYKOLOGHJÆLP TIL BØRN PÅ KRISECENTRE

Det anføres i pkt. 422 ff., at børn, som følger med deres mor på krisecentre, erfaringsmæssigt er en særlig sårbar gruppe med behov for hjælp, herunder gennem psykologbehandling. Instituttet deler denne vurdering, som i sagens natur også gælder for børn uden lovligt opholdsgrundlag.

Instituttet har i rapporten 'Uregistrerede migranternes sundhedsrettigheder – Fokus på gravide og børn' redegjort for det bekymrende i, at krisecentrene mener, at serviceloven er til hinder for, at de kan huse kriseramte uregistrerede kvinder med børn i mere end par dage. Oplysningerne kommer fra Landsorganisationen for Kvindekrisecentre (LOKK), som fremhæver, at krisecentrene ikke "forsætligt" må hjælpe personer med at opholde sig ulovligt i Danmark.

Efter instituttets opfattelse bør krisecentres hjælp til kriseramte kvinder med børn ikke opfattes som forsøg på forsætligt at hjælpe de pågældende med ulovligt at opholde sig her i landet, jf. herved også det der er anført i instituttets rapport om uregistrerede migranter, s. 71.

Efter instituttets opfattelse er det muligt efter serviceloven eller lovens principper at yde uregistrerede kvinder med børn på krisecentre en vis hjælp (der går ud over to dages husly), jf. herved også det ovenfor i vejledningsudkastets pkt. 16 anførte.

- Instituttet anbefaler, at det i vejledningens pkt. 422-24 fremhæves, hvorledes krisecentre skal forholde sig, når uregistrerede kvinder henvender sig om hjælp til sig selv og/eller deres børn, og hvilken hjælp der i givet fald kan ydes de pågældende.

VEDRØRENDE PKT. 566 OM KURSUS TIL PLEJEFAMILIER, KOMMUNALE PLEJEFAMILIER OG NETVÆRKSFAMILIER

I punktet nævnes det, at de omhandlede plejefamilier skal gennemføre et kursus i at være plejefamilier. Kurset skal give dem en viden om, hvilke opgaver de går ind til, og hvilke redskaber de har til at løse opgaven. I punktet opregnes tre aspekter, som kurset som minimum skal omhandle.

Det første aspekt omhandler omsorgen for og opdragelsen af børn, herunder forståelse for anbragte børns særlige situation og eventuelle udviklingsforstyrrelser.

Efter instituttets opfattelse kan der være behov for en kort tilføjelse om, at der i kurset kan medtages spørgsmål om magtanvendelse. Institutet bygger sin opfattelse på udtalelser fra plejefamilier, fremsat i forbindelse med Magtanvendelsesudvalgets arbejde. Her var der plejefamilier, der beklagede, at grundkurset intet indeholdt om magtanvendelse, hverken om hvordan magtanvendelse kunne forebygges eller om nødvendigt udføres. En plejemor havde fået undervisning heri og fortalte, at hun herefter 'aldrig skældte ud'.

- Institutet anbefaler, at spørgsmål om magtanvendelse, og navnlig forebyggelse heraf, indgår i det grundkursus, som plejefamilier skal gennemgå.

VEDRØRENDE PKT. 567 OM EFTERUDDANNELSE OG SUPERVISION TIL PLEJEFAMILIER, KOMMUNALE PLEJEFAMILIER OG NETVÆRKSFAMILIER

Det anføres her, at plejefamilier har ret og pligt til at modtage som minimum to årlige dages efteruddannelse, og at kommunen skal sikre den nødvendige supervision. Kommunale plejefamilier er godkendt til at løfte særligt tunge og krævende opgaver og kan derfor have større behov for efteruddannelse, f.eks. månedlige supervisionssamtaler, og under alle omstændigheder tilpasset plejefamiliens konkrete behov.

Institutet finder, at der kan være behov for en uddybning af retningslinjerne for efteruddannelse og supervision af plejefamilier. Denne opfattelse bygger på oplysninger fra plejefamilier, givet i forbindelse med Magtanvendelsesudvalgets arbejde. Her var der plejefamilier, der efterlyste bedre uddannelse og især mulighed for at kunne komme i kontakt med myndigheder akut og få råd og vejledning, når en konflikt var under optrapning – navnlig uden for kommunens sædvanlige åbningstid. Plejefamilierne ønskede navnlig efteruddannelse i konfliktforebyggelse og -nedtrapning.

- Institutet anbefaler, at pkt. 567 uddybes, således at det nævnes, at der også kan være behov for at give supervision ad hoc, samt at efteruddannelsen bl.a. kan omfatte konfliktforebyggelse og – nedtrapning.

VEDRØRENDE PKT. 568 OM FAGLIG STØTTE TIL NETVÆRKSPEJEFAMILIER

Det fremgår blandt andet af pkt. 568 i udkastet, at den kommune, der har ansvaret for at yde hjælp efter serviceloven, er forpligtet til at tilbyde netværksplejefamilier den fornødne faglige støtte i overensstemmelse med plejeopgavens omfang, jf. lov om social service § 66 a, stk. 5. Videre fremgår det blandt andet, at den faglige støttes omfang og indhold fastsættes af kommunen på baggrund af en konkret

vurdering af den enkelte netværksplejefamilies behov. Det er anført, at der er hensigtsmæssigt, at dette sker i dialog med netværksplejefamilien.

Institut for Menneskerettigheder skal i den forbindelse henviser til, at undersøgelser har vist, at slægtplejefamilier typisk har færre socioøkonomiske ressourcer end traditionelle plejefamilier.⁴ Forskning på området viser ligeledes, at der i gennemsnittet er flere konflikter mellem de slægtanbragte børn og deres plejeforældre, end der er i traditionelle plejefamilie. Forskere understreger derfor vigtigheden af at støtte plejefamilierne til de slægtsanbragte børn.⁵

Der er uklart, hvorvidt det samme gælder for netværksplejefamilier. Instituttet er imidlertid af den opfattelse, at meget taler for at der kan være en række fællestræk mellem slægt- og netværksplejefamilier.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler på denne baggrund, at det konkret angives i pkt. 568 i vejledningen, at det er vigtigt – og ikke blot hensigtsmæssigt – at netværksfamilier indgår i dialog om deres behov for faglig støtte.

VEDRØRENDE ENKELTE ÆNDRINGER I VEJLEDNINGSUDKASTET

Vejledningsudkastet indeholder enkelte steder ændringer i forhold til den tidligere, hvor baggrunden for ændringen efter instituttets opfattelse ikke fremstår klar eller hensigtsmæssig:

Pkt. 336 anføres følgende:

Kommunen skal begrunde sin beslutning om, hvorvidt der i en given sag skal iværksættes en § 50 undersøgelse eller ej, da denne beslutning i forvaltningsretlig forstand er en afgørelse. Det er derfor også muligt for forældremyndighedsindehaveren at klage over kommunens afgørelse herom.

Tidligere stod der, at den unge over 15 år også kunne klage, men dette er slettet i udkastet. Instituttet forstår ikke baggrunden herfor, jf. ordlyden i lovens § 50, og finder ikke umiddelbart ændringen hensigtsmæssig.

⁴ SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (Lajla Knudsen), 'Børn og unge anbragt i slægten, En sammenligning af slægtsanbringelser og anbringelser i traditionel familiepleje', 25. september 2009.

⁵ SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (Lajla Knudsen og Tine Egelund), 'Effekter af slægtspleje, Slægtsanbragte børn og unges udvikling sammenlignet med plejebørn fra traditionelle plejefamilier', 2011.

Pkt. 342 anføres følgende:

Der kan være tale om, at barnet eller den unge er i risiko for at blive alvorlig skadet som følge af eksempelvis utilstrækkelig behandling af barnet eller den unge eller ved vold eller andre alvorlige overgreb.

Tidligere stod der også som eksempel 'utilstrækkelig omsorg for barnet', men dette er slettet i det nye vejledningsudkast. Institutet forstår ikke baggrunden herfor og finder ikke umiddelbart ændringen hensigtsmæssig.

VEDRØRENDE ENKELTE FORMULERINGER I VEJLEDNINGSUDKASTET

Vejledningsudkastet indeholder enkelte steder formuleringer, som kan forekomme uklare, og som derfor foreslås ændret eller uddybet. Det gælder følgende steder:

Pkt. 52, sidste afsnit anføres følgende:

Æresrelaterede konflikter adskiller sig ofte fra anden vold i nære relationer...

Æresrelaterede konflikter omfatter mere og andet end vold. Derfor er det efter instituttets opfattelse mest logisk at slette ordet 'andet' (understregede i sætningen ovenfor).

I pkt. 452 og pkt. 626 nævnes 'andre parter'.

Institutet finder, at det ville være hensigtsmæssigt at eksemplificere, hvem der (navnlig) har status som 'andre parter'.

Pkt. 560 anføres følgende:

Det er dog kun de biologiske eller retlige forældre, der har forsørgelsespligt over for deres børn, jf. § 2 i lov om aktiv socialpolitik og § 13 i lov om børns forsørgelse. Ved retlige forældre forstås adoptivforældre.

Efter instituttets opfattelse er det misvisende at skrive 'ved retlige forældre forstås adoptivforældre'. Retlige forældre er personer, som er registreret som et barns forældre. En ikke-biologisk far kan være registreret som barnets retlige far, og en surrogatmor som retlig mor til det barn, som hun føder, selv om hun ikke er barnets genetiske mor. Efter instituttets opfattelse vil det derfor være mere korrekt at skrive 'Ved retlige forældre forstås bl.a. adoptivforældre' eller 'Bl.a. er adoptivforældre retlige forældre'.

VEDRØRENDE STIKORDSREGISTRET

Instituttet er opmærksom på, at henvisningerne i stikordsregistret ikke er opdaterede. Instituttet finder dog fundet anledning til at pege på, at det kunne være hensigtsmæssigt at medtage flere ord som stikord, bl.a. følgende:

Alder, børns

- 12-åriges samtykkekompetence, klageret m.v.
- 15-åriges samtykkekompetence, klageret m.v.

Høring, se inddragelse af børn og unge

Lovligt ophold, kravet om

Ulovligt ophold, betydning for retten til hjælp

Der henvises til sagsnr.: 2016 – 6078.

Med venlig hilsen

Emil Kiørboe

FULDMÆGTIG

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt pr. mail til: sim@sim.dk og cap@sim.dk

Vedrørende svar på høring over udkast til vejledning 3 til serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier

Dato: 25. november 2016

Sags ID: SAG-2015-02207
Dok. ID: 2270956

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 9

Social- og Indenrigsministeriet har den 14. oktober 2016 bedt KL om eventuelle bemærkninger til udkast til vejledning 3 til serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier. Høringssvaret skal være ministeriet i hænde senest torsdag den 24. november 2016.

Det har desværre ikke været muligt at få KL's høringssvar politisk behandlet inden fristen. KL fremsender derfor et foreløbigt høringssvar og vil fremsende eventuelle yderligere bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet.

KL tager forbehold for de økonomiske konsekvenser i henhold til DUT princippet.

KL har følgende bemærkninger til udkast til vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (vejledning nr. 3 til serviceloven):

KL hilser overordnet set udkast til vejledning velkommen.

Generelt

KL vil indledningsvis anfægte, at der er tale om en meget stor og omfangsrig vejledning, der for den enkelte medarbejder ude i kommunerne kan virke uoverskuelig. KL vil derfor anbefale, at vejledningen brydes ned i mindre bidder, så der i stedet for en stor vejledning bliver en række mindre tematiserede vejledninger. KL ser det dog som positivt, at der er udarbejdet et anvendeligt stikordsregister, der gør det nemmere for læseren at finde rundt i vejledningen. Dog vil KL anbefale, at stikordsregisterets punkter opdateres, så de stemmer overens med punkterne i den reviderede vejledning.

KL vil også anbefale, at vejledningen får et sidste kvalitetstjek, da KL flere steder har observeret, at der er henvisninger til forældet lovgivning.

Supervision, rådgivning og vejledning

KL har flere gange gjort opmærksom på, at det i vejledningen bør udfoldes, hvad der helt konkret menes med supervision, herunder at supervision i de fleste tilfælde er består i rådgivning og vejledning, der gives af en rådgiver eller en familieplejekonsulent. KL skal i den forbindelse gøre

opmærksom på, at der kun gives supervision af en psykolog eller en uddannet supervisor i de tilfælde, hvor det, ud fra en konkret vurdering, vurderes at være relevant. KL skal samtidig gøre opmærksom på, at kommunerne primært er økonomisk kompenseret for at give rådgivning og vejledning af en socialrådgiver eller en familieplejekonsulent.

Punkt 16 ff. Efter at have nærlæst de mange punkter og tilhørende afsnit om kommunernes håndtering af børn og unge med og uden lovligt ophold, vil KL anbefale, at det gøres endnu mere tydeligt for kommunerne, hvorledes de skal handle, når disse børn og unge har behov for særlig støtte.

KL vil foreslå, at der udarbejdes tre dele. Den første del skal beskrive, hvorledes kommunerne skal forholde sig, når børn og unge har processuelt ophold og hvilke udgifter til iværksatte foranstaltninger efter servicelovens regler, der refunderes fuldt ud af staten, jf. servicelovens § 181. I den anden del skal det beskrives, hvorledes kommunerne skal forholde sig, når børn og unge har fået lovligt ophold og hvilke udgifter til foranstaltninger efter serviceloven, der refunderes fuldt ud af staten jf. servicelovens § 181. Og endelig skal det i tredje del beskrives, hvorledes kommunerne skal forholde sig, hvis barnet eller den unge ikke har lovligt ophold her i landet, men er blevet afvist.

I vejledningen fremgår, at kommunerne, når børn og unge ikke har lovligt ophold men er blevet afvist, skal sætte ting i værk, der er afpasset den midlertidige status.

KL vil anbefale, at det beskrives, hvad der menes med, at foranstaltningerne afpasses den midlertidige status. Herudover bør det beskrives, hvilke foranstaltninger kommunerne kan få fuld statslig refusion for.

KL mener, det er væsentligt, at punkterne vedrørende kommunernes handleforpligtelse og mulighed for refusion, beskrives tydeligt og klart, så der ikke er tvivl om, hvorledes disse sager håndteres.

Punkt 37. I afsnit 2 fremgår, at der i regi af forældreansvarsloven er udviklet en særlig procedure ved konfliktfyldte skilsmisser, et såkaldt "Særligt spor" udarbejdet af Ankestyrelsen. Her lægges der blandt andet op til, at Statsforvaltningen kan bede kommunen om at udvide en forælderevneundersøgelse med henblik på at undgå parallel undersøgelse i Statsforvaltningen til skade for barnet.

KL har brug for at vide, om statsforvaltningen kan pålægge kommunerne, at udarbejde eller udvide en evt. forælderevneundersøgelse eller om statsforvaltningen blot kan opfordre kommunerne til at gøre det? Denne oplysning er væsentlig i forhold til den opgaveglidning, der kan opstå, hvis statsforvaltningen blot kan bede kommunerne gøre det, som statsforvaltningen burde have sat i gang.

I afsnit 7 fremgår, at statsforvaltningen, hvis der er behov for det i en samværssag, kan anvende kommunens faciliteter, ex et kommunalt familiehuse, som afhentnings- og afleveringssted, hvis andre muligheder er afslået.

Dato: 25. november 2016

Sags ID: SAG-2015-02207
Dok. ID: 2270956

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 9

Dato: 25. november 2016

KL har brug for at vide, om kommunerne har pligt til at stille faciliteter til rådighed, hvis statsforvaltningen finder det nødvendigt. Hvis svaret er bekræftende, skal KL gøre opmærksom på et ikke uvæsentligt ressource-træk.

Sags ID: SAG-2015-02207
Dok. ID: 2270956

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Punkt 41. KL har tidligere i sit hørings svar til udkast til forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service (Forældremyndighed når den ene forælder har forvoldt den anden forældres død m.v.) gjort opmærksom på det besynderlige i, at politiet alene skal sende en underretning til kommunen hvis en forælder, der er sigtet for at have forvoldt den anden forælders død, står tilbage med eneansvaret for barnet.

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 9

KL vil fortsat fastholde, at politiet i disse sager samtidig med underretningen til kommunen også bør sende en underretning/besked til statsforvaltningen, så statsforvaltningen hurtigst muligt bliver bekendt med situationen. Efter KL's opfattelse, er det besynderligt, at statsforvaltningen ikke samtidig med kommunen får kendskab til situationen, særligt fordi det er statsforvaltningen, der både skal vurdere og træffe afgørelse om placering af forældremyndigheden. Det er efter KL's opfattelse også en unødigt ekstra arbejdsgang, at det er kommunen, der skal videresende underretningen fra politiet til statsforvaltningen.

Punkt 45. I vejledningens punkt 45 henvises til 2015 satser. KL skal for en god orden skyld gøre opmærksom på, at satserne i vejledningen ikke er i overensstemmelse med dem, der fremgår af § 176 a, stk. 1 i bekendtgørelse fra den 29. august 2012 om statsrefusion i særligt dyre enkeltsager, jf. lov om social service bekendtgørelse af lov om social service fra den 24. oktober 2016.

KL har en klar forventning om, at satserne i bekendtgørelsen, jf. § 176 a, stk. 1 bringes i overensstemmelse med de nye beregninger fra 2015, som nu fremgår af udkast til vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier.

Punkt 109. I vejledningens punkt 109 står blandt andet, "at det er den anbringende kommune, der foretager godkendelsen og fører tilsyn med stedet, herunder den daglige drift og det pædagogiske arbejde. Kommunen kan således skride ind, hvis der på et værelse anbringes en ung, der har behov for mere støtte, end det er forudsat i godkendelsen jf. punkt 5xx. Da det for de anførte anbringelsessteder alene er den anbringende kommune, der har en tilsynsforpligtelse, har denne kommune således det fulde ansvar for anbringelsen, herunder for at anbringelsen sker under betryggende rammer".

KL gør opmærksom på, at den anbringende kommune godkender egne værelse eller kollegium i forbindelse med valg af anbringelsessted til den unge. Den anbringende kommune har også ansvaret for at føre det personrettede tilsyn med den unge under anbringelsen. Der er således ikke tale om, at den anbringende kommune skal gennemføre en særlig godkendelsesproces i forbindelse med anbringelsen. Kommunen skal heller ikke gennemføre en særlig tilsynsproces. Det er således misvisende, når

der i punkt 109 står, at den visiterende kommune står for at føre tilsyn med den daglige drift og det pædagogiske arbejde.

Det er ligeledes forkert når det fremgår af punkt 109, "at kommunen kan skride ind, hvis der på et værelse anbringes en ung, der har behov for mere støtte, end det er forudsat i godkendelsen jf. punkt 5xx". Det er uklart om der menes den anbringende eller den stedlige kommune. KL skal for en god orden skyld gøre klart, at det alene er den anbringende kommune, der fører det personrettede tilsyn med den unge, der har ansvaret for det.

Punkt 286. I afsnittet fremgår, at rådgivning som et åbent tilbud ofte med fordel vil kunne etableres i utraditionelle omgivelser, der er geografisk adskilt fra den almindelige kommunale forvaltning fx i familiehus, familieværksteder, særlige ungdomsrådgivningscafeer el. lign. Videre fremgår det, at kommunen skal placere den gratis familieorienterede rådgivning efter § 11 et centralt sted, så det er let tilgængeligt både kommunikativt og i forhold til børn og unge med nedsat funktionsevne.

Det er KL's opfattelse, at staten ikke skal blande sig i hvor kommunerne placerer deres rådgivning til børn, unge og forældre.

Punkt 297 Det fremgår af sidste afsnit under opfølgning, at der skal følges op på de forebyggende indsatser, så indsatsen kan justeres, hvis forholdene for barnet, den unge eller familien ændrer sig

KL undrer sig over denne formulering, da der ikke er krav om opfølgning på en indsats efter servicelovens § 11. Et krav om opfølgning vil kræve, at der noteres på sagen, hvilket der ikke er krav om jf. offentlighedslovens § 13.

Punkt 300 I punktet henvises til forskellige former for samtalegrupper, som kommunerne kan oprette, herunder skilsmissegrupper.

KL vil anbefale, at der ikke laves en opremsning af de forskellige grupper, da dette kan skabe et unødigt pres på kommunerne om at oprette bestemte grupper. Det bør i stedet fremgå, at kommunerne kan oprette gruppetilbud, hvis kommunen oplever, at der er flere børn med samme problematik. Sådanne grupper kan også oprettes i samarbejde med andre i kommuner og i samarbejde med andre organisationer, der er specialiserede i den pågældende problematik. Og grupperne bør være agile så de kan nedlægges, når behovet ikke længere er der.

Punkt 301. I punktet fremgår følgende: "*I forbindelse med en drøftelse af familieplanlægning kan det være hensigtsmæssigt, at rådgiveren foretager en opsummering af samtalen sammen med kvinden, således at det sikres, at kvinden og rådgiveren efterfølgende har samme forståelse af drøftelsens indhold*".

KL oplever tonen meget docerende. KL har tidligere kommenteret på, at vejledningen taler ned til kommunerne. I kommunerne sidder uddannede og dygtige sagsbehandlere, der er uddannede i at afholde samtaler med både børn og voksne. KL mener derfor, at det teksten er overflødig.

Dato: 25. november 2016

Sags ID: SAG-2015-02207
Dok. ID: 2270956

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 9

Punkt 302. I punktet fremgår, at kvinden ved en svangerskabsafbrydelse, skal gøres opmærksom på, at hun ved henvendelse til regionsrådet kan få vejledning om de foreliggende muligheder for støtte til gennemførelse af svangerskabet og for støtte efter barnets fødsel.

KL vil anbefale, at regionsrådet skiftes ud med lægen, da det ikke er naturligt for en borger at henvende sig til regionsrådet

Punkt 319. I afsnit 4 og 5 fremgår, at kommunerne har pligt til at oplyse barnet eller den unge om dennes ret til at lade sig bistå ved samtalen og den øvrige behandling af sagen. Det fremgår videre, at det er vigtigt, at sagsbehandleren taler med barnet eller den unge om den støtte bisidderen kan give, og om de forskellige muligheder der findes, for at få en bisidder. Endelig står der, at sagsbehandleren kan vælge at hjælpe barnet eller den unge med at finde en bisidder og kontakte vedkommende.

KL er med på, at kommunerne ifølge bemærkningerne til L 181 Forslag til lov om ændring af lov om social service, (Beskyttelse af børn og unge mod overgreb m.v.), har pligt til at oplyse barnet eller den unge om dennes ret til at lade sig bistå ved samtalen og den øvrige behandling af sagen. Det er dog nyt, at der nu også er en pligt for sagsbehandleren til at fortælle om den støtte bisidderen kan give, og om de forskellige muligheder der findes, for at få en bisidder. Det er også nyt, at sagsbehandleren kan vælge at hjælpe barnet eller den unge med at finde en bisidder og kontakte vedkommende.

KL vil anbefale, at det kun er teksten fra lovbemærkningerne til L 181, der kommer til at fremgå af vejledningen. Hvis kommunerne også får pligt til både at fortælle om den støtte bisidderen kan give, om de forskellige muligheder der findes, for at få en bisidder og endelig også hjælpe barnet eller den unge med at finde en bisidder og kontakte vedkommende, må KL gøre opmærksom på det ressourcetræk det vil afstedkomme.

Punkt 337. I afsnit 2 fremgår, at kommunen kan iværksætte en børnefaglig undersøgelse med henblik på at undersøge, om der findes et barn i hjemmet.

KL stiller sig uforstående overfor, at man kan anvende en børnefaglig undersøgelse til at undersøge, om der findes et barn i hjemmet. Det virker umiddelbart besynderligt, at afdække de seks temaer for at undersøge, om der findes et barn i hjemmet.

KL vil anbefale, at kommunerne, hvis de har en kvalificeret mistanke om, at der befinder sig et barn i hjemmet, uden ugrundet ophold får bistand fra politiet til at komme ind i hjemmet uden retskendelse, jf. servicelovens § 64, stk. 3, jf. stk. 4. Men at skrive, at den børnefaglige undersøgelse anvendes til at undersøge om der findes et barn i hjemmet, giver for KL at se, ingen mening.

Punkt 388. Det fremgår af afsnit 3, at forældremyndighedsindehaveren kan anmode om iværksættelse af foreløbig eller akut støtte, og at kommunens afgørelse med afslag herpå kan påklages.

KL vil anbefale, at det kommer til at fremgå, efter hvilken bestemmelse afgørelsen træffes, hvis en forældremyndighedsindehaver har anmodet om akut hjælp. KL er med på, at kommunen skal træffe en afgørelse om at iværksætte akut støtte sideløbende med den børnefaglige undersøgelse, hvis der er særligt behov for det, efter servicelovens § 52, stk. 2. Det er til gengæld nyt, at der skal træffes afgørelse, om enten afslag på eller tilsagn om akut støtte, hvis forældrene anmoder om det.

KL vil gøre opmærksom på, at der kan være rigtig mange forældre, der både mundtligt og skriftligt tilkendegiver, at den børnefaglige undersøgelse er længe undervejs, og derfor gerne vil have støtte her og nu. Hvis kommunerne følger vejledningen, skal de i alle disse tilfælde træffe afgørelse om afslag på forældrenes mundtlige eller skriftlige anmodning om akut støtte samt give forældrene klagevejledning. Herefter har forældrene mulighed for at påklage afgørelsen, hvilket også giver en ekstra belastning. Dette vil betyde et ikke ubetydeligt ressourcetræk.

Punkt 392. I afsnit fire fremgår, at det er faktisk forvaltningsvirksomhed, når kommunen vælger en bestemt person, til at udføre arbejdet med at støtte familien, barnet eller den unge. Videre fremgår det, at Ankestyrelsen ifølge principafgørelse 93-13 kan efterprøve denne afgørelse, om, hvor eller hvordan opgaven skal udføres, hvis afgørelsen må anses for at have særlig indgribende karakter for den, afgørelsen træffes overfor.

KL skal gøre opmærksom på, at der ikke er klageadgang til Ankestyrelsen, hvis der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed. Dette forhold bliver også fastslået i principafgørelse 157-12. Her er det anført, at Ankestyrelsen ikke kan gå ind i en vurdering af, hvilket af flere konkrete tilbud en kommune skal tilbyde en borger, da dette hører under kommunernes udøvelse af faktisk forvaltningsvirksomhed.

KL skal med den nye principafgørelse 93-13, som nævnes i nærværende vejledning, tage forbehold for det ressourcetræk det vil afstedkomme, at Ankestyrelsen nu kan efterprøve en afgørelse, hvis afgørelsen må anses for at have særlig indgribende karakter for den, afgørelsen træffes overfor. Derudover skal KL gøre opmærksom på, at principafgørelsen 93-12 begrænser kommunernes handlerum og faktiske forvaltningsvirksomhed.

Punkt 395. I afsnit et fremgår, at aflastning efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5, kan strække sig fra en til to dage til to til tre uger ad gangen, typisk weekends og ferieperioder. I afsnit to fremgår det modsatte, nemlig, at aflastning ifølge Ankestyrelsens principafgørelse 44-11, at aflastning fra torsdag til mandag ikke kan iværksættes med hjemmel i servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5, men at der i stedet er tale om en anbringelse uden for hjemmet.

Der er et stort behov for at vide, hvilken fortolkning af aflastningens længde, der skal lægges vægt på, når kommunerne træffer afgørelse om aflastning efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5. Hvis lovgiver mener, at det er Ankestyrelsens fortolkning, der skal lægges til grund, skal KL gøre opmærksom på det ikke ubetydelige ressourcetræk, det vil medføre, hvis al aflastning over fem dage skal anses som en anbringelse.

Punkt 443. Det fremgår, at det hele tiden er vigtigt at være opmærksom på, om formålet med anbringelsen er nået. Dette skal ske i sammenhæng med den regelmæssige gennemgang af handleplanen og det halvårlige tilsynsbesøg på anbringelsesstedet.

KL bekendt, har tilsynsbesøget på anbringelsesstedet, som socialtilsynet udfører, ikke sammenhæng med, om formålet med anbringelsen er nået. Hvis lovgiver tænker, at der i virkeligheden burde stå det personrettede tilsyn, vil KL anbefale, at der rettes op på teksten.

Punkt 349, 389 og 401. Fælles for disse tre punkter er, at der i vejledningen lægges op til, at socialforvaltningen skal sikre sig, at forældre med funktionsnedsættelse ydes den nødvendige handicapkompenserende støtte, som deres funktionsnedsættelse giver anledning til.

For KL at se, bør vurderingen af forældrenes behov for handicapkompenserende ydelser ikke være en opgave for rådgiverne på udsatte børn og ungeområdet. Det bør være en vurdering, som tages af de medarbejdere, der behandler sager om handicapkompensation

KL vil derfor anbefale, at det tydeligt kommer til at fremgår, at det ikke er rådgiverne på det udsatte børne- og ungeområde, der laver denne vurdering, men derimod de medarbejdere, som har med de handicapkompenserende ydelser at gøre. Naturligvis i samspil med rådgiverne på udsatte børn og ungeområdet, hvis det har betydning for, om der er behov for noget ekstra forældre støtte efter reglerne i servicelovens kapitel 11 i forbindelse med iværksættelse af en indsats for barnet eller den unge.

Punkt 458. I afsnit et fremgår, at barnets forældre kan rejse indsigelse mod barnet eller den unges valg af bisidder. Videre fremgår det, at kommunen i en sådan situation skal behandle sagen og træffe afgørelse om barnet eller den unges interesse i at vælge den pågældende bisidder. Denne afgørelse kan forældrene herefter påklage, hvis de stadig ikke er enige i barnets eller den unges valg af bisidder.

Når KL læser servicelovens § 48a, stk. 3, handler denne bestemmelse alene om de tilfælde, hvor der er en risiko for, at barnet eller den unges mening ikke kommer frem. Bestemmelsen handler ikke om de tilfælde, hvor forældrene er uenige i barnet eller den unges valg af bisidder. For KL at se er bisidderordningen indført for at sikre, at barnet og den unge kan lade sig bistå af en person, de har tiltro til, og som kan hjælpe dem med at forstå, hvad der skal ske i sagen. Bisidderordningen er således ikke indført for forældrenes skyld.

Hvis lovgiver fastholder, at kommunen skal træffe afgørelse i de sager, hvor forældrene gør indsigelse mod barnet eller den unges valg af bisidder, vil KL anbefale, at der skabes en klar hjemmel hertil.

Endelig vil KL for en god orden skyld gøre opmærksom på, at forældrene ikke bør tildeles denne indsigelsesret.

Punkt 530. I afsnit 1 fremgår, at en afgørelse om efterværn ikke kan tidsbegrænses.

KL vil anbefale, at det kommer til at fremgå, at dette ikke er ensbetydende med, at efterværnsindsatsen kan afsluttes inden den unge fylder 23. år. Ifølge serviceloven skal tilbud om efterværn, herunder tilbud om at opretholde et døgnophold i et anbringelsessted, ophøre, når tilbuddet ikke længere opfylder sit formål under hensyn til den unges behov for støtte, eller når den unge fylder 23 år.

Punkt 552. I fjerde afsnit fremgår, at netværksplejefamilier ifølge servicelovens § 66, stk. 7, kan få dækket omkostningerne ved at have barnet eller den unge boende og kan eventuelt modtage tabt arbejdsfortjeneste.

KL bekendt, handler servicelovens § 66, stk. 7, om klageadgang og ikke netværksplejefamiliers mulighed for at få dækket omkostninger og eventuel tabt arbejdsfortjeneste. KL vil anbefale, at lovgiver reviderer vejledningen i henhold til de nye bestemmelser i serviceloven.

Punkt 555. I fjerde afsnit fremgår, at kommunen, når den enten ansætter eller indgår en kontrakt med en kommunal plejefamilie, som minimum bør tage stilling til de arbejdsmæssige vilkår såsom pension, forsikringsforhold og opsigelsesvarsel.

KL bekendt, fremgår forsikringsforhold ikke som en del af de arbejdsmæssige vilkår ifølge bemærkningerne til Barnets Reform. KL vil anbefale, at lovgiver citerer bemærkningerne i Barnets Reform, hvor det fremgår, at den kommune, der indgår en plejeaftale med den kommunale plejefamilie, er forpligtet til at sikre sig, at plejefamilien har ordentlige arbejdsvilkår.

Hvis lovgiver fastholder, at der skal stå forsikringsforhold, vil KL anbefale, at lovgiver kort og præcist med de rigtige henvisninger, forklarer i vejledningen, hvorledes kommunerne helt konkret skal forholde sig i de forskellige forsikringsmæssige/erstatningsretlige situationer, der kan opstå i et plejeforhold i en kommunal plejefamilie. Her tænkes også på, hvem der skal tegne en ulykkesforsikring for barnet eller den unge, og hvem der i så fald skal administrere pengene, hvis uheldet skulle være ude. Dette synes ikke at fremgå af punkt 594, der omhandler forsikring og erstatning.

Punkt 561. KL har en forventning om, at lovgiver henviser til den nugældende bekendtgørelse om plejefamilier, bekendtgørelse nr. 809 af 23. juni 2016. KL kan se, at lovgiver har henvist korrekt i punkt 564, 566 og 567.

Punkt 594. KL vil anbefale, at KL tager følgende afsnit ud vedrørende gensidige forsikringssselskab "Der kan i denne forbindelse henvises til, at KL og Kommunernes gensidige forsikringssselskab har indgået en aftale om forsikringen for plejefamilier og opholdssteder". Det er en gammel aftale, der ikke eksisterer længere.

Dato: 25. november 2016

Sags ID: SAG-2015-02207
Dok. ID: 2270956

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 9

Punkt 661. KL opfordrer til, at punktet gennemskrives i forhold til den gældende lovgivning. Fx står der i punktet, at en indstilling skal indeholde en aktuelt opdateret børnefaglig undersøgelse. Hvad menes med dette? I §68 a, stk.4 står, at indstillingen skal indeholde en revideret undersøgelse af barnets forhold.

Punkt 662. I afsnit et fremgår, "at der som grundlag for beslutning om videreførelse af en anbringelse uden for hjemmet på grund af barnets eller den unges tilknytning til anbringelsesstedet foretages en børnesagkyndig vurdering af tilknytningen".

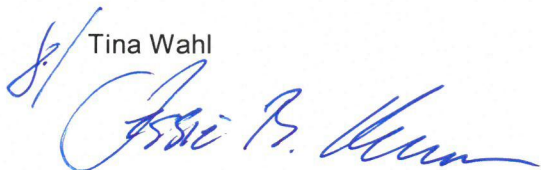
KL går ud fra, at der menes, at der skal indgå en vurdering af en psykolog, en lægefaglig eller en anden børnesagkyndig fagperson. KL vil anbefale, at begrebet børnesagkyndig foldes ud i vejledningen.

Punkt 780. Det fremgår, at en visiterende kommune kan anvende et ikke-godkendt tilbud i op til 3 uger, hvis der er et akut behov for at placere en borger, og der ikke kan findes et egnet, godkendt tilbud. Videre fremgår det, at socialtilsynet skal orienteres om anvendelsen af det ikke godkendte-tilbud.

KL vil anbefale, at det også kommer til at fremgå, at socialtilsynet, når tilsynet er orienteret, kan træffe afgørelse om, at det ikke godkendte tilbud kan anvendes i yderligere 3 uger, hvis særlige grunde taler for det.

Med venlig hilsen

Tina Wahl

Dato: 25. november 2016

Sags ID: SAG-2015-02207
Dok. ID: 2270956

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 9

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Emdrupvej 115 A 5. etage
2400 København NV
Tlf. nr. +45 7023 3400
E-mail: los@los.dk
CVR nr. 15906987

www.los.dk

København, d. 24. november 2016

Høringssvar vedr. udkast til vejledning 3 til serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier

LOS – De Private Sociale Tilbud takker for muligheden for at afgive høringssvar ift. udkast til vejledning 3 til serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier.

Revisionen af vejledningen er blevet genoptaget efter afsluttet arbejde vedrørende en analyse af servicelovens anvendelsesområde. I forlængelse heraf skal LOS bemærke, at vi har afgivet høringssvar på daværende udkast. I nuværende udkast til vejledning har man indarbejdet ændringer på baggrund af bemærkninger fra tidligere høringssvar.

På baggrund af det nuværende udkast anser LOS det for positivt, at man på systematisk vis har forsøgt at simplificere sproget og tilføjet uddybende passager vedrørende æresrelaterede konflikter samt henvist til denne målgruppe i relevante sammenhænge.

Høringssvaret er opdelt i kommentarer til de enkelte punkter i vejledningen.

Afsnit I Generelle bestemmelser

Pkt. 14

I tredje afsnit i pkt. 14 har man tilføjet *skal* i teksten, således at kommunerne skal overveje muligheden for at pårørende eller andre nærtstående personer til barnet eller den unge kan bidrage til løsningen ift. støtte til barnet. Hertil vil LOS bemærke, at kommunerne har ansvaret for at tilbyde den bedste tilrettelagte løsning til borgerens individuelle støttebehov. Inddragelse af nærtstående til barnet eller den unge kan ikke erstatte det pædagogiske behov, som kommunerne er forpligtet til at tilbyde. Som vejledningen ligeledes bemærker, kan det nære miljø skal konflikter og uhensigtsmæssige følger. LOS vil gerne tilføje, at en sådan overvejelse også er relevant for borgere i et misbrugsmiljø eller lignende.

Pkt. 16

Det tidligere afsnit 17 om lovligt ophold har fået et selvstændigt delkapitel (pkt. 16), hvori det er fastsat, at alene personer med lovligt ophold har ret til hjælp efter serviceloven. LOS finder det hensigtsmæssigt, at man har tydeliggjort teksten vedrørende hjælp og støtte til børn og unge, som opholder sig lovligt i Danmark. Kommunerne skal anvende samme procedureregler og foranstaltninger, som anvendes ved sager vedrørende børn og unge med særlige behov for støtte.

LOS vil dog gerne bemærke, at det angives i vejledningen, at Udlændingestyrelsen i praksis aldrig tilsidesætter kommunens faglige vurdering af behovet for at iværksætte sociale foranstaltninger, hjælp eller behov. Eftersom kommunens faglige vurdering ikke er en afgørelse, er Udlændingestyrelsen ikke forpligtet til at efterleve vurderingen. Udtalelsen anvendes

derimod som en vejledende indikation for, hvorvidt barnet eller den unge skal i videre behandling hos Udlændingestyrelsen. LOS mener, det burde præciseres, at kommunens faglige vurdering indgår i den samlede vurdering af barnets situation, hvilken endeligt vurderes af Udlændingestyrelsen.

Pkt. 37

Det fastslås i vejledningens pkt. 37, at Statsforvaltningen og kommunerne skal indgå i et samarbejde, idet Statsforvaltningen behandler konfliktfyldte sager om samværs- forældre- myndigheds- og bopælssager. Hertil har man punktopsat de sagstyper, hvor der anvendes tværsektorielt samarbejde. LOS mener, at man skal præcisere, om listen er udtømmende eller udelukkende eksemplificerer de hyppigst anvendte situationer, hvor samarbejde findes nødvendigt.

Pkt. 61-69

Som indledningsvist beskrevet, finder LOS det positivt, at vejledningen har tilføjet et kapitel omhandlende radikaliseringsindsats og efterfølgende rådgivning. Det står angivet i pkt. 64, at kommunen skal overveje, om der som led i rådgivningsforpligtigheden efter servicelovens § 11, er behov for en særlig indsats for at oplyse borgerne i kommunen om, hvor de skal henvise sig ved bekymring for, et barn eller en ung er i risiko for radikaliseringsindsats. LOS mener, at det altid burde pålægges kommunen, at informere borgerne fyldestgørende og tilgængeligt, idet æresrelaterede konflikter er af særdeles kompleks karakter.

Endvidere mener LOS, at der bør fremgå af vejledningen, at der foreligger en pligt for kommunerne til at udarbejde en procedure for, hvorledes kommunerne forholder sig til henvendelser om radikaliseringsindsats. Området er præget af stor usikkerhed vedrørende begrebsdefinitionerne, hvorfor en procedure for kommunerne bedre vil sikre, at de retmæssige personer tilbydes det korrekte tilbud.

Det følger af pkt. 69, at unge, børn og deres familier kan have behov for støtte efter servicelovens regler, når de har hjemvendt fra konfliktzoner i udlandet. Indsatsen skal tilrettelægges efter en konkret vurdering af det enkelte forhold. Det står ikke nærmere angivet, hvilke vurderingsfaktorer kommunerne benytter i vurderingen af behovet for støtte. LOS mener, at det skal uddybes, hvorledes denne vurdering foretages og hvordan vurderingsfaktorerne vægtes. Det fremgår ikke af vejledningen, hvem eller hvornår den eventuelle støtte skal ophøre, eller hvornår det vurderes at en eventuel konflikt kategoriseres som værende afsluttet.

Pkt. 143-144

I vejledningens pkt. 143 fremgår det, at børn med under 18 år, der på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, har et særligt behov for støtte og behandling, skal tilbydes et tilbud efter serviceloven, såfremt det ikke kan leveres efter dagtilbudslovens regler jf. servicelovens § 32, stk. 3. Efter pkt. 144 fastslås det, at de særlige dagtilbud observerer, med henblik på at afdække, om barnet har behov for specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven. LOS mener, at det skal tydeliggøres ud fra hvilket vurderingsgrundlag, at dagtilbuddet vurderer dette – og om denne vurdering kræver yderligere observationer m.v. af skolemyndighederne.

Afsnit III

Støtte til børn og unge med særlige behov

Pkt. 284

Det følger af vejledningens pkt. 284, at kommunen er forpligtet til ved opsøgende arbejde at rette henvendelse til enhver, som har brug for et tilbud. Et eksempel herpå er æresrelaterede konflikter, hvilket LOS anser som værende relevant. Desuden finder LOS opsøgende arbejde aktuelt hos andre sårbare borgere, som udsatte persongrupper i økonomisk belastede boligkvarterer eller unge kriminelle miljøer, som også må antages at være betegnet som 'særligt truede grupper af børn og unge' jf. servicelovens § 11, stk. 2.

Pkt. 297

Det er kommunen, som ud fra et tilstrækkeligt belyst grundlag, kan vurdere, om barnet eller den unge skal tilbydes forebyggende arbejde efter servicelovens § 11, stk. 3. Såfremt der iværksættes en forebyggende indsats, har kommunen ligeledes en forpligtigelse til at følge op på indsatsen, således at indsatsen kan justeres efter eventuelle ændrede forhold. Vejledningen præciserer ikke, hvor stor en ændring i forholdene det findes påkrævet, for at indsatsen revideres. LOS mener, at det skal fremhæves, hvorledes kommunen undersøger barnets behov uden en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50.

Pkt. 349

LOS finder det hensigtsmæssigt, at man i vejledningen har indsat yderligere lovtekst omhandlende, at kommunen skal indhente den fornødne viden omkring eksempelvis autisme, udviklingsforstyrrelse eller anden funktionsnedsættelse til at udføre en børnefaglig undersøgelse jf. servicelovens § 50. Besidder kommunerne med en større viden omkring specifikke områder, kan kommunerne træffe de bedst mulige løsninger i forhold til støttebehovet for det pågældende barn eller ung.

Pkt. 394

Det fastslås i vejledningens pkt. 394, at den pågældende person, som udfører støtten i hjemmet hos borgeren efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 2, er 'faktisk virksomhed'. Dette blev fastslået ved Ankestyrelsens principalafgørelse 93-13. Det er dog muligt for Ankestyrelsen at efterprøve en afgørelse, såfremt måden hvorpå opgaven udføres eller den person, som skal udføre opgaven, må anses at have en *særlig indgribende karakter* for den pågældende borger. LOS mener, at det bør præciseres, i hvilke tilfælde, at en afgørelse må antages at være af særlig indgribende karakter.

Pkt. 421

Ved behov for revision af behandlingsplanen, skal dette ske med så vidt mulig samtykke med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år. Såfremt forældrene ikke ønsker at afgive samtykke til revision af handleplanen, kan kommunen, trods det manglende samtykke, alligevel revidere handleplanen. I forlængelse heraf har man slettet den afsluttende del af sætningen, hvoraf det fremgår, at man dog så vidt som muligt ønsker at inddrage forældremyndighedsindehaveren.

LOS mener, at man opnår den mest effektive og gavnlige anbringelse ved et konstruktivt samarbejde mellem myndighed, leverandør og pårørende. Idet lovgiver ikke opfordrer kommunerne til at inddrage forældremyndighedsindehaveren, kan undladelsen besværliggøre det senere behandlingsarbejde. LOS vil derfor anbefale, at man genindsætter det slettede afsnit, hvorved kommunerne opfordres til at inddrage forældrene, såfremt det findes muligt.

Pkt. 616

Det fremgår af vejledningen, at kommunen skal være *opmærksom* på, om den unge over 15 år bør benytte digital post som kommunikationsmiddel mellem kommunen og den unge. Baggrunden herfor er de tilfælde, hvor det ikke er hensigtsmæssigt at forældrene eller den unges netværk bliver oplyst om hvor anbringelsesstedet er beliggende.

LOS mener, at det bør præciseres, hvem der har ansvaret for at vejlede den unge i at ændre adgangsuplysningerne således, at den unge selv kan beslutte, hvem der skal adgang til deres digitale post eller skal søge fritagelse af ordningen. Er det kommunen som påtager sig ansvaret i den forudgående vurdering af den unge, *forinden* de påbegynder kommunikationen via den digitale post – eller er det en opgave på det pågældende anbringelsessted.

Pkt. 624

Det kræver samtykke fra forældremyndighedsindehaveren samt den unge, der er fyldt 12, såfremt barnet eller den unges anbringelsesstedet skal ændres jf. servicelovens § 69, stk. 2. Såfremt dette er muligt, skal børn- og unge-udvalget træffe afgørelse efter servicelovens § 69, stk. 3, hvoraf kommunalbestyrelsen skal udarbejde en indstilling. Vejledningens pkt. 624 opstiller 4 punkter, som beskrivelsen skal indeholde.

Det fjerde punkt udgør en beskrivelse af det nye anbringelsessteds forventede egnethed sammenholdt med, hvorvidt den unge har opnået en så stærk tilknytning til det aktuelle anbringelsessted, at det på kortere eller længere sigt må antages at være af væsentlig betydning for barnet. Det fremgår ikke tydeligt af det fjerde punkt, at kommunalbestyrelsen skal vurdere ud fra barnets generelle trivsel på det aktuelle anbringelsessted. LOS mener, at barnets trivsel ift. sine omgivelser, andre unge eller lignende, skal inddrages i indstillingen, eftersom dette også er af vigtig betydning for barnets udvikling.

Med venlig hilsen

Michael Graatang
Direktør

Anne Rugholt
Juridisk konsulent

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

cap@sim.dk

2016.11.29

RED BARNETS HØRINGSSVAR TIL UDKAST TIL VEJLEDNING 3 TIL SERVICELOVEN – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier

Red Barnet takker for muligheden for at udtale os om udkastet til 'Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier'. Vi anser det for helt centralt, at de børn, der kommer til Danmark som asylansøgere, uanset om de har processuelt ophold eller ikke har lovligt ophold i Danmark, beskyttes, og at deres tarv varetages som foreskrevet i Børnekonventionens art. 3.

Vores bemærkninger er fokuseret på følgende:

1. Punkt 16 om lovligt ophold
2. Punkt 101 om tilsyn med børn og unge på asylcentre

Ad 1: Red Barnets bemærkninger til punkt 16 om lovligt ophold

Børn med lovligt ophold

Red Barnet finder det meget positivt, at det nu klart fremgår, at børn med processuelt ophold er omfattet af serviceloven, og at forholdet mellem serviceloven og udlændingeloven er søgt klargjort.

Det fremgår, at Serviceloven finder anvendelse i det omfang, udlændingemyndighederne ikke kan imødekomme børns eventuelle behov. Det er Red Barnets vurdering, at denne formulering ikke i tilstrækkeligt omfang klargør, hvornår serviceloven finder anvendelse for børn med lovligt ophold. Red Barnet er bekymret for, at denne gruppe af børns tarv ikke tilgodeses i tilstrækkelig grad i forbindelse med denne sontring. Vi ser gerne, at alle børn og unge med lovligt ophold – uanset om de er her uledsaget eller sammen med forældre, altid er omfattet af servicelovens bestemmelser.

Det er desuden Red Barnets holdning, at den faglige kompetence til at vurdere udsatte børns behov og til at inddrage alle handlemuligheder under Serviceloven i vurderingen af, hvordan et barns behov bedst imødekommes, ligger i socialforvaltningerne og i det sociale system. Derfor bør det som udgangspunkt altid være de sociale myndigheder, der fortager den slags vurderinger.

Det fremgår desuden at 'børn og unge af asylansøgere, hvis sag om opholdstilladelse er under behandling' samtidig er omfattet af udlændingestyrelsens forsørgelsespligt, og at der for 'disse børn og unge' gælder særlig procedure ved behov for foranstaltninger.

Her bliver det uklart, at disse særlige procedurer og udlændingestyrelsens forsørgelsespligt omfatter alle børn på lovligt ophold, da det ikke er tydeligt at 'disse' børn refererer til både de uledsagede børn og børn og unge af asylansøgere i teksten.

Det fremgår endvidere, at en foranstaltning ikke kan iværksættes før betalingen er godkendt af Udlændingestyrelsen. Dette kan i praksis betyde, at børnene må vente unødvendigt længe, før foranstaltninger iværksættes. Red Barnet finder det centralt, at det gøres klart, at foranstaltninger ikke må forsinkes alene på grund af manglende økonomisk godkendelse. Red Barnet mener, at de sociale myndigheder her bør have den fulde bemyndigelse til at igangsætte foranstaltninger, hjælp eller støtte umiddelbart uden at skulle afvente udlændingestyrelsens accept - særligt da det også fremgår, at Udlændingestyrelsen i praksis ikke tilsidesætter en kommunes faglige vurdering vedrørende behovet for iværksættelse af sociale foranstaltninger.

Børn uden lovligt ophold

Red Barnet finder det dybt bekymrende, at afviste mindreårige asylansøgere uden lovligt ophold som udgangspunkt ikke er omfattet af serviceloven, og at der alene i særlige tilfælde, med henvisning til servicelovens principper, kan træffes afgørelse om og iværksættelse af sociale foranstaltninger, hjælp og støtte over for denne gruppe børn.

Red Barnet er dybt kritisk over for, at denne gruppe - nogle af de absolut meste udsatte børn i Danmark - udsættes for diskrimination (BRK art. 2). Der er tale om en gruppe børn med et særligt beskyttelsesbehov og et særligt tvingende behov for socialfaglig støtte, som nægtes den støtte, der gælder for andre børn på dansk territorium.

Ad 2: Red Barnets bemærkninger til punkt 101 om tilsyn med børn og unge på asylcentre

Et tilsyn, der består af en kombination af udlændingestyrelsens tilsyn med centrene og kommunens generelle tilsynsforpligtelse, er ikke tilstrækkeligt. Red Barnet mener, at børnecentre skal være omfattet af socialt tilsyn på lige fod med alle andre institutioner for anbragte børn og unge. Hvis børnecentrene underlægges Socialtilsynene, vil det sikre, at der foretages en faglig vurdering af, om rammerne for børnenes hverdag er de rette og svarer til de opgaver, der varetages på stedet. Og det vil sikre, at der sættes standarder for, at de nødvendige faglige kompetencer er tilstede i tilstrækkelig grad, så børnene kan være trygge ved de autoriteter, der omgiver dem. Det sociale tilsyn kan samtidig sikre, at børneasylcentrene arbejder målrettet med, at børnene får de rette rammer og den nødvendige hjælp og støtte, som passer til deres individuelle behov.

Afsluttende bemærkninger

Af ovenstående grunde er Red Barnet kritisk over for de nævnte afsnit i udkastet til 'Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier'. Det er positivt, at det tydeliggøres, at børn med

processuelt ophold nu er omfattet af serviceloven, men dybt bekymrende, at børn uden lovligt ophold kun i helt særlige tilfælde er omfattet af principperne i serviceloven.

Spørgsmål til høringssvaret kan rettes til seniorrådgiver Gitte Jakobsen tlf. [2155 2292](tel:21552292)
[/gij@redbarnet.dk](mailto:gij@redbarnet.dk).

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jonas Keiding Lindholm', with a long horizontal flourish extending to the right.

Jonas Keiding Lindholm
Generalsekretær

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att. Charlotte Aastrup Poole
Sendt pr. mail til cap@sim.dk

24. november 2016

Høring over udkast til vejledning 3 til serviceloven – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier

Røde Kors takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier.

Vi har i vores besvarelse fokuseret på vejledningens punkt 16, 97 og 101, da det er disse områder, der har betydning for beboerne på vores asylcentre.

Vedrørende punkt 16 om lovligt ophold

Røde Kors finder det meget glædeligt, at det nu præciseres, at børn og unge, der har processuelt ophold, er omfattet af servicelovens regler med den beskyttelse og de handlemuligheder, der følger her af.

Imidlertid er vi bekymrede over formuleringen *”serviceloven finder således ikke anvendelse i det omfang, udlændingemyndighederne inden for asylsystemet kan imødekomme eventuelle behov”*.

Det er vores erfaring, at fortolkningen af en sådan formulering bliver meget forskelligartet kommunerne imellem. Nogle kommuner fortolker det således, at de ikke behøver at gå ind i sagerne omkring et barn eller ung, før sagen har en bekymringsgrad, der peger mod anbringelse uden for hjemmet. Andre kommuner følger servicelovens handlemuligheder efter kapitel 11 i dens fulde omfang.

Røde Kors anbefaler derfor, at ordlyden ændres til, at serviceloven finder anvendelse i det omfang udlændingemyndighederne ikke kan imødekomme de eventuelle behov gennem en særindkvartering som for eksempel en plads på et omsorgscenter.

Vi finder endvidere, at formuleringen: *”Indkvarteringsoperatøren og Udlændingestyrelsen kan bede kommunen om at foretage en faglig vurdering med henblik på en afklaring af, hvilke sociale foranstaltninger, hjælp eller støtte, der bør iværksættes”*, kan skabe tvivl om, hvornår kommunen er forpligtet på handling. Vi har erfaring for, at der er kommuner, der først reagerer på indkomne underretninger, når de af indkvarteringsoperatøren eller Udlændingestyrelsen er blevet bedt om at foretage en faglig vurdering.

Røde Kors anbefaler, at det præciseres, at kommunerne skal behandle underretninger omhandlende asylansøgende børn og unge svarende til, hvad alle andre børn er berettiget til.

Røde Kors er desuden bekymret for, at den beskrevne procedure, hvor kommunen skal foreligge den faglige vurdering for Udlændingestyrelsen med anmodning om godkendelse af finansiering, før kommunen kan træffe afgørelse, vil give en unødvendig lang sagsbehandling.

Aktuelt er der praksis for, at udlændingemyndighederne forhåndsgodkender finansieringen på baggrund af kommunens faglige vurdering indenfor få dage, mens der er ca. 30 dages behandlingstid på en endelig afgørelse. Udlændingemyndighederne har senest meddelt, at de ønsker at skærpe denne praksis, så behandling af ansøgninger om finansiering af sociale foranstaltninger i udgangspunktet behandles endeligt og dermed med ca. 30 dages behandlingstid, samt at forhåndsgodkendelser kun gives i mere akutte sager. Dette vil betyde en sagsbehandlingstid, der er ca. 30 dage længere for asylansøgende børn og unge sammenlignet med andre børn og unge.

I lyset af at det i udkastet beskrives, at Udlændingestyrelsen i praksis aldrig tilsidesætter kommunens faglige vurdering af behovet for iværksættelse af sociale foranstaltninger, hjælp eller støtte, synes det unødigt med en procedure, der kan udsætte iværksættelse af støtte til asylansøgende børn og unge.

Røde Kors finder det meget problematisk, at afviste asylansøgende børn og unge ikke er omfattet af serviceloven. Dette er en særlig sårbar gruppe børn og unge, hvis situation indebærer usikkerhed om tidsperspektivet af deres ophold i Danmark og fremtid i øvrigt. Der er flere børn og unge, der enten har fået afvist deres asylsag, eller hvis forældrenes asylsag er afvist, som opholder sig i Danmark i en årrække efter afslaget om asyl. Røde Kors finder det meget bekymrende, at vejledningsændringen i udgangspunktet udelukker disse børn fra de foranstaltninger, som serviceloven berettiger andre børn til.

Ifølge udkastet til vejledningen kan kommunen og kommunens Børne- og Ungeudvalg kun i særlige tilfælde med henvisning til servicelovens principper træffe afgørelse om og iværksætte sociale foranstaltninger, hjælp eller støtte overfor denne gruppe børn og unge. Som eksempel nævnes tilfælde, svarende til servicelovens § 58, hvor Børne- og Ungeudvalg træffer afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung udenfor hjemmet uden forældresamtykke.

Hvis serviceloven ikke gør sig gældende for denne gruppe børn og unge, ud over helt særlige situationer, rejser det spørgsmålet, om hvilke procedurer kommunerne skal arbejde efter ved underretninger om afviste asylansøgende børn og unge. Det er uklart, om indkvarteringsoperatøren og Udlændingestyrelsen kan bede kommunen om at foretage en faglig vurdering med henblik på at få en afklaring af, hvilke sociale foranstaltninger, hjælp eller støtte, der bør iværksættes i forhold til denne gruppe. Det er ligeledes uklart, om afviste asylansøgende børn og unge, der opholder sig i Danmark, er omfattet af "Beredskabet til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge" og det dertilhørende samarbejde mellem børnehuse og politi, jf pkt. 33ff og kap. 30 i udkastet til vejledningen. Derudover er det uklart, om denne gruppe børn og unge er omfattet af de tilbud, der beskrives i vejledningens kap. 3 om "Forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme hos børn og unge".

Det er Røde Kors' erfaring, at der er behov for nøje at følge trivslen hos børn og unge, der er afviste asylansøgere. Der er behov for at sikre, at gruppen er inkluderet i de handlemuligheder og foranstaltninger, som serviceloven berettiger andre børn til.

Vedrørende punkt 97 om tilsynet med det enkelte barn eller den enkelte unge

I udkastet præciseres, at alle børn er omfattet af kommunens tilsynspligt uanset opholdsgrundlag, og at et tilsyn indebærer, at kommunen har pligt til at iværksætte en undersøgelse efter servicelovens §

50, såfremt det antages, at et barn eller ung har behov for støtte. Endvidere står der, at kommunen skal kontakte udlændingemyndighederne, når de modtager en underretning om et barn, der opholder sig i kommunen, som ikke har lovligt ophold, for at udlændingemyndighederne kan tage hånd om eventuelle problemer i regi af udlændingssystemet.

Dette efterlader tvivl om, hvorvidt afviste asylansøgende børn og unge, uden lovligt ophold i denne sammenhæng, er sikret kommunens tilsynspligt med dertilhørende kommunal systematisk vurdering af underretninger, herunder § 50-undersøgelse. Derfor foreslår vi, at der præciseres, at kontakten til udlændingemyndighederne skal ske i tillæg til tilsynsplikten og § 50-undersøgelsen.

Vedrørende punkt 101 om tilsyn med børn og unge på asylcentre

I udkastet til vejledning står: "Det betyder, at det som udgangspunkt er personalet på asylcentrene, der i det omfang, børnenes eller den unges forældre ikke kan varetage den daglige omsorg, skal varetage den daglige omsorg for børnene på stedet, herunder yde den nødvendige særlige støtte."

Røde Kors gør opmærksom på, at dette ansvar udelukkende gør sig gældende for uledsagede mindreårige asylansøgere på børneasylcentrene. For børn og unge under 18 år på asylcentrene, er det forældrene eller voksne ledsagere, der af Udlændingestyrelsen er godkendt til at varetage opgaven i forældrenes sted, der har ansvaret for at varetage den daglige omsorg for deres børn. Hvis forældrene eller ledsageren ikke er i stand til at varetage den daglige omsorg, så er det personalets ansvar at underrette de sociale myndigheder med henblik på en vurdering af behovet for støtte og iværksættelse heraf.

Det følger af udkastet, at udlændingemyndighederne har mulighed for at kontakte beliggenhedskommunen for at få en faglig vurdering af, hvilken støtte der eventuelt er behov for i en konkret sag. Under tidligere punkt 17 står der, at indkvarteringsoperatørerne også kan henvende sig om det samme. Denne mulighed ser vi gerne tilføjet under dette punkt.

Venlig hilsen

Helle Kjems
Socialkonsulent, asylafdelingen
Tlf 2910 3935 / hkj@redcross.dk

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Brolæggerstræde 9
1211 København K
Telefon 72 48 60 00
Fax 72 48 60 01
Email: sl@sl.dk

Mail: cap@sim.dk

Girokonto 402-3951

Ref.: GLA/lh
Dok.nr.: 3219616
Sag.nr.: 2016-SLCSFA-02077

23. november 2016

Bemærkninger til høring over udkast til vejledning 3 til serviceloven

Socialpædagogerne har den 14. oktober 2016 modtaget udkast til vejledning 3 til serviceloven og har følgende bemærkninger.

Tilsyn med børn og unge på asylcentre (side 68)

Her præciseres, at kommunerne er forpligtet til at yde børn og unge på asylcentre socialforanstaltninger efter serviceloven, hvis dette skønnes nødvendigt. Ligeledes præciseres det, at *"I praksis tilsidesætter Udlændingestyrelsen aldrig kommunernes faglige vurdering af behovet for iværksættelse af sociale foranstaltninger"*.

Socialpædagogerne finder, at hvis der reelt er tale om, at Udlændingestyrelsen ikke *må* tilsidesætte kommunens vurdering, så vil det fremgå tydeligere, hvis dette blev skrevet direkte i stedet for at hentyde til praksis på området.

Forbyggende indsatser (side 187)

Her præciseres forhold omkring § 11 og det fremgår her, i forhold til opfølgning, at, *"Der kan være tilfælde, hvor der er iværksat en forebyggende indsats, og efterfølgende forhold nødvendiggør, at der udarbejdes en børnefaglig undersøgelse. Det kan derfor være relevant at sikre, at der følges op på de forebyggende indsatser, så indsatsen kan justeres, hvis forholdene for barnet, den unge eller familien ændrer sig"*.

Socialpædagogerne finder, at det i stedet bør fremgå, at der *skal* følges op på *alle* forebyggende indsatser. Socialstyrelsens Task Force har gennemgået brugen af § 11 stk. 3 i en række kommuner og der rejses i disse en gennemgående kritik heraf. En del af kritikken omhandler blandt andet, at kommunerne ikke har nedskrevne eller transparente retningslinjer for brugen af denne paragraf. Derfor finder Socialpædagogernes, at der bør rettes yderligere fokus på dette og at der derved præciseres, at der naturligvis *skal* følges op på en indsats.

Efterværn til de over 18-årige (side 395)

I udkast til vejledning fremgår det, at *"der skal være udsigt til en positiv udvikling og den unge skal kunne få noget væsentligt ud af at komme i efterværn..."*.

Socialpædagogerne er helt enige i et, også i vejleden beskrevet, stort fokus på uddannelse og beskæftigelse samt mestring af egen livssituation, men bemærkningen om, at der skal være udsigt til positiv udvikling som et krav for støtte bør udgå. Der bør her i stedet gælde en lighedsbetragtning, hvor alle unge med behov bør modtage efterværn uanset karakteren af deres udfordringer.

Faglig støtte til netværksfamilier

I forhold til faglig støtte til netværksfamilier fremgår det, at *"den faglige støttes omfang og indhold fastsættes af kommunen på baggrund af en konkret vurdering af den enkelte netværksplejefamilies behov. Det er hensigtsmæssigt, at dette sker i dialog med plejefamilien..."*.

Socialpædagogerne mener, at der i stedet bør stå, at dette altid skal ske i dialog med netværksplejefamilien. Herved sikre, at dette sker og ikke kun præsenteres som en hensigtsmæssig mulighed.

Konkret godkendelse af plejefamilier og kommunale plejefamilier (side 414)

Her fremgår rammerne for kommunernes mulighed for konkret at godkende plejefamilier. Det fremgår her blandt andet, at *"en konkret godkendelse kan fx være relevant i forhold til en plejefamilie, som for år tilbage har fået godkendelse med generelt egnede og på den baggrund har børn anbragt hos sig, men hvor familien ikke vurderes at kunne opnå en godkendelse som generelt egnet i forbindelse med socialtilsynets nygodkendelsesproces"*.

Det fremgår ligeledes, at *"en godkendelse som konkret egnet kan som udgangspunkt heller ikke anvendes alene, fordi der er ønske om at anbringe barnet eller den unge akut"*.

Det fremgår ligeledes, at *"det er kommunens ansvar at sikre, at de plejefamilier, der i særlige tilfælde godkendes som konkret egnede, kan varetage omsorgen for barnet eller den unge"*.

Socialpædagogerne er meget optaget af den kommunale brug af konkret godkendte plejefamilier. Som det fremgår af ovenstående, så er en konkret godkendelse et helt særligt tilfælde. Statistikken viser dog noget andet, og i 2013 var der 2.384 aktive konkret godkendte plejefamilier og 6.329 aktive generelt godkendte (både til døgn og aflastning). Heraf var cirka 1.000 slægts- eller netværksplejefamilier.

Derved er cirka 1.500 konkret godkendte familieplejere, som ikke er slægt- eller netværk, men har en konkret godkendelse.

Socialpædagogerne mener derfor på denne baggrund, at det bør præciseres yderligere, hvad der kan ligge til grund – eller ikke ligge til grund for en konkret godkendelse, således at u hensigtsmæssig eller tilfældig brug af disse godkendelser kan ophøre.

Ændring af anbringelsessted (side 471)

Her præciseres handlemuligheder og proces omkring ændring af anbringelsessted. Også i de tilfælde, hvor der ikke kan opnås samtykke. Der er dog ingen retningslinjer for, hvorledes

ændring af anbringelsessted kan foregå i det tilfælde, at et barn under 11 år ikke har givet samtykke.

Ombudsmanden har i en nylig afgørelse (sag nr. 15/01019) ytret, at der i lovgivningen ikke er hjemmel til med fysisk magt at flytte et barn fra et anbringelsessted til et andet. Ombudsmanden henviste i den forbindelse til, at anvendelse af fysisk magt er så stort et indgreb, at magtanvendelsen skal have udtrykkelig hjemmel i lov.

Socialpædagogerne finder på denne baggrund, at det kunne være relevant at henvise til denne eller nærmere redegøre for kommunens handlemuligheder i denne forbindelse.

Venlig hilsen

Verne Pedersen
Forbunds næstformand

Landsforeningen for
nuværende og tidligere anbragte

24 november 2015

Hørings svar til vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier – vejledning nr. 3 til serviceloven

TABUKA, Landsforening for nuværende og tidligere anbragte, takker for muligheden for at afgive høringssvar til vejledningen om særlig støtte til børn og unge og deres familier, vejledning nr. 3 til serviceloven.

Vejledningens værdimæssige udgangspunkt

TABUKA mener, at vejledningen bør have et klart, værdimæssigt udgangspunkt, og at det skal gennemsynde dens vurderinger og tolkninger. Vi oplever, at vejledningen til dels er formalistisk og uden en klar forståelse af, hvordan anbragte børn oplever anbringelsen, og af hvad der er vigtigt for at sikre et godt forløb for dem. Vi mener på den baggrund, at den bør gennemarbejdes ud fra de centrale værdier.

Vi mener, at vejledningen må bygge på en værdi om at fremme børnenes evne til at forstå, hvad der foregår, og til selv at manøvrere i deres liv. Den værdi savner vi flere steder i vejledningen, f.eks. i forbindelse med børnesamtalen og børnenes mulighed for at få indflydelse på, hvad der sker. En anden central værdi er stabile relationer for børnene. Den virker også relativt svag i vejledningen, f.eks. når forholdet til søskende og andre centrale personer fra familien ikke behandles tilstrækkelig grundigt. Retssikkerhed er også en stærk værdi, og det oplever vi i høj grad slår igennem i teksten, der har et formelt, juridisk fokus. Omsorg og kærlighed er for os også centrale værdier, men vi kigger langt efter dem i vejledningens tekst. Det er muligt, at der skyldes en antagelse om, at det nærmest automatisk opstår, hvis de formelle regler overholdes. Vi ved dog erfaringsmæssigt, at det ikke er tilfældet, kærlighed, varme og omsorg opstår ikke af sig selv, fordi man overholder regler for en anbringelse, det skal skabes ved åbent, aktivt og vedholdende at forholde sig til det.

Rammerne for børnesamtalen

Forståelsen af begrebet 'børnesamtalen' er stiv og begrænset i vejledningen. Der tales hele tiden om samtalen, en enkelt samtale, gennemført formelt som krævet men uden den *dialog* og den

TABUKA

Landsforeningen for
nuværende og tidligere anbragte

mulighed for at være i en egentlig kontakt, som barnet ønsker. Og som er en forudsætning for, at barnet kan åbne sig og indgå i en meningsfuld udveksling om dets situation og ønsker. Hele samtalebegrebet er i vejledningen præget af en formalisme, som børnene ikke kan bruge.

Vi ved som anbragte børn i høj grad, hvad sagsbehandleren betyder i vores liv. At hun er en vigtig magtfaktor, som kan definere centrale forhold og noget af det, der kommer meget tæt på os: hvor vi skal bo, om vi kan få hjælp, hvis vi har problemer, kontakten til vores familie osv. Vi ved, at det er meget vigtigt for os, at vi kan nå og komme ordentligt i forbindelse med sagsbehandleren, og at der er kontinuitet i forbindelsen. De meget store kontinuitetsproblemer i anbringelserne handler *også* om en utilstrækkelig og springende kontakt til sagsbehandleren. Derfor er rammen for denne kontakt så vigtig – og det ved anbragte børn. Hvis den er svag eller usikker, så øges anbragte børns oplevelse af at være prisgivet og magtesløs.

Vi husker alle situationer, hvor vi muligvis har talt med sagsbehandlere eller andre repræsentanter for kommunen ('kommunefolk'), men hvor vi bagefter ikke aner, hvad der er blevet talt om, eller faktisk om samtalen overhovedet har fundet sted. Det er resultatet af en for stiv tilgang til mødet med børnene og af, at der er alt for få møder og samtaler med barnet.

Børnene har behov for en løbende kontakt, herunder mulighed for at nå sagsbehandleren på telefon og mail. Det er ikke nok med 'en samtale' på få, fastlagte tidspunkter i et sagsforløb, samtaler der endda ofte holdes på kontoret i formelle former. Barnet bør informeres om, hvor det kan henvende sig, og det skal være muligt at nå sagsbehandleren uden at man skal gennem alverdens sluser, inden man måske kan få audiens. Der er brug for en fortløbende kontakt.

I den forbindelse skal man også skabe rum for, at der kan etableres den relation mellem barnet og sagsbehandleren, som børnene ønsker. Det er ikke en tæt, personlig relation, men så meget relation, så sagsbehandleren kender en og omvendt, og så man føler sig tryk ved hende. Som anbragt barn vil man også være rigtig glad for et kort til fødselsdag eller en opringning fra sagsbehandleren.

Det er uforståeligt for os, at vejledningen slet ikke åbner for en sådan tilgang til kontakten mellem sagsbehandlere og barnet, men at man bare taler om én samtale i fastlagte situationer, som endda fremstår som formel og stiv. Det er et dårligt signal til kommunerne, som legitimerer dårlige kulturer, som vi som anbragte børn slår os så hårdt på. Vejledningen bør udfordre den forståelse og den praksis, og man må tage konsekvensen af, hvordan anbragte børn oplever de formelle samtaler. Vi har brug for en helt anden, fortløbende kontakt og dialog med sagsbehandleren eller andre relevante 'kommunefolk' (f.eks. familieplejekonsulenter), en kontakt, som børnene i højere grad selv er med til at fastlægge.

TABUKA

Landsforeningen for
nuværende og tidligere anbragte

Nogle eksempler fra vejledningen kan uddybe vores pointer:

- Punkt 105 om samtalen med barnet ved tilsyn: Formålet angives at være at få indblik i barnets trivsel, få barnets eller den unges egen vurdering af situationen samt sikre, at formålet med anbringelsen opnås. Det lægger ikke op til en kontinuerlig kontakt, til omhu for relationer eller til en egentlig dialog. Der er heller ikke noget om, at barnet skal have telefonnummer/mail og en sikker kontaktmulighed til sagsbehandleren. Ydermere står der, at samtalen "så vidt muligt" skal afholdes uden tilstedeværelse af personer fra anbringelsesstedet. "Så vidt muligt" er ikke nok: vi har mange erfaringer for, at samtaler blev udhulet totalt, fordi plejeforældre eller pædagoger fik lov at være til stede.
- Punkt 317 opremser alle de situationer, hvor der skal holdes en samtale med barnet. Det fremstår hver gang som *én* samtale, fastlagt i tråd med formelle beslutninger. Det er godt, at barnet inddrages, når der sker noget vigtigt i sagen, men der åbnes ikke for, at kontakten og samtalerne kan fastlægges ud fra barnets behov, f.eks. hvis barnet er usikkert eller ønsker at bearbejde nogle forhold i anbringelsen eller i sit liv i øvrigt.
- Punkt 318 beskriver formålet med børnesamtalen: Det er, at kommunen får et første-håndskendskab til barnet og fordi der kan gå væsentlige oplysninger tabt, hvis sagsbehandleren ikke selv taler med barnet. For det andet er det vigtigt, at der bliver "taget hensyn til barnets eller den unges egen opfattelse af situationen", så samtalen kan klarlægge barnets egen holdning til afgørelsen. Der er intet i denne formulering, der lægger op til en fortløbende dialog eller som åbner for, at barnet kan bede om møder, telefonisk eller på anden måde, f.eks. for at få hjælp til at forstå og bearbejde sin situation.
- I punkt 353 om samtalen med barnet ved en § 50-undersøgelse er der også en snæver og traditionel forståelse af samtalen med barnet. Det er snævert at "gennemføre en samtale i forbindelse med undersøgelsen". En kvalificeret undersøgelse vil ofte forudsætte, at sagsbehandleren har en bredere direkte kontakt til barnet og flere muligheder for at tale sammen og komme tættere på det. Det er også overordentlig vigtigt, at barnet gennem kontakten får mulighed for at forstå, hvad der foregår, kan få mulighed for at påvirke det og kan få hjælp til at bearbejde det.
- Punkt 628, der handler om at fastlægge samvær med forældre og familie, nævner også, at der skal "finde en samtale sted" med barnet om samværet. Igen virker det som en formalisme, som ikke giver barnet ordentlige muligheder for at fortælle, hvad det tænker og ønsker og for at være i en egentlig dialog med sagsbehandleren om det. Dermed forringes muligheden for, at barnet kan forstå og bearbejde det, der sker.

Indflydelse på beslutninger og forløb

Fra vores anbringelse har vi mange erfaringer med, at der er blevet handlet hen over hovedet på os, ofte på måder, der har været voldsomme og i nogle tilfælde direkte traumatiserende for os. Det er derfor meget vigtigt, at sagsbehandlingen og indsatsen lægges til rette, så børnene får mest muligt overblik over, hvad der sker, og indflydelse på det. Vi er klar over, at børnene

TABUKA

Landsforeningen for
nuværende og tidligere anbragte

ikke kan bestemme, hvad der skal ske, dels på grund af deres modenhed, dels på grund af den særlige situation, de er i. Men de skal informeres og have reel mulighed for at påvirke forholdene så meget, som det er muligt. Vejledningen skal afspejle, at sagsbehandlere, pædagoger og plejeforældre skal gøre sig så store anstrengelser som muligt for at inddrage børnene og give dem (med)indflydelse på, hvad der sker. Sideløbende med, at de gennem dialogen med børnene får mulighed for at forstå, hvad der sker og for at bearbejde det og komme overens med det.

Vi synes ikke, at vejledningen har dette fokus omkring inddragelse og indflydelse til børnene. Et par eksempler kan belyse det:

- Punkt 608 fastlægger procedurene omkring kommunens valg af anbringelsessted. Det nævnes, at "det er hensigtsmæssigt i forhold til at sikre et godt forløb, at barnets eller den unges ønsker søges tilgodeset, hvis ønskerne er i overensstemmelse med formålene med anbringelsen." Det er meget svage formuleringer, der ikke åbner for en reel indflydelse. "Hensigtsmæssig" er en uklar forpligtelse, der kan gradbøjes vilkårligt. En vurdering af "overensstemmelse med formålene" er også meget usikker. Der er heller intet i teksten, der lægger op til den dialog og det forløb sammen med barnet, der både vil kunne give et klart billede af barnets præferencer og en mulighed for, at det kan komme 'på plads' i forhold til valget af det sted, det skal leve sit liv.
- I samme punkt nævnes det også, at "det vil være relevant, at barnet eller den unge og forældrene som udgangspunkt besøger stedet, inden der træffes afgørelse om valg af anbringelsessted." Det er en hel utilstrækkelig formulering, som åbner for vilkårligheder i det for barnet helt centrale spørgsmål: kan jeg få lov at se det sted, jeg skal leve, og kan jeg få noget at skulle sige om det. Et eller flere besøg med barnet må være uomgængeligt, når anbringelsesstedet skal findes.
- Punkt 615 om børnenes og forældrenes indflydelse på valget af anbringelsessted beskriver lidt mere, hvad der er på spil for barnet, hvis det ikke inddrages, men i de konkrete anvisninger til kommunerne er det lige så uforpligtende. Det er "konstruktivt", at barnet og forældrene besøger anbringelsesstedet forinden, og det er "hensigtsmæssigt", at der er "tilvejebragt en fælles forståelse" af valget af anbringelsessted. Det er alt for svage og uforpligtende formuleringer. Men barnet skal endnu en gang "tilbydes en samtale" om valget.
- I punkt 663 fastlægges procedurene for en videreført anbringelse, og der nævnes det, at barnets unges holdning til videreførsel af anbringelsen skal fremgå af kommunens indstilling. Der er ikke krav om en børnesamtale og slet ikke om, at barnet skal inddrages og have indflydelse på en så vigtig beslutning.

Samvær og afbrydelse af samvær med søskende

Flere steder er vejledningens formuleringer om samvær med søskende svage. Søskende er ofte de eneste relationer, man kan have i hele sit liv, og de kan være en afgørende nøgle til det, der

TABUKA

Landsforeningen for
nuværende og tidligere anbragte

skete i ens (fælles) barndom. Derfor er det meget vigtigt, at der arbejdes på at bevare relationerne mellem søskende. Vi synes, at vejledningen nogle steder er for svag om dette.

Punkt 640 og fremdragelsen af Ankestyrelsens principafgørelse 124-13 redegør godt for betydningen af at opretholde kontakten til søskende og for, at en regulering eller afbrydelse af samvær skal begrænses til netop de familiemedlemmer, som det er rettet imod. Det må ikke utilsigtet medføre, at andre familiemedlemmer – herunder søskende – afskæres.

Denne konklusion bør nævnes eksplicit i punkt 628, der beskriver en række forhold omkring retten til samvær og kontakt med forældre og netværk. Men uanset den store betydning, søskende har, så nævnes de stort set ikke. I punkt 634 og 635 om regulering af samværet og afbrydelse af forbindelsen med forældrene nævnes søskende slet ikke, selvom en afbrydelse af forbindelsen til forældrene også i mange tilfælde indebærer en afbrydelse af forbindelsen til søskende. Det må ikke ske som en 'sideeffekt' af handlingen ift. forældrene, det bør afhænge af en selvstændig og grundig overvejelse. Derfor bør der eksplicit gøres opmærksom på det i punkt 634 og 635, så man bliver nødt til at indtænke dette aspekt i afgørelsen.

Sagsakter skal bevares

Vejledningen nævner slet intet om, at kommunerne skal sikre, at sagsakterne i børnesagerne bevares, og at de senere skal være tilgængelige for de mennesker, der har været anbragt eller har fået en anden indsats efter serviceloven. Vi ved af erfaring, at mange kommuner og anbringelsessteder har sjustet voldsomt med at bevare sagsakterne, så det i dag snarere er en undtagelse end reglen, at man som voksen, tidligere anbragt kan få dem.

For mennesker, der har været anbragt i barndommen eller på anden måde været i kontakt med det sociale system, kan det være af meget stor betydning senere i livet at få sine sagsakter for at se, hvad der faktisk skete. Ofte har man meget hullede minder om sin barndom og om anbringelsen/indsatsen, og man kan have et stort behov for at få mere klarhed, så man kan få mulighed for at bearbejde det, der er sket. Derfor skal kommunerne bevare sagsakterne og sikre, at de er tilgængelige for de berørte, når de når frem til at ville se dem.

Vejledningen bør oplyse kommunerne om, hvordan reglerne om opbevaring af sagsakter er, og den bør tydeliggøre, hvor vigtigt det er for de berørte mennesker, at sagsakterne bevares sikkert, så de kan få deres akter udleveret, når de har behov for at se og bearbejde den information om deres liv, de indeholder.

Med venlig hilsen

TABUKA

Landsforeningen for
nuværende og tidligere anbragte

Bente Nielsen

Formand for TABUKA, Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte